

BARCELONA:
PER EDICIÓ
DUES PÉSETES
CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENINSULA:
7'30 P.TS. Trimestre
UNIO POSTAL:
15 P.TS. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8.146 - Dimarts, 2 de maig de 1922

Edició del matí

Oficinas i impremta: Escudellers, 10 bis. - Telèfon 1848

EL SENYOR

En Josep Torruella Sarrat

morí el dia 20 d'abril proppassat
a l'edat de 69 anys

(A. O. S.)

La seva desconsolada família, en recordar als seus amics i coneguts tan sensible pèrdua, els pregunten que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir als funerals que, per l'etern descans de la seva ànima, se celebraran avui, dia 2 de maig, a les onze del matí, a l'església parroquial de Sant Agustí, que els en quedaran reconeguts.

El dol es dona per despedit

No es convida particularment

Totes les misses que se celebraran demà, dimecres, dia 3, a les esglésies parroquials de Sant Feliu, Puríssima Concepció, Tinència i capelles dels Pares Missioners, Casa de Caritat, Germanetes dels Avis, Germanes Tereses, Germanes Sierves, Germanes Josefines, Pares Escolapis, Sagrada Família, Germanes Carmelites, Germanes Escolapias, essent d'ofertori les misses de dos quarts d'onze, onze i dos quarts de dotze a la parroquia de la Puríssima Concepció (altar del Santíssim Sagrament), i a Barcelona a les esglésies dels Pares Jesuïtes (Carrer de Casp), del Rosari, Pares Dominics (Carrer d'Auzies Marc) i Divina Pastora (Carrer de Ballen), seran aplicades en sufragi de l'ànima de

D.ª ROSA GORINA i BORRELL, vidua de D. Emili Voltà i Vivé

Segon aniversari de la seva mort, havent rebut els Sants Sacraments i la Benedicció Apostòlica

(A. O. S.)

Els seus desconsolats fills don Pere, donya Josepa vidua de don Josep Duran Camps, i donya Maria, fills polítics donya Neus Domènech i don Carles Sans, nétes, germana, nebots, cosins i família tota, en recordar als amics i coneguts tan dolorosa pèrdua, els pregunten que la tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir a alguna de les misses, pel qual favor la família els quedarà agraïts.

Sabedell 2 de maig de 1922.

BANCA MARSANS

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica:
MARSANSBAR

Apartat de Correus núm. 1.
Telèfons números }
589 A.
689 A.
789 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

Alcohols purs

rectificats de 96,97°. Especials per a Clíniques, Laboratoris, Farmàcies i Perfumeries.

ANISSATS
DE TOTES CLASSES

Venda a l'engròs i al detall
A. ANTICH

Ronda Sant Pau, 32.-Telèf. 810 A

Sabó "La Oca"

Fabricant: J. ALERMI-MATARO
Qualitat superior

Soler i Torra G.ans

BANQUERS

Rambla dels Estudis, 13, i Bonsuccés, 1

Preu líquid a què negociem els cupons

Venciment 1.º de maig de 1922

OBLIGACIONS

	Canvi del dia 20 d'abril	Rendiment net	Liquid per cupó Ptes.
F. C. Andalusos 3% 1.ª S/N	51'—		9'022
General de Tramvies 4%	76'—	4'75	9'025
Tramvia Eixample I G. 4%	75'—	4'81	8'557
F. C. Sarrià 6%	103'—	5'32	8'573
Aigües de Barcelona 6%	94'50	5'31	7'462
Alts. Forns 6%	97'—	6'15	5'687
Llum. p. lacions 5% S/H			7'462
Drassanes Cardona 6%	68'—	8'77	7'462
Rons Gas 6%	80'—	7'46	6'018
Energia Elèctrica 5%	83'—	5'80	14'925
General de Carbons 6%			5'538
F. C. Orense primitives Cup. 84	30'—		5'687
Port Sevilla 5% S/D	92'—	4'94	5'687
" 5% S/E	91'—	4'93	5'687
" 5% S/F	88'—	5'28	8'036
Acers Sant Martí 7%			

ACCIONS

Catalana de Gas 5% S/F (Pref.)	72'—	12'437
" 6% S/F	84'—	14'925
Peninsular Telèfons 5%	84'—	6'218
General " 5%	87'—	12'437

Nota important: Revisem curosament les amortitzacions.

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de monedes - Girs sobre l'estranger - Comples corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Facilitem OR per a pagaments a DUANES

Calçats The Reding Shoes

4, FERNANDO, 4

Tenim l'honor de comunicar a nostra distingida clientela i públic en general a nova reobertura de nostra casa amb les més altes novetats en calçats fins per a senyora, senyor i nens. Classes selectes de gran luxe. Models últims, únics i exclusius d'aquesta casa. Diàriament es rep lo més nou de l'article.

THE REDING SHOES, Fernando, 4

Dra. Quadras Bordes

Metgessa premiada amb primer premi en Concurs Estranger. Especialista en malalties de la dona. RAIGS X, radioscòpia, radiografia, radioteràpia superficial i profunda, RADIUM, DIATERMIA, banys de llum i quatre cèl·lules, màquina estàtica, etc., etc.

Carrer de Santa Anna, 37, principal. De 2 a 5 tarda. — Telèfon 2898 A

El Dr. Ricard Botey ha traslladat sa consulta de Gorja, Nas i Orelles, al carrer de Rosselló, 116, pral., tocant a Aribau.

MOSAICS E F ESCOFET & C

Ronda Universitat, 20

Tusquets i C.ª S. en C.

CANVI - VALORS - CUPONS
Rambla del Centre, número 8

Notícies

A la muntanya hi ha nevada i la fresca se sentia diumenge a Barcelona, augmentada per certa inseguretat del temps.

La Verge Bruna tingué un culte pur per part dels patriotes catalans. Les flors i les herbes bosquetanes decoraren les mans dels barcelonins de tot sexe i edat. Sant Just, Pedralbes, les tres parroquies de Gràcia, Pobla Nou, Sant Gervasi, etc., es van

poblar de festes de fe i de pàtria, completats per actes tan escalents com els de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dona i els de diversos Pomells de Joventut.

El monestir de Montserrat es va veure animadíssim. El romiatge del Terç Orde Franciscà, les solemnitats anunciades i la inauguració d'un nou servei d'automòbils des de Montserrat, portaren molta concurrència a aquelles afores parisifalques.

El Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, tingué belles festes en commemoració del seu aniversari, resplandint en elles per damunt de les preocupacions de professió un fort desig de catalanitat.

Dr. Montaña

dels Hospitals de París, Pell i Venèri, Sant Pau, 28, principal, 2.ª

El comitè del patricià districte ter- cer municipal, celebra revista al lloc més adequat pel seu marc històric: la Plaça del Rei.

Mossèn Jaume Barrera, el distingit publicista, fou admès com a membre de l'Acadèmia de Bones Lletres.

Se celebrà a Sant Martí una efusi- va festa d'homenatge al mestre Enric Morera, sortís comenador de la mu- sa popular de la terra.

Acabà les seves sessions el Con- grés d'arquitectes.

A Granollers s'inauguraren els seus Fomells de Joventut, i el Centre de Sant Pere Claver del Clot, descabde- llà un programa de festes.

Finalment, es va reunir la segona Junta general de l'Associació Cata- lana de la Premsa. S'aprova el pri- mer exercici i s'elegí president a En Pere Muntanyola.

El dilluns la festa del primer de maig portà gent a fora esvalda més tard per la pluja, fen parar els tre- balls, i ocasionà que la comunica- ció de la premsa amb el públic es retrassés dotze hores més.

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. — Dia 1 de maig de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 760,2, 761,4, 761,9.

Termòmetre sec: 11,7, 11,9, 8,6.

Termòmetre humit: 8,5, 9,7, 7,0.

Humitat (centèsimes de saturació): 63, 73, 91.

Direcció del vent: N., S.S.O., N.E.

Velocitat del vent en metres per se- gon: 8,0, 5,0, 0,0.

Estat del cel: Tapat.

Classes de núvols: C.S.N., C.S.N., C.K.N.

Temperatures extremes a l'ombra, màxima, 14,7; mínima, 9,5; mínima prop del sol, 7,4.

Oscil·lació termomètrica: 5,2.

Temperatura mitja: 12,1.

Precipitació aquosa, des de les set del matí de la data anterior a les set del dia de la data, 0,1 mm.

Recorregut del vent en igual perio- de, 80 km.

Observacions particulars: Pluja.

El director: E. Alcover

— **Fofo-Glico-Kola-Lactinat**, cura neurastènia. B. Domènech, Ronda de Sant Pau, 71.

— No sabeu què és «Strobin»? Doncs és un meravellós netejador de barrets de palla per més bruts que estiguin. Només costa 75 cèntims a les drogueries i basars.

Els perills dels esports:
En una cursa de bicicletes que se celebrava el diumenge a la carretera de Granollers, un dels corredors, Ig- naci Gorris, de 15 anys, va caure, es va rompre la clavícula esquerra, pro- duint-se també erosions a la cara i commoció cerebral.

Va ser auxiliat al dispensari de la Ronda de Sant Pere i conduït des- prés a l'Hospital Clínic.

En un partit de futbol que uns afi- monats celebraven prop de la Font del Gat, el noi Ramon Bueso, de 14 anys, va sofrir una caiguda i va rom- pre's l'avant-bras esquerre.

El van auxiliar al dispensari de Santa Madrona.

— Preneu café «LA GARZA». És exquisit, absolutament pur.

PORELLANA
Vaixelles, Llorens, Rbla. Flors, 30.

Un tramvia de la línia 38 va topar al carrer de Lúria amb l'automòbil 5698, sofrint aquest bastants desper- lectes. No va pendre mal ningú.

— Amb molta freqüència les fer- mentacions anormals de l'estómac produeixen acedies i vòmits que es corregeixen immediatament amb l'E- lèxir Estomacal de Sàiz de Carlos, per- què treu el mareig, dolors, ardors epi- gàstrics, aigües de boca i tendències al vòmit.

GRAN TORRA PER A LLOGAR
a Sant Joan d'Horta
Carrer de Campoamor, davant l'esglé- sia nova. Tracte directe del propietari amb el llogater. Raó: Bisbe, 3, segon. De dos quarts de vuit a les vuit tarda.

A la una de la tarda del diumenge, al carrer de la Creu Coberta, un at- taccar va atropellar a Vicens Gregori, 51 anys, jornalier, causant-li feri- da a la cara i commoció cerebral, de pronòstic reservat.

Na Beneta Martínez Urdampilleta de Dot

ha mort havent rebut els Sants Sagraments
(A. C. S.)

Els que la ploren: marit Simó Dot, fills Pere, Carme, Pilar i Paulina, filla política Josepa Ribas, néts Simó i Mari, cunyats i cunyades, nebots i parents tots, pregunen als amics i coneguts que la tinguin present en llurs oracions i els participen que avui, dimarts, a un quart de deu, se ce- lebraran els funerals a l'església parroquial d'aquesta, i a un quart de dotze s'acompanyarà el cadàver des de la casa mortuòria, carrer Laureà Miró (Carretera), 25, a la seva darrera estada.

Sant Felip de Llobregat, 2 de maig de 1922
NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

El sidecar va bolcar i el motoris- ta, Alexandre Pallarès, de 22 anys, mecànic, va sofrir una contusió a l'ull esquerre, commoció cerebral i masegament general.

Tots dos van ser curats al dispen- sari d'Hostafrancs.

JOIES VILANOVA Unió, 6

En un establiment del carrer d'Al- fred Calderón, uns concurrents van fer estúpida i mentida una aposta a qui beuria més aigües. El qui va batre el record va ésser Manuel Ruiz, carregador del moll, habitant Obradors, 6, el qual va engolir un litre d'alcohol i va haver d'ésser portat a pes de braços al dispensari de la Barceloneta, on va quedar de mo- ment, vist el seu estat.

— Les ampolles de l'aigua mi- neral natural

Vichy Català
porten tots els distintius amb el nom de la S. A. Vichy Català.

Al carrer de Ponent, xamfrà al de la Paloma, un automòbil que va fu- gir, va atropellar el nen Antoni Sa- briquella, de sis anys, i li va causar diferents contusions de pronòstic re- servat. El van auxiliar al dispensari del carrer de Sepúlveda.

Liquidació joies
La Estrella de Oro. — Hospital, 7

Un subjecte va anar a celebrar el primer de maig al Pay-Pay, va men- jar i beure com un desesperat, va fu- mar del millor que hi havia, i quan li van presentar el compte, que puja- va 29 pessetes, va declarar-se en vaga forçosa per manca de les primeres matèries necessàries per a pagar.

La festa, que tan bé havia comen- çat, la va acabar a la delegació.

La Loteria de la Sort

Continua essent extraordinària la sort a l'Administració de Loteries nú- mero 12, que al seu càrrec té don Mi- guel Valdés, a la Rambla de les Flors, núm. 12. En el sorteig d'ahir ha venut el bitllet núm. 13.199 afavorit pel tercer premi de 20.000 pessetes, noranta bitllets del centenar del dit premi tercer, i cinquanta bitllets del centenar del primer premi. Són set els premis majors que en el poc temps que va d'any ha expès el se- nyor Valdés. A la mateixa Adminis- tració es troba a la venda el premi major de 3.000.000 de pessetes, el sorteig del qual es farà el dia 11 del present mes de maig.

Uns guardies de seguretat van aga- rar abir a la Ronda de Sant Pau, a Robert Zamora García, de 19 anys, el qual, anant en un tramvia per la dita Ronda, havia intentat escamote- jar el rellotge d'un passatger, però no va treballar prou fi i aquest se'n va adonar.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Al carrer del Mar, Barceloneta, un municipal es va fixar en tres indivi- dus d'aspecte sospitosos, els quals duïen entre tots un sac.

Així que van veure que el munici- pal s'hi dirigia, tots tres van arren- car a córrer abandonant el sac, que era ple de blat i ostentava un rètol que deia «Ejército de Africa».

Es creu que el devien haver robat d'un carro dels que van als molls.

Primeres comunions
Models exclusius de recordatoris, devocionaris blancs de tots preus, rosaris, ònix, objectes per a pre- sents.
Demaneu el nostre catàleg especiaj
Llibreria Subirana
Portaferriusa, 14

Loteria afortunada

PREMI MAJOR. LES DUES SÈRIES
a la Loteria de «Els quinze milions». En el sorteig d'ahir han correspost les dues sèries del premi major a la Loteria núm. 8, d'En Lluch, Rambla del Centre, 15, havent estat afavorit amb 100.000 pessetes el núm. 27.535 (quarta i cinquena sèrie). Moltes fe- licitacions ha rebut el senyor Lluch, puix ultra la grossa, també ha venut les aproximacions i centenar, essent diversos els premis majors expesos durant l'any, d'ençà del que li va correspondre en el Sorteig de Nadal, EL MES GROS DE TOTS, o sigui el de 15.000.000. Bon auguri li presentim per a l'extraordinari de l'11 de maig.

— **Cristalleria Esteve, R. Catalunya, 95.** La més ben assortida de l'Exam- pli. Actualment ocasió en vaixelles.

D'una fàbrica de capses de cartó situada al carrer de Lanesa, 26, va ser robada ahir una màquina d'escriure.

-C. PURCALLA I C.^a
Exposició i venda
de sombreros per a senyora
Grans existències de flors i palles alta novetat. Preus baratíssims
Rbla. Catalunya, 29. Tel. 4953 A.

Dimenge, a la tarda, els bombers van haver d'anar a un taller de lam- pieria del carrer del Consell de Cent, 294, d'on sortia fum.

Era que s'havia encès un munt de borra que servia per a netejar metalls, havent estat ràpidament apagada.

MOSTELLE

Suc de raïm sense fer- mentar (sense alcohol). - Del- liciós refresc. - Emullen- les melles el recomanen. - En farmàcies i drogueries.

Rafel Escofet. - Tarragona
-Sangrà Pelayo, 11
T. 1478 A. Waters

Durant la tarda del diumenge, van entrar lladres en una farmàcia del carrer de Sant Roc, sense espanyar la porta, i després de regirar-ho tot de dalt a baix, no van trobar sinó 5 pessetes en un calaix.

Enrabiats de tanta misèria, es van revenjar trencant un vidre que valia 80 pessetes.

Uns altres lladres van entrar en un establiment de mobles de la Ronda de Sant Antoni, obrint també sense

violència, i se'n van endur 200 pes- setes.

- Adobs Espinàs
Químics orgànics

PÚBLIC
BARCELONÍ:
No oblidis en les teves compres de calçat, els
CALÇATS SUBUR
del carrer de la Boqueria, 30.
Es on compraràs millor

Vida religiosa

Avui: Sant Atanasi, bisbe i doctor. — Demà: Solemnitat de Sant Josep.

Quaranta hores: Avui, a l'església parroquial de Sant Josep Oriol. Hores d'exposició: De dos quarts de nou del matí a dos quarts de set de la tarda.

— Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: Sant Atanasi, bisbe i confessor, color blanc. — La de de- mà: Solemnitat de Sant Josep, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona dels Angels, a la seva església. — Demà, Nostra Dona de la Providència, al Pi, privilegiada.

Vetlla en sufragi de les Animes del Purgatori: Avui, Torn de la Comem- oració dels Fideles Difunts, a la seva capella, Escorial, 155, Gràcia. — Demà, Torn del Sagrat Cor de Jesús, a la ma- teixa capella.

Municipi

SUBHASTA DE LLOCS VACANTS ALS MERCATS

Avui, dia 2, a la sala de Cent, de onze a una del matí, hi haurà encant al més dient, dels llocs vacants als mercats següents:

Mercat de Sant Josep: 4 de bou, 1 d'os, 1 de conserves, 11 de gallina, 1 d'aviram, caça i ous, 3 de coloms, 43 de fruites i verdures, 1 de marisc, 2 de tocino, 1 de molit, 3 de cigrons, 2 de comestibles, 1 de sabó, 6 de flors a la Rambla i 1 d'ocells a la Ram- bla.

Mercat de Sant Antoni: 1 de sucre, cafè i cacau, 1 d'ous, 1 d'aviram, 1 de tocino i 2 de peix.

Mercat de la Barceloneta: 2 de xo- colate, cafè i llet, etc., 3 de robes, 1 de menuts, 2 de fruites i verdures,

2 de cigrons, 1 de formatges, dolços i fruita seca.

Mercat de Sans: 1 d'aviram, 1 de tocino i 1 de fruites.

Mercat d'Hostafrancs: 1 de gallina, Mercat de Sant Gervasi: 5 de fru- tes i verdures, 1 de molit i cabrit, 1 d'aviram i caça, 1 de peix fresc, 1 de llet.

Abaceria Central: 2 de fruites i ver- dures, 1 de molit, 1 de cigrons i 1 de comestibles.

Mercat de la Sagrera: 34 de fruites i verdures, 1 de grans i llegums i 1 de pa.

DEMOGRAFIA

Defuncions hagudes durant el mes de març:

De tifoidea, 30; de verola, 2; xa- rampió, 37; diftèria, 19; cacànèssia, 2; grip, 13; sífilis i cranc, 60; i tuber- culosi, 144.

Del sistema nerviós, 216; de l'apa- rell circulatori, 252; del respiratori, 332; digestiu, 129; genit urinari, 47; estat puerperal, 6; vici de conforma- ció, 2; primera infància, 15; de ve- llesa, 15; malalties produïdes per cau- ses externes, 20; maldefinides, 3. To- tal, 1415.

Nacuts, 1.508.

INFORMACIÓ SOBRE EL SERVEI DE NETEJA PÚBLICA I RECOLLIMENT D'ESCOMBRARIES

La Tinència d'Alcaldia del Districte IX, en virtut de queixes produïdes pel veïnat, per la forma com es practi- ca el servei de neteja, ha ordenat obrir una informació pública per a venir en coneixement de les deficiè- ncies que s'observen en el Districte, havent disposat que els funcionaris corresponents, presentin un informe detallant la manera de portar a la practica aquest servei.

També ha disposat que es denunci- els veïns que tenen el mal costum de tirar les escombraries a la via pública, no fent-ho en el moment de passar el carro que les recull.

SOBRE LES CEDULES PERSONALS

Per diversos conductes han arribat a l'Alcaldia queixes d'alguns con- tribuents que en presentar-se a retirar llurs cèdules personals, són objecte de preguntes per part dels funciona- ris encarregats del servei.

L'Alcaldia recorda, amb aquest mo- tiu, que són molts els ciutadans que no complen la seva fulla declaratoria en ser-los repartida i recollida, per la guàrdia municipal, i molts dels que l'omplen ometen la declaració completa per a fixar la quota. Aquests factors són: el valor total en renda de l'habitatge ocupada, les contribu- cions territorial, industrial i de car- ruatges de luxe satisfetes pel cap de família o individus de la mateixa, i la totalitat dels rendiments del tre- ball.

Els contribuents que no hagin fet declaració completa i vulguin evitar- se la molestia consegüent a un inter- rogatori, poden formular declara- cions complementàries que l'Alcaldia ha donat ordre a les oficines corres- pondents d'acceptar sense cap dificul- tat.

Musicals

Avui, dimarts, dia 2 de maig, a les deu de la nit, tindrà lloc a l'Ateneu Enciclopèdic Popular (Car- me, 30), una audició pública de can- çons populars catalanes, les quals se- ran interpretades per la senyoreta Na Mercè Rovira i els senyors En Ramon Crespo i En Francesc Tor- ra, de l'Orfeó Català, acompanyats al piano per l'harmonitzador de les melodies, mestre En Joan Tomàs. Abans de l'audició, el distingit mu- sic En Vicens Maria de Gibert farà un parlament sobre «La cançó popu- lar catalana».

D'espectacles

Per a avui, dimarts s'anuncien al teatre Tivoli grans funcions en ho- nor i benefici de l'eminent artista Emili Sagi-Barba.

A la tarda es posarà en escena: «Los buscadores de oro» i «La ciudad eterna», en les quals interpreten prin- cipals papers Lluís Vela i Emili Sagi-Barba. A la nit: «El guitarrico», «Marina» en català i les cançons «Al- ma brava», de Galobardas-Quirós; «El timbal del Bruix», de Montero-Zama- cois, i «Nena», de Puche-Zamacois, que seran cantades per Sagi-Barba amb acompanyament d'orquestra.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

LA FESTA DEL TREBALL

Madrid, 1, 2 tarda

Els obrers han celebrat, com anys anteriors, l'anunciada manifestació, commemorativa de la festa del treball.

Des de les nou del matí s'havien adoptat grans precaucions als voltants del trajecte que havia de recórrer la manifestació.

Per dir-se que totes les forces disponibles de la guàrdia civil i de seguretat estaven dividides en grups de quatre parelles entre tots els carrers afuents als assenyalats en l'itinerari de la manifestació, encara que no en les conferències, sinó un xic retirades.

Per cert que als guàrdies de seguretat de cavalleria se'ls ha dotat de escorces i els ciclistes també portaven carabina, subjecta al quadre de la màquina.

A la plaça d'Isabel Segona s'ha format la manifestació.

Hi han assistit les societats obreres amb les banderes i estandarts, organitzant-se de conformitat amb l'ordre assenyalat.

També han assistit a la manifestació els elements comunistes, incorporant-se a les banderes dels seus respectius oficis.

Les dones comunistes, amb braços nua, felen en el trajecte una qüestió a favor dels famolencs russos.

Presidien la manifestació els senyors Besteiro, Saborit, Largo Caballero i alguns individus significats del socialisme.

Els manifestants obedièren ordres dels caps, s'han abstenut de donar viques que produïssin dualismes entre comunistes i socialistes, guardant exclusivament l'ordre en el trajecte.

Només s'han sentit alguns crits de «Abaixa la guerra» i «Visca la república dels Soviets».

Tots els comerços madrilenys, inclosos els cafès i bars, han tancat llurs portes.

Les societats més nodrides eren els de Paletes i de Transport.

Darrera d'aquestes banderes hi anaven més de 500 associats.

Entre el servei de neteja figurava un legionari ferit en un dels últims combats.

A la manifestació figuraven unes 12.000 persones.

Ordreablement han anat els manifestants pel carrer d'Arenal, Porta del Sol i Passeig de Recoletos fins a la plaça de Colom.

Allí s'ha destacat dels manifestants una comissió, formada per Largo Caballero, com a secretari de la Unió General de Treballadors, Saborit, en nom del partit socialista, i Ibarra, per l'Agrupació Socialista Madrilenya.

La comissió ha visitat el subsecretari de la Presidència, senyor Martil, en absència del President, i li ha remès les conclusions que els obrers eleven al Poder públic.

Aquestes conclusions són:

Contracte sindical obrer.

Urbanització de l'extra-radi.

Amnistia per a tots els presos polítics i socials.

Derogació de la llei de jurisdiccions.

Reconeixement de la República dels Soviets.

Que l'Estat contribueixi a l'auxili dels famolencs russos.

Reducció del temps de permanència a l'illes.

Reducció dels contingents militars.

Reforma de la llei del servei militar obligatori.

Protesta contra la guerra del Marroc.

El senyor Largo Caballero, en remetre el document amb les conclusions, ha ampliat aquestes dient que el Govern no ha de considerar-les com a formulàries, ni l'acte d'avui sense altra transcendència que l'acostumada d'altres anys.

Devia, per tant, el president pendre, en consideració les peticions i resoldre sobre elles.

El subsecretari, senyor Martil, ha manifestat que el Govern tenia consciència de la importància de l'acte i de l'abast de les peticions que ja contenia.

Algunes d'aquestes demandes seran recollides i portades al Consell de ministres.

Quant a l'extrem "auxili als famo-

lencs russos, ja el Govern ha expressat al Parlament el seu propòsit d'acudir a aquesta necessitat, com altres nacions.

Terminada l'entrevista, la comissió ha abandonat la Presidència i ha donat compte de la remesa de les conclusions.

La manifestació s'ha dissolt immediatament, enrotllant les banderes respectives i marxant aquelles, seguides d'alguns grups, a la Casa del Poble, on han quedat dipositades.

Les agrupacions comunistes han portat les seves ensenyes al domicili social.

No hi ha hagut incidents, llevat alguns petits cops de puby canviats en dissoldre's la manifestació, entre dos o tres comunistes i altres socialistes.

L'incident l'han tallat els mateixos companys dels contendents.

EL DESCANS DOMINICAL

Madrid, 1, 415 tarda

El ministre de la Governació ha manifestat avui que havia ordenat que s'abolís en la manifestació s'havia venut, com es deia, «El Socialista» i «El Comunista», puix havia denegat prèviament el permís, a fi que fosin respectats els preceptes del descans dominical per a la premsa.

ARRIBADA DEL REI

En l'express d'Andalusia ha arribat aquest matí el Rei, de tornada de Sevilla.

A l'estació l'esperaven la Reina dona Cristina, el Govern i autoritats.

El monarca, en el mateix auto que la seva mare, s'ha traslladat al Palau dels carrers d'Atocha i Major, no fent-ho pel de l'Arenal, segons costum, perquè a aquella hora marxava per aquesta via, en sentit contrari a la manifestació obrera del primer de maig.

EL MINISTRE DE LA GUERRA

El ministre de la Guerra ha estat avui al Palau, per a informar el Rei de les notícies d'Àfrica.

A la sortida ha estat interrogat pels periodistes sobre les operacions de Beni-Aros.

— No hi poden haver operacions — ha contestat el general Olaguer — perquè al temporal es violentissim i les pistes estan intrasmables.

L'ACTE LLIBERAL DE BILBAO

Bilbao. — Arribaren els senyors marqués d'Alhucemas, Alba i Melquíades Alvarez, essent rebuts per un gran nombre d'amics i correligionaris i una representació de la societat «El Sitio».

A la nit se celebrà l'anunciat acte a «El Sitio». La concurrència era enorme inclosos socis es quedaren fora del local.

El president de la societat manifestava que «El Sitio», fidel a la seva història liberal, neutral a tots els partits, havia invitat els caps de la coalició liberal que s'inspira en principis semblants al pensament que informa a l'entitat «El Sitio».

A continuació, el senyor Alba, després de retre homenatge de respecte a les tradicions liberals de Bilbao, recorda le discurs del marqués d'Alhucemas al Senat, i el compromís d'honor contraït per a complir el pacte, expressant que la concentració pertén viure entre les masses populars, orientant-les, treient-les de l'extraviament en què les tenen sumides d'una part la culpa dels polítics i d'altra l'egoisme de què estan apoderades totes les classes socials.

Pretenim servir a aquesta opinió si ella es concreta en un conglomerat polític.

Aquesta coalició ha terminat amb el viatge tòpic de les discòrdies entre els liberals, a l'empar de la qual vetgen practicant el poder les dretes, no obstant existir entre els conservadors discrepàncies més fonses que les que se'ns atribueixen a nosaltres.

Volem que dins de la legalitat monàrquica convisquin tots els que vulguin lluitar per l'ideal de la humanitat. Per això tractem d'atraure els socialistes perquè prestin llur concurs a l'obra patriòtica de la regeneració nacional, com la presten en altres països monàrquics.

Opina que la política econòmica dels últims temps ha estat una completa negació de les tradicions conservadores d'austeritat i que ara s'ha distingit per la seva transició amb

tots els egoïsmes i per un veritable davallament del patrimoni nacional.

Anuncia que si no es rectifica ràpidament semblant conducta, Espanya anirà sense remei a la catàstrofe financiera.

Recorda que des de l'any 1916 ve liquidant-se els pressupostos amb un dèficit anual de mil milions i que en l'última ascendirà a dos mil.

El personal ho devora tot en col·laboració amb el càncer del Marroc, i aquesta fa presentir la catàstrofe, perquè anem quedant en un lamentable estat de debilitat i la guerra ha demostrat que en ella moriren els pobles de més petita resistència econòmica.

La covardia, no solament es manifesta en els camps de batalla, sinó que també es practica des del Govern, per falta de valor, per remetre trossos de la pròpia carn davant els il·lícits requeriments de l'armistit o dels interessos partidistes.

Jo us dic que fou un greu error aquella actitud hostil de la plutocràcia davant el projecte sobre els beneficis extraordinaris, i parlo d'allò amb la serenitat del que té la consciència tranquil·la i pot retar, com jo ho faig des d'aquí, als infames i calumniadors.

Aquell projecte no pogué sobreviure a la campanya que contra ell concentraren les consciències.

Jo valgué aviat que el torb dels interessos il·lustrats m'arrossegaria i no em quedés cap dubte que succeïssin això després del míting del Palace Hotel. Però faig avinent als meus contraris d'abrir el perillós de llur conducta perquè en l'esdevenidor poden imitar-los es masses com intentaren fer en constituir dictadures que ha costat molt temps poder vèncer en altres països.

Ahem a fer una política on l'impost sigui un instrument de justícia social, però no serà una agressió als interessos legítims el que nosaltres practiquem.

La nostra política descansarà en el principi de què pagui més el que tingui més, i aquesta política és la més conservadora i més eficaç contra el desment social d'abast.

Després de fer una somera referència a les reformes constitucionals anunciades pel marqués d'Alhucemas al Senat, continua assenyalant altres de la coalició.

Es deté especialment en la qüestió social per a deduir que la concentració liberal no està conforme amb les doctrines del socialisme marxista, i recorda que ja ho digué així fa quinze anys quan anuncià la crisi del col·lectivisme.

Condemnem la lluita de classes, perentim una orientació socialista examinada a renovar el contingut de les velles fórmules liberals.

La concentració pretén donar a la consciència del proletariat una noció exacta del seu deure i del seu poder i dotar-la d'una Constitució més justa en la qual col·laborarien els dos factors de la riquesa: el capital i el treball.

És impossible suprimir la propietat individual.

Nosaltres ens proposem obrir el camí a la democràcia social de demà, i hauria d'estranyar-nos molt que el proletariat no col·laborés amb nosaltres en aquesta obra.

Les institucions polítiques no neixen com Minerva del cap de Júpiter, sinó de les palpitations i desigs del poble.

El principal deure dels governants és el deure de donar camí legal a les agitacions que poguessin degenerar en demagogia.

Aquesta obra sols poden realitzar-la els elements de la concentració liberal, com ho explica la mecànica constitucional que es basa en el torn moderat dels elements conservadors que propendeixen a estatificar i dels liberals que desitgen avançar sempre en llurs reformes fins als ideals més audaces.

Anuncia que el Govern de la concentració liberal no comprometrà els interessos socials legítims, perquè de no oferir-hi així seriem anarquistes.

La nostra fórmula de Govern és: avançar lentament, per a no retrocedir.

Repeteix el programa que va exposar al Senat el marqués d'Alhucemas, i afegeix que miran des de fora d'Espanya aquest programa, semblarà conservador, però si es mira des de dins se'l creurà revolucionari.

No temeu—diu—la sindicació lliure, que és l'aprenentatge de la llibertat, però per això mateix necessita l'es-

cut de la legalitat perquè la llibertat en tota la seva plenitud no vol dir consagrar l'assassinat.

El senyor Alba oferia fidelitat a llurs compromisos; jo no he de fer més que ratificar el que tinc promès.

Ja sabem la raó de la nostra evolució a la monarquia, que és consagrar dintre ella la sobirania popular.

Per això estimem un deure nostre demanar amb tota franquesa el poder a l'opinió pública sense demanar-lo a les avantcambres palatines.

Però advertiu que estat sempre un home sincer i he dit que es tan despreciable en el meu concepte el cortès del poble com el cortès dels reis.

Anem a afavorir a la monarquia, complint el deure de servir-la, mentre ella serveixi a la pàtria. No hi ha en això cap utopia.

Jo us dic que heu d'associar-se a la política liberal, que és política redemptora i us ho demano en nom de les grans passes passades per a reverdir-les per mitjà de la llibertat, de la democràcia i del progrés, amb l'esperança de que els afins, una vegada complet el programa mínim, ens acompanyaran a l'avançament.

Deixeu els hàbits i els maliciosos que somnien amb governs heteròclits, que només caben en la demència d'En Maura, a impuls de la qual s'estanca Espanya en la vida d'Europa.

Aquesta política no féu res al Marroc i té en entredit l'honor nacional. Termina l'orador afirmant que associar-se a aquesta obra és treballar per la felicitat del país.

El marqués d'Alhucemas comença el seu discurs evocant els records que simbolitza la societat «El Sitio», i dedicant un tribut d'admiració als liberals que defensant Bilbao salvaren a Espanya la causa de la llibertat.

Afegeix que no ha vingut a fer un acte de propaganda perquè en aquella societat estan sempre propagades les idees democràtiques, sinó a presidir un acte de sentiment en el qual no més ha de parlar el cor per a recollir l'entusiasme liberal de Bilbao i difondre'l a tota Espanya, perquè, en cara que no estan avui lluitant en el camp els enemics del liberalisme com en l'època dels Sitis de Bilbao no per això deixen de combatre i amb armes terribles, perquè tendeixen a atèrrir la fe i l'entusiasme de la massa liberal.

Així es combaten les idees liberals unes vegades dient que ha npassat de moda, altres que el problema liberal no el sent l'opinió pública, cercant així la manera d'ajornar-lo i impedit que es consulti l'opinió nacional, moltes vegades sembrant la desconfiança entre els elements liberals insinuant que els liberals no són capaçs de complir llurs promeses, altres provocant els temors als elements moderats, considerant als liberals com a còmplices del sindicalisme d'acció. Però, l'entusiasme liberal que aquí regna ha de repercutir arreu d'Espanya i triomfarà la causa liberal de tots els obstacles que contra ella s'oposen.

Essent tan innovell el discurs-programa pronunciat al Senat, no crec oportú repetir els conceptes aleshores exposats, però si he de dir que tot el programa té un fonament d'unitat perquè tots els problemes espanyols actuals es troben íntimament enllaçats, i només es poden resoldre aplicant-los a tots un criteri.

Ha passat l'hora dels governs heteròclits, puix avui només hi ha d'haver un Govern liberal, amb criteri liberal per a tots els assumptes, lluny d'excloure d'aquests problemes el problema del Marroc, està inclos especialment, sostenint que aquest problema, més que cap altre, requereix una política liberal, aplicada per un Govern liberal.

Es complau que el comte de Romanones hagi coincidit en les línies generals de la seva conferència, amb el discurs que l'orador va pronunciar anteriorment, i reitera que la guerra del Marroc no pot ésser guerra de conquesta, que salvat el prestigi de les armes amb la pressa de Mont Mauro i l'operació de Beni Aros, cal anar a l'establiment del protectorat civil apofat per un exèrcit colonial i en íntima intel·ligència amb França que va rebre a Algeciras l'encarrec internacional de civilitzar, juntament amb

BIBLIOTECA LITERARIA

EL PREU DE L'AMOR

ARNOLD BENNETT

Traducció J. d'Albafar

(2 VOLUMS)

Preu 2'50 ptes. cada volum

Espanya, l'imperi del Marroc, i aigües: Co que el comte de Romanones s'oblida de dir és que aquesta obra de civilització, aquesta implantació del protectorat civil, no la pot practicar cap Govern heterogeni, sinó només un Govern liberal.

Perquè, ¿com es pot garantir la llibertat religiosa al Marroc si abans no es consolida la llibertat de consciència a Espanya? ¿Com podem prometre una llibertat civil als habitants del Marroc, mentre a Espanya se suspèn les garanties capriciosament i s'alempia arbitràriament contra la llibertat dels ciutadans i de les associacions? ¿Com podem garantir l'autonomia dels pobles mentre els nostres municipis són esclaus del poder central i de les comissions provincials? ¿Com podem garantir una política de supremacia civil mentre a Espanya està vigent la llei de Jurisdiccions?

Lluny, doncs, d'estar el problema del Marroc fora del pla de la política liberal, és el problema que més exigeix un Govern liberal, que adueix tota obra de civilització, s'ha d'apoiar damunt del sentiment de la llibertat. El contrari, és atansar-se a un imperialisme insostenible.

A continuació fa un brillant resum del programa liberal, que va des de la llibertat de consciència en l'individu, la llibertat sindical i municipal, a les regions elevades de la pau internacional.

Per una coincidència de dates diu que se celebraran en els mateixos dies la festa del treball, la festa de la llibertat política, la de la independència Nacional i la Festa de la cultura, organitzada per les universitats, amb motiu de la jubilació del gran savi i patriarca del liberalisme, doctor Ramon i Cajal.

Proposa que es transmeti un telegrama d'afecte i admiració a l'il·lustre savi, com a símbol de l'acte, i termina entonant un càntic als sentiments liberals que encarna Bilbao.

En terminar el seu discurs, el marquès d'Alhucemas, esclata una prolongada ovació.

D'ESPORT

Madrid, 1, 5'15 tarda

A Madrid es va jugar ahir un partit de futbol entre l'Atlètic de Madrid, i l'equip del mateix nom de Pontevedra.

Van guanyar els madrilenys per 9 gols a 0.

ELS PARES DELS SOLDATS DE QUOTA

A l'ideal Polistillo es va celebrar ahir un míting de pares de soldats de quota.

Amb motiu dels enèrgics discursos i forts atacs a les institucions i al Govern, foren freqüents els escàndols, degenerant en tumult moltes vegades, intervingué la força pública, donant càrregues i realitzant detencions.

MANIFESTACIONS DEL REI

Madrid, 1, 6'15 tarda.

Còrdoba. — En passar per aquesta estació el tren reial, fou saludat el Rei pel senyor Alcalá Zamora.

El Rei el va felicitar per ésser representant d'Andalusia, que és la regió substancialment espanyolista.

Va al·ludir el Monarca al projecte de regadiu del Guadalquivir i altres obres importants que es desenvolupen amb lentitud, i va dir que hauria de constituir-se un patronat independent de la política.

El senyor Alcalá Zamora, va replicar:

—A Espanya el burocratisme és l'obstacle etern.

—Amb el patronat—va contestar el Rei—s'abreviarien els tràmits, o aniria a presó qui entorpeix la seva gestió.

El senyor Alcalá Zamora va replicar que en la conferència que acabava de donar, havia fet veure la necessitat d'aplicar el Codi Penal als de dalt.

El Rei li va contestar, vivament:

—Si ho demanés el bé d'Espanya, celebraria ésser el primer condemnat.

—Jo—objectà el senyor Alcalá Zamora—he parlat constitucionalment.

—El poble sobirà—va replicar el Monarca—està per sobre de tots. No m'estiris la llengua... És mésos veig dir a Còrdoba el que sentia, i recordat dels comentaris.

El Rei va recomanar la unió als diputats andalusos.

Fou acomiadat amb visques a Espanya i al Rei.

RECTOR HONORARI

Al Paraninfo de la Universitat Central s'ha celebrat aquest matí l'acte de la votació de rector honorari a favor del doctor Ramon i Cajal.

Formaven la mesa, la qual s'ha constituït a les nou del matí, els senyors agraïts: rector de la Universitat Central, doctor Rodríguez Carrascho, com president; el degà de la

Facultat de Ciències, don Lluís Ocalvio de Toledo; els membres consellers don Elies Torro i don Obdulí Fernández, i el secretari don Francisco de Castro.

Han pres part a la votació 243 votants, figurant-hi entre ells els ministres d'Estat i Instrucció pública, doctors Fernández Prada i Montejó.

ELECCIONS PARCIAIS

En despatxar amb el Rei el president del Consell, ha posat a la firma dos decrets convocant eleccions parcials de diputats per Llanes i per un lloc de la circumscripció de Cadix, per al dia 27 de maig.

LA REINA A LONDRES

El ministre de la Governació ha manifestat aquesta tarda que un telegrama de Londres, donava compte d'haver arribat sense novetat la Reina Victòria i les seves filles.

EL RECARREO DUANER

La «Gaceta» publica una Reial ordre disposant que el recarrec que ha de cobrir-se per les Duanes en les liquidacions dels drets corresponents a les mercaderies importades i exportades per les dites duanes durant el mes de maig actual, el pagament del qual ha d'efectuar-se en moneda d'argent espanyola o en bitllets del Banc per compte de fer-ho amb moneda d'or, serà de 25 enters i 2 cèntims per 100.

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Beneta Martínez i Urdemplet de Dot. Avui, a un quart de dotze, enterrament a Sant Felu de Llobregat, tenint lloc a un quart de deu els funerals a la parroquial de l'esmentada vila.

ANIVERSARIS

Na Rosa Gorina i Borrell, vídua de N'Emili Volta i Vivé. Segon cap d'any. Demà, misses a Sabadell a les parròquies de Sant Felu, Concepció, Tinença i capelles dels Pares Missioners, Casa de Caritat, Germanes dels Avis, Germanes Tereses, Germanes Servas, Germanes Josefines, Pares Escolapis, Sagrada Família, Germanes Carmelites i Germanes Escolapis i a Barcelona a les esglésies dels Pares Jesuïtes (carrer de Casp), Roser (Auzies March, 54) i Divina Pastora (carrer de Ballén).

N'Artur Llopis i Garcia i altres morts al Marroc pertanyents al regiment d'Alcàntara. Avui, dimarts, a dos quarts d'onze, funerals al temple de Pompeia.

En Joan Jallé i Grau. Morí el 12 d'abril últim. Avui, a les deu, funerals a l'església de la Casa de Caritat.

En Josep Francés i Torra. Morí el dia 16 d'abril de 1921. Avui, misses, a les parròquies de Sant Pere de les Puelles d'aquesta capital, Avinyó, Torà i a l'església dels Dolors de Vich.

La senyoreta Maneleta Amat i Vidal. Morí el primer de maig de 1921. Missa diària durant el mes de maig, a la parròquia de Cardener.

Na Elena Garcia de Lenz de Boter. Morí el primer de maig de 1921. Avui, a les deu, sufragi a la capella del Sagriment de la parròquia de Santa Maria del Mar.

FUNERALS

En Josep Torruella i Sarra. Morí el 20 d'abril últim a l'edat de 69 anys. Avui, a les onze, funerals a la parròquia de Sant Agustí.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIÓ

El nen Josep Maria Clevellé i Camps. Ha mort a l'edat de 22 mesos. Enterrat ahir matí al Cementiri Nou.

Gran Teatre del Liceu

TANHAUSER

Diguem-ho sincerament. Malgrat les facultats i el talent dels artistes que l'interpreten, malgrat l'hàbil batuta del Mre. Fritz Reiner, qui concerta i dirigeix l'obra amb la millor voluntat; malgrat les moltes bel·leses que conté, el «Tanhauser» de Wagner ens ha aparegut aquesta vegada força envellit i completament «demo-dé».

El regust italià és intolerable en Wagner, i sobretot són ja avui dies difícils de suportar els convencionalismes que tant abunden en aquesta obra.

Presentada amb una mica més de consciència artística i amb un consel-

xement més complet dels recursos i adhoc de les exigències teatrals d'avui dia, l'obra, indiscutiblement, podria encara sostenir-se, però dins aquell ambient caduc de rutina i de mal gust, amb aquell decorat tan miser com pretencios i amb aquells chers fantàstics que semblen de cartó pedra, és necessària una dosi més que regular de bona voluntat i de paciència i un bon xic d'imaginació per a poder arribar a trobar-hi alguna emoció pura i alguna fruïció verament estètica.

Són de dolir aquestes deficiències, que tan sovint hem de lamentar, i més quan entre els interpretadors de l'obra hi ha artistes de vàlua com el senyor Schlusnus (Wolfram), el senyor Marowsky (Landgraf), el senyor Schubert (Tanhauser), malgrat cantar gairebé sempre amb una excessiva contracció, i les senyores Dalman (Elisabet) i Leeder (Venus), que posaren tot l'amor en llurs respectius papers i sostingueren heroicament l'obra.

El públic, no molt nombros, en les representacions que fins avui s'han donat d'aquesta obra, prodiga els aplaudiments als excel·lents artistes alemanys i al Mre. Reiner, el qual demostra posseir un ben complet coneixement de l'obra i força destresa a dirigir l'orquestra.

«RIGOLETTO» — Lauri Volpi

Alguns anys enrera, quan sentíem per primera vegada aquest tan hàbil «spartito» del vell Verdi, podíem creure encara que «Rigoletto» era una òpera, amb una trama i un argument i uns efectes sentimentals més o menys legítims. Ara la sentim tantes vegades només per a servir de trampolí al «divo» o a la «diva», que ben difícilment podem imaginar-nos que el «Rigoletto» sigui una pera amb una certa llacel i amb una més o menys forta emoció dramàtica.

«Rigoletto» ja no és més que un motiu purament convencional per anar a escoltar les estridències i els «tours de force» d'un «divo» que aquí, com a tot arreu del món, explota, i molt bé que fa, la ignorància i el fàcil sentimentalisme d'una multitud badaoca.

Lauri Volpi és un tenor de fama, un «divo» que s'emporta el públic. És per l'estil de tots els «divos». Té una gentil presència i un aire de triomfador. Posseïx uns aguts brillants i canta amb aquell estil que tan directament commou les ànimes sensibles.

Nosaltres, que no creiem ni volem creure amb els «divos», perquè ja en tenim prou i de sobres de creure amb els «artistes», confessem que el senyor Lauri Volpi fou completament del gust del públic intel·ligent (?) que acudí com un sol home a escoltar-lo, admirar-lo, a envejar-lo, a comentar-lo, a aplaudir-lo i a xiular-lo si hagués estat precis.

En la «balada» del primer acte, el nostre home triomfà. No tant en la «romança» del tercer acte, amb tot i haver-la cantada, segons la nostra manera d'entendre, millor que la «balada», i del tot i d'una manera completa en la famosa cançó de «La donna è mobile» del darrer acte, que va veure's obligat a repetir-la per tercera vegada. El sucés del senyor Lauri Volpi fou, doncs, sorollós i complet; just és consignar-ho.

Cantaren amb el senyor Volpi, d'una manera ben discreta, les senyores Maria Ross i Lucet, i els senyors Viglione Borghese i Torres de Luna. El Mre. Sabater, com sempre, el director ideal per aquesta mena d'obres.

El públic nombros, apassionat i entusiasta.

Tot hom content. Endavant, doncs, i la nostra més coral enhorabona a l'empresa.

J. LL.

BIBLIOTECA LITERÀRIA

EL TRESOR DEL VELL CAVALLER

per

Erickmann-Chatrian

Traducció de Joan Sílzar

Preu 2'50 pessetes

Les Terres Catalanes

GIRONA

(Conferència de les 9 de la nit)

Ahir tingué lloc la segona conferència organitzada per la comissió d'Educació general de la Mancomunitat i l'Ajuntament de la nostra ciutat. Era conferenciant el catedràtic de la Universitat de Barcelona, doctor Salvat Navarro, i tractà de la «Febrerifòbia», havent estat molt elogiada l'eloqüent dissertació.

Ahir es féu al Santuari de Nostra Dona dels Angels la revista de Sonetents, amb assistència del capità general de Catalunya i altres autoritats. El capità general tornà a Girona a les tres de la tarda per a agafar l'express de Barcelona.

Ahir, tot el dia fou plujós.

La Joventut Nacionalista de La Bisbal ha quedat constituïda així: President, En Pere Lloberas; vice-presidente, En Josep Frigola i En Josep Pibernat; tresorer, N'Albert Matardona; secretari, En Josep Roura; vice-secretari, En Josep Sagrera, i vocals: En Benjami Simón, En Joan Sanons, En Tomàs Verdader i En Narcís Carrera.

Les conferències donades a la Joventut Nacionalista de l'Escut Emporità, de La Bisbal, han estat molt concorregudes, especialment per joves i senyores lluint cintes de les quatre barres. Els oradors, que eren En Josep Maruny, En Martí Esteve i En Massó Llorens, foren aplaudidíssims, especialment en fer-nos llurs patriòtics parlaments.

Han estat a Palafrugell, els enginyers caps d'Obres públiques de l'Estat i de la Mancomunitat, visitant les obres de la carretera de Calella a Llafranc.

LLEYDA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

L'alcalde, senyor Estadella, ha enviat un telegrama al president del Consell de ministres, demanant l'indult dels reus de la pena de mort que es troben en aquesta presó.

Anant per la Rambla de Ferran un ramat de bens sense pastor, foren seguits per una parella de seguretat. En arribar enllà de l'estació es dispersaren. Aleshores els guardies els reuniren i els foren desfer el camí, duent-los a la posada de l'Antoni Pamies. Allavors comparegué el pastor dient que el ramat havia fugit del pati de la posada del Roc, a fora del Pont, travessant bona part de Lleyda.

Ahir s'efectuà el viatge a Cervera del cor de «La Paloma» i els seus acompanyants. Foren rebuts per una gran gentada a l'estació, aplaudint-los amb molt d'afecte.

Al davant de Casa la Vila cantaren «L'emigrant», i l'Orfeó Cerverí els obsequià amb un vi d'honor.

A la nit, al Teatre Principal, donaren el concert, i després de la primera composició, l'Orfeó Cerverí els féu present d'una corbata que deia: «El Bon Seny», de Cervera, al cor «La Paloma», de Lleyda.

Ahir es féu el sorteig dels llocs del mercat de Sant Lluís, i avui s'han inaugurat.

La Comandància d'Enginyers ha rebut del ministeri de la Guerra autorització per a fer el concurs d'adquisició de 77.000 metres quadrats de terreny per a edificar les noves casernes.

TARRAGONA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

Ahir s'inauguraren a Tortosa els Pomells de Joventut «Els de l'Ebre» i «Flores del Jardí de la Cinta». A l'església de Sant Antoni hi hagué missa de comunió, molt concorreguda, duent les nenes caputxeta blanca.

A la tarda hi hagué una funció literàrio-musical, prenent-hi part els joves del Col·legi de Sant Lluís i altres de Roquetes, i els nens i nenes dels Pomells. Després, es ballaren sardanes i la música de Roquetes tocà diverses composicions.

Els partits de futbol d'ahir tingueren els següents resultats: Pomell-Altafulla, 4 a 0, i Gimnàstic-Valls Esportiu, 3 a 2.

Amb el tren de demà, a les vuit, marxà a Benabarre el governador civil senyor Zurita, encarregant-se del

lloc, el president de l'Audiència, senyor Montserrat.

Aquesta nit ha celebrat sessió l'Ajuntament, donant-se compte d'haver-se resolt el conflicte dels carboners. Aquests posaran escrit als sarriells el pes del carbó. El regidor senyor Niu, ha desenvolupat una encertada intervenció sobre la qüestió de les algues, i l'alcalde ha convidat els regidors i el poble a la conferència que donarien els concellers de la Mancomunitat, senyors Guasch i Lloret, sobre la qüestió dels Telèfons.

SABADELL

Un llibre interessant

El nostre compatriota M. Lluçany i Elias, cap de manufactura de filats acaba de donar a l'estampa un llibre notablement interessant, que està destinat a produir un gran servei entre els nostres industrials.

La manca de llibres tècnics, sobretot pel que es refereix a les indústries sabadellenques, es notava de molts anys a aquesta banda. El llibre d'En Lluçany fa esperar que pot ésser el primer d'una sèrie que tindria per als nostres tècnics un indiscutible interès.

El que avui ha sortit de les premses bellament imprès a l'estampa Sallent, és un manual auxiliar per a la manufactura del preparat per al filat i filat de la llana península.

Es un excel·lent tractat dels principis per què es regeixen les operacions, procediments d'elaboració, fórmules i descripció dels mecanismes moderns.

En Lluçany i Elias, en aquest primer volum (el Manual constarà de dos volums), tracta de la preparació per al filat, i ho fa d'una manera nostra. La gran erudició i competència que té en aquest ram el seu autor l'exposa d'una manera clara i perfecta, com ho podria fer el professor més competent i més dedicat a l'ensenyança.

Així fa que el llibre, que serà indiscutiblement un gran auxiliar per als tècnics, sigui, a la vegada, un mètode d'ensenyament per als joves que es volen dedicar a aquest ram de la indústria.

El text va acompanyat de nombrosos gravats, que fan doblement interessant l'obra. La publicació de la qual han d'agrair tots els industrials.

Un extraordinari de «Mercurio»

La revista comercial hispano-americana «Mercurio» té en preparació un número extraordinari dedicat a la ciutat de Sabadell, que serà, per les dades que en tenim, un dels treballs més interessants que s'hauran publicat referents a la nostra ciutat.

La història de Sabadell va estretament unida a la del nostre Gremi de Fabricants, i al redós d'aquest, la ciutat ha fet la seva creixença.

Donar, per tant, una història dels homes que han presidit i orientat aquesta històrica corporació és, ultra un acte d'homenatge a la memòria d'aquells gloriosos patricis, una contribució a la història de la indústria de la ciutat.

Aquesta tasca és la que es proposa fer la revista «Mercurio», al qual efecte ja té pensades les persones que hauran de redactar les semblances dels ex-presidents dels Gremis i altres articles que completaran aquestes pàgines d'història.

Es per tot lo dit que aquest número de «Mercurio» promet revestir un interès màxim, la qual cosa fa que ja sigui esperat amb dalt per tots els elements industrials de la població, i en general, per tots aquells que senten un especial amor per les coses sabadellenques.

—Es dona com a segur que a començaments del vinent any es farà la consagració solemne de la parròquia de Sant Felu d'aquesta ciutat ginals.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé transmetre ns articles o notes supllades, la necessitat absoluta i sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas; d'avaluar dignament els originals amb un segell o una firma i a l'1, 2, 3, 4, 5.

Bataille

La mort d'Henry Bataille fa pensar coses. És cert que la mort d'un home, esdevinguda en plenitud de les seves facultats productores, sempre fa pensar, però la mort d'Henry Bataille porta a la pensa un seguit de consideracions aprofitables en el nostre pla al·lisonador.

Perquè no és pas, certament, de la fórmula enigmàtica per sistema que en podrà esdevenir la lliçó profunda, ni tampoc vol dir manca de respecte l'anhel de saber veure clar en les coses esdevingudes. Ans al contrari: la mesura justa en apreciar (si podem arribar-hi) portarà la llum que constantment cerquem.

Jo voldria tenir al davant una llista completa de les obres d'Henry Bataille, perquè vinqués en ajuda de les coses que vull dir, o, més bé, per a poder comentar-entorn d'elles a favor del que em proposo dir. Però, fet i fet, tant se val: l'obra d'un home forma generalment un bloc d'apreciació més concís en el seu aspecte total, que no acostuma a ser-ho moltes vegades en tractar d'esmicolar-lo, per tal d'aconseguir-ne un estudi de mosaic. I és amb el bloc de l'obra de Bataille que ens cal encastrar-ne ara, pel que acabem de dir, i també perquè les circumstàncies no ens permeten altra cosa.

L'apèric d'Henry Bataille en els escenaris parisiens esdevingué durant la temporada 1893-1894 en l'agrupació de l'«Œuvre», fundada i dirigida per Lugné-Poe. S'estimava ésser la primera temporada d'aquella fundació, i les preferències dels que la interessaven eren manifestament avançades i innovadores.

«Rommersholm», «L'enemic del Poble» (de Ibsen), «Més enllà de les forces humanes» (de Bionson), «L'arabesca de cristal» (de Rachilde), «L'Image» (de Maurice Beaubourg), la «Nuit d'Abril a Cécile» (de Gabriel Trarieux), que feu exclamar indignat al crític Sarcy, a «Le Temps»: «Es de creure que aquests joves han jurat la nostra mort...», donaven el to de les intencions perseguides per aquell aplac de forces noves.

Fou en el transcurs del mes de maig de l'any 1894, que Henry Bataille, amb la col·laboració de Robert d'Humières, amb il·lustracions musicals de Georges Hue, amb decoracions de Rochegrosse i vestits inspirats en pintures de Burne-Jones, donà al públic de l'«Œuvre», com obra dels seus debuts, «La Belle au bois dormant». La crítica, severa va tractar de «duperie» l'obra del debutant.

Des d'aquell moment, la significació del jove autor era ben definida. Les circumstàncies amb les quals s'havia llançat a la lluita, brillant d'un focus amb tendències a la revolució d'idees i de procediments. Les col·laboracions que l'acompanyaven, i el talent que va donar a la llegenda inspiradora de la seva obra, no oferien el més petit dubte: es tractava d'un home d'ideals enlairats per damunt dels corrents viciats del teatre; es tractava d'un home jove que bramava el glori del als núvols, i obria els ulls atòmics de triomf i d'intransigència... I ell se'n vantava. «La Lepreux» vingué, més endavant, a confirmar aquesta impressió; i després, a «L'Œuvre», encara estrenava «Ton sang», en la qual obra ja no se li regatejaren els dots d'home de teatre, si bé seguia la crítica impugnant-li les intransigències per les quals venia a demostrar, ple de bragues i convenciment, el seu propòsit de conquesta i el menyspreu a deixar-se conquerir.

Però Bataille anava produint, i les seves intencions puristes es debatten en ple París, cosa de la qual ell no s'havia adonat, precisament perquè a París vivia.

Havia aconseguit ésser reconegut com un perfecte home de teatre, i aquesta primera victòria, si bé no sense reserves per part de la crítica, l'esperonava inconscientment a assolir-ne d'altres. Però de quina mena?

Aquest era precisament el problema.

París sintetitzava meravellosament el món de la lluita; té tots els atractius de la invitació, i tots els perills de l'absorció, sigui com sigui.

Bataille seguia produint i es feia la il·lusió que no transigia. París l'anava conquerint amb la rialla trivial i maquillada de les grans cortisanes. Bataille es resistia. A cada moment li deien «home dotat», i amablement li retreien la mica de propòsit ferreny que li restava. Però mancava encara arribar a la fi.

Bataille es resistia. Fou precis posar en dubte les seves aptituds programades. És que no sabien fer el que feien els altres: allò qualificat de bo, però d'un «bon» classificat i acceptat, obridor de les portes de la fortuna, de l'opulència, del reconeixement del «tot París», que és com dir de tots els mercats que paguen?

Es ben cert que l'amor propi té dos calces: l'un l'orgue, l'altre ridícul, i els homes solem caure sempre del costat d'aquest.

L'ofertment era massa enllunyat: la ferida massa greu perquè, juntes aquestes coses, no aconseguís sinó una capitulació sense remei.

I altra vegada París triomfava damunt la intenció personal. París tot ho accepta París tot ho consagra; però de tot se'n fa París únic i avassallador.

La verge folle, fou, en dir de Bataille, una transparença intencional. Volgué demostrar als desconfiats que ell era capaç de fer allò que feien els desconfiants, i prou. I vingué el triomf de la demostració. I l'obra de Bataille ja era bona com totes les que eren bones. París l'acclamava; la fortuna somreia jarrera als bastidors; la reputació, la glòria. Aquella glòria tan mateix fa pensar!

Teatre!... heus aquí l'expressió sintètica de tots els perills de vanitat i d'ambició. Però ni el mot ni la seva veritable significació en tenen la culpa. Es tracta d'una equivocació mil·lenària. «La belle au bois dormant», «La marche nuptiale», «Car i cren d'un propòsit d'una existència d'estorç».

Bataille volgué demostrar que també ell, si volia, podia fer allò que feien els altres... I s'hi va trobar, bé.

ADRIÀ GUAL.

Jules Romain

L'Institut Francès a Barcelona ha invitat a donar unes conferències, especialment dedicades al teatre, a M. Jules Romain. Entre nosaltres és ja conegut per haver donat a l'Ateneu Barcelonès una conferència, fa un any i mig.

M. Romain ha estat un dels poetes joves més discutits de França. Els noms que passaran a la història de la literatura francesa i de la literatura universal com valors representatius de la nostra època, estan enllaçats amb aquest eminent escriptor.

Duhamel, Vilrac, poetes que s'han vist a bastament aclamats per les multituds seccles, en el teatre i en el llibre, havien integrat, amb Jules Romain, un grup independent, que formava una escola l'irico-filosòfica. Aquesta escola s'anomenava «unanimisme». Avui, aquells dos poetes s'han apartat del grup i s'han vestit amb característiques pròpies, encara que, algun d'ells, com Vilrac, segueixi una orientació que és com un avançament en les idees de l'unanimisme, un avançament que bé podria ésser una arribada o una immediata proximitat a l'ideal l'iric de l'autor del «Paquetot Tenacity», perquè és més assolible en el seu personal aspecte. De les forces, En Romain en fa déus, i En Vilrac en fa homes.

Romain continua amb la seva teoria, a la qual serveix una fidelitat admirable. Ultra els seus poemes de

fama i vàlua universal, M. Romain ha escrit diverses obres teatrals unànimes, entre elles, una d'encoratjador èxit: «Comedeyre-le vieil».

Per Jules Romain, «unanimisme» és la concepció de les grans masses amb una personalitat, amb una ideologia com les individualitats, però diferent i superior a aquestes. Hi ha un esperit total que arrossega els petits esperits individuals. Segons aquesta concepció, el poeta, el dramaturg — sempre és, no obstant, el poeta — pren les grans masses humanes i les expressa per a treure'n una ànima única, arribant a l'anul·lació de l'individu isolat. Les forces treballen conjuntament, els homes han de ser-hi. En la realització de la seva teoria Romain presenta la família, els pobles, com a entitats biològiques i psicològiques superiors a l'individu.

M. Romain és el director de l'Escola — molt semblant, en l'organització, a la nostra Escola Catalana d'Art Dramàtic — del «Vieux Colombier», aquesta obra magnífica, a l'exil de la qual tant contribueix el seu consell i la preparació estètica dels futurs artistes. Les idees de M. Romain sobre el teatre no poden, doncs, ésser més suggestives, no sols per venir d'un intel·lectual selectísim sinó perquè és un home de teatre, essencialment de teatre, que ha aportat a l'escena un esforç matissat per una personalitat suggestiva.

Segui ben vingut M. Jules Romain, que és, ultra un bonic amic dels nostres poetes, un amador de la producció cultural de Catalunya.

M.R.

Les conferències tindran lloc a l'Institut Francès, Consell de Cent, número 338, els dies 4, 6 i 8 de maig, a les deu de la nit.

Versaran sobre: La literatura francesa de l'hora actual considerada per un autor.

1. El Teatre vist en quant als autors.
 2. El moviment poètic.
 3. Dues tendències de la novel·la.
- Aquestes conferències seran públiques.

L'Exposició teatral d'Amsterdam

Les tristes i lamentables realitats del teatre a casa nostra, i, més encara, a tota Espanya, l'aspecte del qual viu constantment davant de nosaltres i té, en el sentit de què volem parlar, una considerable influència, ens induïx cada dia a cridar amb major fermesa contra el fet d'aquestes realitats i contra les conseqüències que produeix.

Es una necessitat pública, social, de positiu interès nacional, reaccionar de pressa i d'una manera radicalíssima contra el caràcter que té avui el teatre i contra el concepte que aquest caràcter ha creat.

Catalunya necessita aquesta rectificació perquè el teatre és l'element primordial de la manifestació i la florència del seu esperit nacional, i en els corrents i formes actuals del teatre queda totalment impossibilitada aquesta alta eclosió de l'ànima catalana.

Però no hi ha una finalitat exclusiva nacionalista en la conveniència d'emprendre aquesta acció purificadora; hi ha també un noble i estimable afany d'acudir a la renovació de l'art dramàtic per a posar-nos al to del que fan i perfeccionen, en aquest ordre, els pobles més interessats en el progrés de llurs cultures.

Amb encert o no — al capdavant això depèn de l'apreciació que a cadascú li mereixi el problema — aquesta tasca de renovació es va realitzant a França, a Anglaterra, a Alemanya, a Àustria, al Nord-Amèrica, a Rússia, a Suècia, a Bel-

gica, a Holanda i a Itàlia, per personalitats que han profunditzat en aquesta interessant qüestió i per agrupaments d'entusiastes que aporten a l'obra el concurs de llur col·laboració material o intel·lectual.

No és qüestió de citar noms aquí, ni de descobrir als nostres cultes llegidors l'objectiu i la finalitat de les múltiples institucions privades i oficials que en aquells i altres països n'augnen entusiàsticament per la finalitat esmentada, car és tot això cosa prou sabuda de tots ells; tractem només d'evocar-ho a llur pensament per a deixar demostrat, d'aquesta manera, amb la formosa eloqüència dels fets, la veritable importància d'aquestes.

Però no es pot negar que es troba avui aquest moviment en el període de la seva iniciació i que ha aparegut en mig de la general desorientació dels adequats corrents del teatre i al cap d'una llarga sèrie d'anys en els quals el seu veritable sentit ha estat oblidat.

Això ha de donar facilitat lloc a l'aparició d'opinions i tendències potser no prou justes o massa excèntriques, que, excessivament influïdes per llur natural afany d'originalitat, pequen d'equivocació o estiguen mancades d'aquella salubritat efectiva que la serena ponderació produeix sempre en qüestions d'aquesta naturalesa.

No es pot negar tampoc que aquestes actuacions renovadores, portades a terme en cada país per una «eclosió reduïda», no sols es troben disociades de la massa del poble, i sobre tot del públic, sinó també d'uns certs importants sectors de la vida col·lectiva, que tampoc s'han donat prou compte del que és i del que representa un teatre propiament dit en la cultura d'un poble.

Aquest fet aminora i retarda considerablement l'eficàcia de l'esforç que realitzen aquests elements, perquè es troben, sovint, mancats dels quantiosos reforços econòmics que es requereixen per a donar a l'actuació aquella persistència i continuïtat que fan possible el seu triomf.

Davant d'aquestes i altres consideracions, analògues s'imposava ja la necessitat d'establir relacions, d'entrar en coneixements mutus, de canviar idees i impressions entre tots aquests moviments que han aparegut i s'han desenrotllat fins ara d'una manera isolada i sense connexió dintre les fronteres del país respectiu.

Aquest contacte ha de centrar sens dubte els possibles excessos de tot ordre que hi pot haver dintre cada una d'aquestes tendències; pot conduir a un enriquiment de cada una d'elles per l'adopció de punts de mira d'altri, que hi eren desconeguts, i ha de demostrar, als que els presencien l'alta vàlua, el considerable treball i la riquesa de possibilitats futures, que el conjunt d'aquests moviments representa.

Els que estiguin convençuts de la certesa del que deixem dit hauran de sentir grat, com en sentim nosaltres, de la iniciativa presa pels elements constitutius de l'entitat «l'art per al Poble» («Kunst aan het Volk») d'Amsterdam, la qual ha celebrat darrerament en aquella ciutat una «Exposició Internacional del Teatre».

Per les notícies que en tenim, degudes principalment a la interessant informació del distingit escriptor En Matei Roussou, no ha estat aquesta Exposició tan ampla i tan concorreguda com els que creiem en la gran importància del teatre destituiriem, ni com corresponia a l'interès d'aquests moviments renovadors de què parlem.

Sembla que han deixat d'assistir-hi manifestacions d'aquest ordre veritablement interessants i que no s'han recaptat tots els concursos necessaris.

Després, la seva atenció preferent s'ha dedicat a les arts escèniques, a l'escenografia i a tot el que es refereix a la interpretació escènica d'una obra, sense ocupar-se gaire d'allò

que potser és més important, i sobre tot més essencial, o sia la tendència i el caràcter de l'obra dramàtica, aspecte aquest que era, no obstant, més propi d'un Congrés que d'una Exposició.

Però aquesta Exposició té una importància força estimable perquè representa el primer pas a aquella comunicació que hem esmentat i perquè de totes maneres, almenys en el país en què va tenir lloc, pogué oferir als poders públics i als ciutadans una idea molt aproximada, que havia d'ésser una revelació, del que representa el veritable teatre i del que realment pot ésser així que les sanes tendències dels moviments renovadors hagin aconseguit imposar-se.

En efecte, vuit sales componien aquesta Exposició, l'interès de les quals es pot reduir per la indicació següent:

- I. — Edward Graig i Adolf Appia.
- II. — Anglaterra.
- III. — Amèrica del Nord.
- IV. — Rússia, Suècia, Dèlga i França.

- V. — Holanda.
- VI. — Alemanya.
- VII. — Alemanya, Àustria i Suïssa.
- VIII. — Maquetes, principalment d'autors alemanys, holandesos, austríacs i americans.

Com ja hem indicat, la majoria dels treballs exposats en aquestes sales es referien a la interpretació escènica de les obres, a l'art de la «mise en scène», i constaven, per tant, de projectes, de decoracions, de vestuari, d'efectes de llum i de tot el que es refereix a aquestes activitats.

I com que això no vol dir, ni molt menys, que no hi pugui haver altres valors artístiques dintre aquest ordre, no cal afegir que hi hauria reunides en aquestes sales considerables demostracions dels grans avanços que la fantasia i l'originalitat de meritíssims artistes ha produït.

No es pot amagar a ningú que estigui mitjanament orientat en aquestes qüestions, com fóra convenient seguir en el camí iniciat a Amsterdam i donar-li major ampliació.

Sense dubte una segona exposició d'aquest gènere completaria ja amb més facilitat per a sumar major nombre d'elements i donar una visió de conjunt més completa.

Després, hauria d'anar acompanyada aquesta segona exposició d'un congrés o conferència on es reunís sin els grans homes especialitzats en la matèria que han promogut en llurs països aquests moviments tan tanques vegades repetits en el present treball.

Indubtablement seria d'un interès molt considerable conèixer en detall les raons i els fonaments de llurs doctrines respectives i poder donar un pas més cap a l'ideal de la perfecta renovació del teatre.

Nosaltres, els catalans, que en això, com en tantes altres coses, representem una avançada dintre Espanya, tenim la nostra participació a aquest moviment representada per l'obra del «Teatre Intim» i la de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Fora d'això no s'ha manifestat a Espanya cap altre moviment anàleg, com no sia el tot just iniciat de la Escuela Nueva, de Madrid, certament interessant per la seva orientació.

I a nosaltres ens interessa encara més que a alguns països estrangers aquesta renovació del teatre, perquè hi tenim compromesa una doble finalitat: l'artística i la patriòtica, la de l'art escènica i la de la literatura dramàtica.

Perquè no provocar la celebració de la Segona Exposició Internacional del Teatre a Barcelona, amb un Congrés, també internacional, de l'art i de la literatura dramàtica?

Fem segurs que les dilatades suggestions que ens pervenen a nosaltres d'aquesta pregunta, estan també en el pensament i en la consciència dels nostres llegidors, i aquesta comunitat d'opinions ens estalvia de fer córrer més la ploma.

El Teatre Català

II

Abans d'entrar a parlar de la naturalesa pròpia de la literatura dramàtica, ens interessa deixar sentit que aquesta no s'ha de confondre amb això que ordinàriament es coneix amb el nom de teatre i que està constituït per un conjunt d'elements materials, secundaris, el veritable caràcter dels quals no és altra que el servir d'instrument de comunicació de l'obra dramàtica amb el públic.

Tothom sap que la característica formal de la literatura dramàtica és el diàleg, tota vegada que les descripcions de lloc, d'ambient, d'acció, etcètera, que en les altres formes de la literatura, tals com la novel·la, el poema, la prosa didàctica i altres formen part del mateix treball literari de l'autor, en l'obra dramàtica es mantenen només com a mitjans, que no formen part pròpiament de l'obra, i que l'autor adreça, d'una manera diguem-ne particular, a l'actor, a l'escenògraf o al tramoista, perquè les tinguin en compte a l'hora de la representació escènica.

Aquesta limitació de l'estructura literària del drama imposa d'una manera ineludible el concurs d'aquells elements que han d'aportar al públic la visió completa del pensament de l'autor, per tal que aquest es pugui realment considerar comunicat amb aquell.

Es a dir, que així com una obra literària de qualsevol de les altres formes es pot considerar que es comunica amb el públic pel sol fet d'ésser publicada, d'haver estat impresa i de posar-se a la venda en les llibreries, sense altre auxilli mecànic i industrial que el de la impremta i el llibreter, no es pot considerar el mateix d'una obra de teatre, mentre no s'hagi donat a conèixer des de l'escenari amb la imprescindible col·laboració de l'actor, de l'escenògraf, del bastió, del tramoista, i de tots aquells elements secundaris dels quals venim parlant.

Es clar que llur concurs és imprescindible per a la completació total de l'obra, ja que, sense posar-la en comunicació amb el públic, missió a la qual responen aquests elements, l'obra no arriba a tenir un valor social i no pot passar del caràcter de producció inèdita, tal com ho és l'obra de qualsevol de les altres formes literàries que no ha sortit del manuscrit i no ha passat per la impremta o almenys per la lectura pública.

Però en tot cas aquesta funció dels elements de què venim parlant, no afecta a l'obra en ella mateixa, a la seva naturalesa estricta, perquè aquesta comença en el moment de la concepció de l'autor i acaba quan ell l'ha deixada per completa, quedant en conseqüència tot el que es refereix a la seva comunicació exterior, a la seva publicació, en el terme d'element secundari, encara que sigui realment primordial quant a la seva especial funció es refereix.

No pot fer suposar el contrari del que deixem indicat el fet que el desenvolupament d'aquests elements en llur ordre tècnic i artístic hagi assolit una alçada meravellosa i admirable, ja que aquestes perfeccions són fetes per al millor acompliment d'aquella finalitat secundària que els correspon i de la qual no es poden alliberar malgrat la notable ascensió que segueixen.

Això demostra clarament, al nostre entendre, que la naturalesa pròpia i essencial del teatre, d'aquest conjunt de coses que es coneix amb el nom de teatre, està formada exclusivament per l'obra literària que l'autor ha concebut i ha compost i a la qual obsequien i estan supeditats d'una manera fatal tots aquests altres elements que li serveixen de mitjà de manifestació.

El teatre, doncs, no és l'autor, ni l'escenògraf, ni el tramoista, ni el mateix local on té lloc la representació, sinó l'obra literària de l'autor, i tot el que es vulgui dir referent a les orientacions i al caràcter que hagi de tenir fonamentalment un teatre determinat, com ara es tracta en el cas del teatre català, no es pot aporiar en la idea del que han de fer aquells elements, sinó en el que ha d'ésser l'obra de l'autor.

En definitiva, la progressió i el perfeccionament de les arts escèniques pot ésser sempre fruit de la inspiració isolada d'un artista que s'imposi per la seva valua purament objectiva, mentre que l'orientació de l'autor dramàtic és quelcom profundament nacional, d'interès col·lectiu,

que no es pot despendre del lligam que espiritualment l'unix amb el seu públic, sense perdre el caràcter propi de la seva alta i augusta missió.

Publicacions de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic

Acaben d'aparèixer tres interessants obres més de les publicacions que edita l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Corresponen a la sèrie de memòries de Secretaris, que són usualment llegides en les sessions inaugurals de curs.

Temps enrera es va publicar la relativa a la fundació de l'Escola i als cursos de 1913, de 1913-14 i de 1914-15, o sia la que comprèn la recopilació de tot el primer període de l'Escola.

Les que s'acaben de publicar ara corresponen, una al curs de 1915-16, una altra al curs de 1916-17 i una altra als cursos conjunts de 1917-18 i 1918-19.

Es interessant el contingut d'aquestes fascícules per a la demostració que constitueixen de l'actuació realitzada fins ara per l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, en la seva acció d'enaltiment del teatre i d'ensenyament tècnic dels actors.

En el primer aspecte cal remarcar les representacions publicades a què es refereixen aquestes tres memòries i les quals vénen a constituir ja una història brillant de sessions d'art, que es recorden com a notables excepcions dels corrents ordinaris del teatre a Barcelona.

Les cinc obretes de prova d'execució escènica que En Gual, director de l'Escola, va escriure expressament, per a donar lloc a l'exhibició pública del treball dels alumnes, és la nota interessant de l'actuació del curs 1915-16.

Les memorables tres sessions sobre «Molière i la farsa dels metges», donades a Eldorado l'any 1917, representant-se «El malalt imaginari», «L'amor metge» i «El metge per força», ressalten en la memòria d'aquell curs.

I en la següent es conté la notícia relativa a les sessions sobre «La comèdia europea durant la divuitena centúria». En aquestes sessions es va representar «L'Indiscret», de Voltaire; «Crispi rival de son amor», de La Sage; «La vetlla de Sant Patrici», de Sheridan; «La mare confident», de Marivaux; «El sorrut-benefactor», de Goldoni; i «El germà i la germana», de Goethe.

De com van ésser presentades i interpretades aquestes obres tots en tenim agraïdes record i al que mereixien com a just comentari ja va ésser dit des d'aquestes planes oportunament.

El que cal constatar avui és la constància i la progressió de l'acció de l'Escola, i, com després de celebrat cada acte en queda encara més evident la seva positiva importància.

I al costat d'això cal fer constar també com es presenta de convenient pels seus interessos de la cultura catalana el conreu del teatre veritablement seriós i artístic.

Ens recorden també aquestes memòries les conferències públiques celebrades en la inauguració de cada un dels cursos i durant algun d'ells.

Es compten entre les primeres la de l'Adrià Gual sobre l'ensenyament tècnic de l'actor; la d'En Lluís Labarta sobre «La indumentària militar a través de la història»; i la d'En Magí Morera i Galdia, parlant de «Consideracions sobre les interpretacions escèniques dels personatges de Shakespeare».

Entre les altres figures del director de l'Escola amb ocasió de les representacions de Molière i de la comèdia en la divuitena centúria.

Són també remarcables les dades aportades en aquestes memòries respecte a l'obra escolar de la institució.

Durant el temps a què es refereixen han acudit a les seves aules un bon nombre d'alumnes i han adquirit el títol de f d'estudis diversos deixebles que figuren avui com actors notables de companyies dramàtiques.

Il·lustra aquestes publicacions una nodrida sèrie de fotografies.

Es requereix indispensable que les notes que ens siguin transmeses per a la publicació vinguin redactades en català i amb concisió periodística.

Els Pomells de Joventut

NOUS POMELLS

Número 441. Estelada, de Mollerusa (senyoretas).

442. Nostre Patria, de Barcelona (joves).

443. Poncelletes del Noi, d'Igualada (nenes).

444. Blanc Nessim, de Llagostera (senyoretas).

445. Guspíres del Cel, d'Argentera (joves).

446. Granets de mirra, d'Argentera (senyoretas).

447. Germanor infantil, del Prat de Llobregat.

448. Sang de màrtir, de Banyoles (joves).

449. Vall florida, de Barcelona, Horta (senyoretas).

450. Catalans d'Amèrica, de Buenos Aires.

451. Virolet, de Barcelona (joves).

452. Virtut i Patria, de Mataró.

453. Santa Maria d'Urgell, de la Seu d'Urgell.

454. Urgellat florit, de la Seu d'Urgell (senyoretas).

455. Com a germans, de Barcelona (joves).

456. Flors de Maria, de Mollerusa (senyoretas).

457. Ram d'olivera, de Sabadell (senyoretas).

458. Dolça Catalunya, d'Hostafrancs (senyoretas).

459. Roser Oriol, de Montmell.

460. Plançons de roser, de Montmell.

461. Roselles del Monestir, de Badalona (senyoretas).

462. Nostre forja, de Mataró (joves).

463. Cor d'àngel, de Canet de Mar (senyoretas).

464. Auba de la Patria, de Barcelona (senyoretas).

465. Sant Joaquim, del Guinardó (joves).

466. Cors catalans, de Barcelona (joves).

467. Defensors de la terra, de Barcelona (joves).

468. Aures de Maig, de Badalona (senyoretas).

469. Tresoreres d'En Rafel Casanova, de Sant Boi de Llobregat (senyoretas).

470. Roses de la Vall, Horta (joves).

471. Patria triomfant, de Vilafranca del Penedès.

472. La Santa Cova, de Barcelona (senyoretas).

473. Cel amunt, de Gràcia (senyoretas).

474. Sagrats amors, de la Seu d'Urgell (joves).

475. Esclet de roses: esclat d'amors, de la Seu d'Urgell (joves).

476. Creuats de Sant Jordi, de Blanes (joves).

477. Canticel, de Barcelona (mixt).

478. Estel blau, de Barcelona (senyoretas).

479. Estol de Santa Cecília, de Barcelona.

480. Catequistes torrellencs, de Torrell.

481. Floretes de bosc, de Montmell.

482. Roser de Maria, de Montmell.

483. Rosetes del Jardí de la Cinia, de Tortosa.

484. Bona Parla, d'Arenys de Munt.

485. Cors alegres, de Barcelona (Horta).

486. Damisel·les universitàries, de Barcelona (senyoretas).

487. Jove Catalunya, de Barcelona (joves).

488. Pius XI, de Sant Boi de Llobregat.

489. Nova germanor, de Barcelona (joves).

490. Flors de la Verge del Puig, d'Esparraguera.

491. Flors i apelles, de Navarres (senyoretas).

492. Papallones del Sagrari, de Navarres (senyoretas).

493. Primavera florida, de Vilabertr.

494. Bressol de Catalunya, de Ripoll (joves).

495. El Castell de Palafrós, de Les Ferreries de Palafrós (joves).

496. Poncelletes de Maig, de Les Ferreries de Palafrós (senyoretas).

497. Poncelletes del bell pla, de Perelada (senyoretas).

(Seguirà)

El mestre Lluís Millet ha acabat una formosa melodia per als Goigs que en lleor de la Mare de Déu de Montserrat ha escrit el conseller del Pomell de Joventut Vallfiorada, de Horta. En Magí Valls i Martí, glossant la Visita Espiritual a la Verge de Montserrat del doctor Torres i Bages.

Aquests Goigs seran cantats per una gran massa imponent de pome-

llistes el dia de la festa dels 500 Pomells a la santa muntanya.

Actualment s'estan fent els botxos per a l'edició dels esmentats Goigs.

El Pomell de Joventut Ocallada, amb motiu de la seva festa inaugural, celebrada a l'església parroquial de Sant Francesc, a dos quarts de vuit del matí del dia 7 de maig, una missa de Comunió, la qual dirà el Pare Eugeni de Barcelona, O. M. C., que farà també la plàtica preparatòria.

Durant aquest religiós acte, els Pomells Virolet i Belles Cançons, tots membres de l'Orfeó Català, cantaran diverses peces religioses, juntament amb el solista de la Concepció, En Jaume Cortadella.

En representació del Directori, hi assistirà el secretari del mateix En Josep Serra Ustrall.

Mossèn Manuel Ribas, vicari de la Puríssima Concepció, de Sabadell, està organitzant un aplec al Santuari de Togores, amb la cooperació dels Pomells de Joventut i la Schola Cantorum d'aquella ciutat. Als voltants de l'emplaça s'hi faran algunes festes i s'hi ballaran sardanes.

Concerts

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Associació d'Amics de la Música

Recital O. Callao

La senyoreta Na Concepció Callao, en el seu recital dels Amics, ens va oferir un programa sumament atractiu. Després dels grans mestres admirats arreu, Carissimi, Cesti, Pergolesi, Marcello, Scarlatti, Gluck, Paisiello, Haendel, Beethoven, Schumann, Brahms, Duparc, Fauré i Schubert, els mestres catalans tingueren una molt digna representació a la tercera part, on figuraven cançons originals de J. Cassadó, G. Casadò, Lamote de Grignon, V. M. de Gibert, E. Toldrà, F. Pujol i L. Millet, la major part de les quals eren per a nosaltres, del tot noves.

La veu generosa i de potent esclat de l'esmentada cantant, que fa poc festejarem en les audicions de la «Passió», de Bach, ens delitja novament, ja que a la dolçor del seu timbre s'uneix la fàcil emissió amb què és jugada. La senyoreta Callao posseeix realment facultats de la més alta estima, que ha posat a prova fins ara al teatre; mes, l'aplauïda artista se sent atreta també per l'art més íntim de la cançó, on triomfarà en absolut, sens dubte, quan estigui d'ell més posseïda — ja sabem la variada i subtil expressió que el gènere demana.

Ens plau, de totes maneres, fer constar l'èxit assenyalat que va trobar la senyoreta Callao entre els Amics de la Música. Obligada pels aplaudiments, va haver de repetir «Dau lloar per la natura», de Beethoven, i les boniques cançons «Els aubercocs i les petites colidors», d'En Toldrà; «El mal de l'amor», d'En Pujol; i «De les patries que hi ha al món», d'En Millet. Així mateix va distingir-se la notable cantant en la interpretació de les composicions de Haendel, Schubert i Duparc.

No volem oblidar tampoc, pel bell efecte que ens produïren, les delicades melodies d'En Gaspar Cassadó «Vespre d'estiu», i d'En Gibert, «Del mar», d'una factura curiosa i d'un impressionisme ben entès.

El nostre elogi ha de fer-se extensiu a la pianista Na Antonia Sançristòfol de Folch, que en la part d'acompanyament va posar de relleu la seva clara intel·ligència i musicalitat.

Quinquena i darrera sessió del cicle Beethoven

Aquesta darrera sessió, de les c'no que s'han dedicat a les sonates de violí i de violoncel de Beethoven, va deixar a l'auditori una impressió de les més excel·lents, tant per la importància de les sonates integrades en el programa com per la interpretació notablement que els van donar els artistes senyoreta Aurèlia Sançristòfol i senyors Toldrà i Net.

La primera sonata que s'executà, que era la desena per a violí i piano, va produir una emoció intensa, ja que es tracta d'una obra pertanyent a la tercera època de Beethoven, distingint-se, per tant, del caràcter que ofereixen les sonates anteriors. No és pas de les que mes es prodiguen, amb tot i que les seves bel·leses són de primer ordre. Igual podem dir de la Sonata en re per a violoncel, op. 102, número 2, que con-

té un «Adagio con molto sentimento d'affetto», que és una de les inspiracions més sobrires de Beethoven. Certament que no és fàcil la comprensió repentina d'aquestes obres, mes, per això convindria repetir llur audició, a l'objecte que els nostres filharmònics s'assassin familiaritzant amb elles i copsessin tota llur força sensor.

La sessió va acabar amb la sonata eskena en «do menor», per a violí, ben coneguda aquesta i gustada, puix són molts els que la preferixen a la novena, dedicada a Kreutzer.

La concurrència, més nombrosa encara que a les sessions anteriors, no es cansava d'aplaudir els concertistes, els mèrits dels quals no nem deixat pas de ponderar sovint, i amb major motiu hem d'alabar aquells en el terme de llur fructuosa tasca que ha constituït aquest memorable cicle beethovenià. — S.

Contra la mortalitat infantil

La Lluita contra la Mortalitat Infantil ha dirigit la següent carta als patrons de Barcelona i els seus voltants que empen obreres:

Molt distingit senyor: El greu problema de la Mortalitat dels nacions, afecta particularment a les nacions, afecta particularment a Espanya i dins d'ella a Catalunya. Els governs dels pobles que van al davant de la civilització treballen amb veritable zel per conjurar aquesta calamitat mitjançant una legislació que, protegint l'infant des del claustre matern, assegurin la robustesa i la vida dels ciutadans de demà, mentre que, desgraciadament, res o gairebé res s'ha fet a Espanya en aquest sentit. Ja és hora, doncs, que les alasses directores, donant-se compte del que representa la vida dels infants per a la prosperitat de la pàtria, aportin la seva col·laboració personal per a solucionar un problema de tan excepcional transcendència.

Es cosa ben sabuda que, com més s'aparta la criatura de la seva mare, més grans són els perills de mort que corre. En aquest cas es troben especialment els fills de les dones que treballen en fàbriques i tallers, les quals, per la distància que les separa, moltes vegades, de llurs fills, no poden beneficiar del temps que per allestar-los els concedeix una llei veritablement deficient. La legislació de gairebé totes les nacions, ajustant-se als preceptes de la puèricultura moderna que exigeix que la pròpia mare crii el seu fill als seus pits, disposa l'habilitació de locals per als infants de les obreres a cada fàbrica en particular o bé a una distància no major de 300 metres, quan han de servir per a diversos establiments industrials.

La Lluita contra la Mortalitat Infantil, en compliment de la seva missió, no pot menys que suggerir als fabricants de Barcelona i dels seus voltants la implantació d'aquest sistema, que, representant una despesa relativament insignificant per als patrons, asseguraria la vida de moltes criatures i facilitaria a les mares el compliment d'un deure sagrat.

Ocasí oportuna és aquesta per a elogiar la fundació del senyor marqués d'Alala en la seva fàbrica de Sant Andreu, proposant-la com a model als nostres fabricants.

La Lluita contra la Mortalitat Infantil no dubta dels sentiments humanitaris i patriòtics dels patrons de l'art tèxtil de Barcelona, però, si fos necessari, nosaltres, mares de criatures sortides, condonades de la crisi sort dels que viuen privats dels tractaments maternals, requerim les esposes, mares i filles dels fabricants perquè, mirant el benestar que volia llurs propis fills, es compadeixin dels que constitueixen també l'alegria de la llar de l'obra i facin valer llur poderosa influència, a fi que molt aviat es converteixi en formosa realitat el desig expressat en aquesta carta, de la qual esperem favorable resposta, al mateix temps que ens oferim a facilitar totes les dades i informacions que es creguin convenientes.

Barcelona, abril de 1922. — Caritat G. Vda. Miquel i Badia, Concepció de Cors, Batriu Rocamora de Hualin, Manuela Girona de Bertrand, Pilar de Ferrer, Montserrat Planells vídua de Padrós, Mercè Carreras de Abell, Francisca Rovira vídua de Ferrer, Montserrat de Delas vídua de Delas, Maria dels Àngels Macià de Borrell, Mercè Serra de Miquel, Maria Tor d'Alonso, Manuela Bertrand de Cinnamond, Valentina Lizama de Montaner.

Al Centre Autonomista de Dependents

Els telèfons de Catalunya

CONFERÈNCIA
DEL SENYOR VALLES I PUJALS

Anit, passada, il·lustre president de la Diputació de Barcelona i conseller de la Mancomunitat, don Joan Vallès i Pujals, va donar al C. A. de D. del C. i de la I. la seva anunciada conferència sobre «Els Telèfons a Catalunya».

L'interès del tema, ara de palpitant actualitat i el prestigi del conferenciant van portar a aquella sala una nombrosa i selecta concurrència. L'hora assenyalada per al començament de la conferència la sala era plena de gom a gom. Hi havia moltes senyores.

En presentar-se el senyor Vallès i Pujals, és aplaudit. Acompanyen el conferenciant els senyors Duran i Ventosa, Bofill i Matas, Pere Rahola, Garriga i Massó, Coll i Rodés, Martí Esteve, Jansana, Massó i Llorens, Maynés, Grané, Abadal i Vinyals, Guanyabens, Marqués, Maspons, Miracle, Puigrefagut, Batlle, Trias de Bes i molts altres diputats i regidors. També hi ha els alts funcionaris de la Generalitat.

El senyor Vallès va pronunciar el seu discurs en mig d'un religiós silenci, interromput només, de tant en tant, pels aplaudiments o les rialles que produïen entre el públic les notes verament delicioses que contava dels serveis de l'Estat referent al ram de Telèfons.

En vinentes edicions donarem un extracte taquígràfic d'aquesta conferència, que, com deixem dit, ha revestit una gran importància.

El senyor Vallès i Pujals va començar remarcant la transcendència d'aquesta qüestió i la necessitat que hi havia que el poble n'estés ben assabentat. A aquest fi, havia acordat la Mancomunitat celebrar aquesta conferència a Barcelona, i a notes semblants a Tarragona, Lleida i Girona.

Explica antecedents de l'assumpte per a millor situar-se. Glossa el fet de la creació de la Mancomunitat i la significació política d'aquesta institució i recorda que un dels primers serveis en què va treballar va ésser el de Telèfons.

Explica l'estat del servei de Telèfons a Espanya i a Catalunya, en encarregar-se a la Mancomunitat la concessió (no la delegació) d'aquest servei. A Catalunya només tenien telèfons 38 pobles. La Mancomunitat va començar aquesta tasca, trobant dificultats arreu.

Era el període de la guerra, i mancava material, com sap tothom. Totes les cases constructors eren d'Alemanya, menys una de sueca. I d'aquesta varem haver de servir-nos.

Una altra dificultat era la dels transports. Tothom recorda les dificultats que oferien.

I, finalment, no eren pas insignificants les que presentava el fet d'haver-hi algunes altres concessions atorgades. Perquè, nosaltres, volíem fer la xarxa completa, coordinada, que unís tota Catalunya.

Per a millor posar de relleu aquestes dificultats conta el cas de Figueras, on, si bé no hi havia telèfon, la Mancomunitat no n'hí podia posar, perquè hi havia una concessió donada.

Això va obligar a la Mancomunitat a comprar tres concessions particulars per 295.000 pessetes, corregint, així, errors comesos per l'Estat.

I malgrat tants inconvenients, els esmentats 38 pobles que tenien telèfon, s'han convertit en 500.

En revertir a l'Estat aquelles concessions (la primera que hi va revertir va ésser la de Barcelona), com hom havia de creure que havia de passar a la Mancomunitat. Perquè, en incautar-se aquesta de les xarxes urbanas, podia anar a aquella xarxa harmònica tan desitjada.

Cal tenir present que el R. D. de l'any 15 (l'orador el llegeix), concedeix a la Mancomunitat la facultat d'instal·lar telèfons a tots els pobles de Catalunya, respectant només les concessions fetes amb anterioritat. Per tant, era lògic que en finir les repetides concessions, passarien a la Mancomunitat.

Entenent-ho així, i en hora oportuna, aquesta va dirigir la corresponent petició al Govern, petició que ha anat passant per una infinita de tràmits i que ha estat objecte de tota mena d'informes. I quan s'esperava la solució, s'ha creat l'adversitat actual, motivat per la proposició de la U. M. N. i la campanya del Cos de Telègrafs, amb una sèrie de notes als diaris que constituïen una veritable coacció al Govern. «Proposició al Parlament i campanya del Cos, són del

mateix dia. I amb elles ha començat també una campanya d'insidies, per part d'alguns diaris de Madrid, un dels quals assegura que de concedir-se els telèfons a la Mancomunitat, es tiraria a terra tota l'obra dels Reis Catòlics. (Grans rialles.) Hi ha diaris que ha assegurat que els telèfons són prerrogativa de la Corona. (Més rialles.)

Explica com es presta aquest servei a l'Estranger i refereix com al Nord d'Amèrica, tot està a mans particulars. A Espanya, l'han tingut així mateix companyies particulars.

Posa de manifest, a la vegada, les contradiccions en que incorren els polítics de Madrid, recordant i llegint un dictamen signat per tots els caps de partit, on es diu que «ens pot donar l'exploació, no sols dels telèfons, sinó de telèfons i telègrafs».

Posa de relleu l'acció nul·la de l'Estat pel que toca al servei de telèfons. Res ha fet per a intensificar i propagar aquest invent. En donar concessions a particulars, per a explotar el servei, no els ha posat l'obligació d'instal·lar telèfons arreu. S'ha limitat en donar-los-hi la facultat d'instal·lar-los. Així s'explica que a Espanya, de 10.000 poblacions que hi ha, només tinguin telèfon 800 i si es treuen els que té Catalunya, tot just no n'hi queden.

Aquestes dades i altres que treu l'orador dels llistins de totes les centrals telefòniques d'Espanya, que té al davant, produeixen sovint notes d'una gran hilaritat.

Es refereix concretament als telèfons explotats per l'Estat a Catalunya. En donar la concessió a la Mancomunitat, tenia l'Estat el telèfon de Mora la Nova. Aleshores, fent un esforç, va quedar-se amb la xarxa de Granollers.

Com és natural, la part interessant en aquestes xarxes és que hi hagi comunicació amb els pobles veïns. Molts d'aquests van demanar-ho. Un d'ells fou Santa Eulàlia de Romanya i no en va poder sortir. Tampoc va poder aconseguir-ho Montornès. A aquest poble se'l volia unir a la Central de Mataró i a Santa Eulàlia, se li aconsellava que s'incorporés a Sabadell. Que és com si s'incorporés a Pequín. (Rialles.)

Llegeix diverses comunicacions dels esmentats pobles sobre aquest curiós i divertit fet, comunicacions que fan esclatar grans rialles, per la complicació de fets que porten i la forma de nota oficial que tenen.

Tot seguit llegeix una comunicació de l'alcalde de Mora la Nova (l'altra central que tenia l'Estat). Porta la data 11 de gener de 1921, i fa constar, per acord de l'Ajuntament, que el poble no vol continuar ni un dia més amb aquell servei telefònic, i que, per tant, jo poden desmuntar totes les instal·lacions i emportar-se-les allà on vulguin. (Més rialles.)

Referint-se a la part econòmica, diu que la central urbana de Granollers té 150 abonats a cinc pessetes cada mes. Té, per tant, 150 duros al mes. I de despeses té 21.000 pessetes l'any. Aquest dèficit s'ha de produir a totes les xarxes.

Diu l'orador que amb tot i ésser una cosa gairebé impossible, ell s'ha entretingut a estudiar els comptes de l'Estat referents al servei del que en diuen telecomunicacions. I dona aquest resultat: Any 1920: Ingresses, 19 milions; despeses, 43 milions; dèficit, 24.000 milions.

Explica tot seguit l'obra de la Mancomunitat en aquest ram. En cinc anys encasos i malgrat totes les dificultats anotades, ha construït una xarxa importantíssima. A Lleida, per exemple, on la central tenia 100 abonats, d'enguà que la té la Mancomunitat n'hi ha 600. La rendibilitat que nosaltres tenim per aquest ram pot estudiar-se tenint en compte que l'interès oscil·la entre un sis i un vuit per cent. Constituïx un èxit remarcable que ha cridat l'atenció aduix a l'Estranger.

La Mancomunitat, en implantar aquest servei, ho ha fet d'una manera patriarcal, obrant sempre amb la cooperació dels pobles. D'aquesta manera un hi ha contribuït amb pals, altre amb diners, altre amb local, cadascú segons els seus cabals o materials que tenien. I en lloc de nomenar oficials, hem escollit per al servei, als pobles esmentats, la filla del mestre o l'home de l'estanc, perquè no és necessària altra persona per a contestar la mitja dotzena de preguntes que se'ls pugui fer cada dia. Així hem aconseguit posar telèfon a tot arreu.

Explica els propòsits de la Manco-

munitat. Primer: Anar ràpidament a què no hi hagi cap poble sense telèfon. Segon: Que la xarxa sigui tota coordinada. Tercer: Millorar els serveis urbans i principalment els de les grans poblacions i sobretot de Barcelona.

Diu que les xarxes rurals són difícils i porten dèficit. Es per això que volem el benefici de les xarxes urbanes per la compensació. Perquè el sobrant volem invertir-lo en benefici de la muntanya i el camp.

Ells, els de Madrid, volen els urbans i ens deixen a nosaltres els de la muntanya. Demés, cal fer constar que per a portar els telèfons a muntanya cal tenir el de la ciutat, tenir una bona central urbana. Demostració d'això és el succeït a Lleida, que d'enguà que ho tenim nosaltres la xarxa s'ha estès tant, que actualment Lleida en aquest aspecte és la primera població d'Espanya.

Nosaltres, seguiu dient, volem millorar les xarxes urbanes, acabant amb les deficiències del servei. La xarxa de Barcelona cal estendre-la. Hi ha actualment 10.000 abonats, i nosaltres creiem que n'hi han d'haver de 40 a 50.000 i que la xarxa ha d'ésser capaç per a 100.000. També volem que la xarxa sigui subterrània, perquè no passi el que va passar fa uns anys amb una nevada. I, finalment, volem que les centrals siguin automàtiques.

Cal dir que tot el que el Govern gastava en aquesta xarxa de Barcelona serà llançat al riu. El material d'aquí únicament es pot aprofitar a muntanya. I cal dir que els homes que regitzen les centrals de Granollers i Mora no són els més indicats per arranjat aquesta cosa.

Cal conèixer-les. Fa anys que es parla del problema dels transports, i com a solució ha vingut el R. D. que suprimeix el xiulet i la campaneta. (Rialles.) Ara, el sol fet d'haver-se anunciat les nostres conferències, ha motivat una ordre de la superioritat a les telefonistes fent-los canviar les paraules que diuen en posar les comunicacions. Aquest canvi s'ha posat avui a la pràctica i ha estat objecte de la broma de tota la ciutat.

Parla de l'actitud de la U. M. N. contra l'opinió dels diputats de la Mancomunitat que pertanyen a aquella. Diu com li va produir una grossa pena sentir el que deien al Congrés elogiant les excel·lències de l'Estat i bescantant Catalunya. Tracta de l'actitud del Cos de Telègrafs, la qual no pot endevinar a què és deguda. No vol creure que sigui deguda a voler col·locar personal, ni a qüestió política, ni a desitjar intervenir en la compra de material. No s'ho pot explicar.

Fa veure com el Cos és actualment el que té la xarxa de Barcelona. En realitat no s'en va incautar l'Estat, sinó el Cos, el qual obra com a únic amo i senyor. Es pot dir amb absoluta independència. És més. En començar nosaltres les gestions a Madrid el Cos va ingressar a Hisenda 400.000 pessetes. Pius aleshores no havia fet cap ingrès.

Estudia el pressupost de la Mancomunitat, que realitza serveis d'Estat amb pressupost de Diputació. Conta com realitza aquests serveis, fent comparacions amb els d'altres corporacions, on tota mena d'irregularitats són comunes. I sobre d'elles res s'ha dit, ni protestes al Parlament, ni Refal decret, ni res. Solament es va contra nosaltres, perquè fem coses i ens preocupem del bé del nostre poble. Contra nosaltres surten solament disposicions. (Ovació.)

El conte de la sobirania del Parlament no és per nosaltres. Allà s'hi envia tot el que les vol que quedi mort. Fora del Parlament s'ha hagut de fer la Mancomunitat i el règim obrer.

Parla també de la prerrogativa dels diputats, que alguns fan servir per a entretenir un expedient d'apremi de la Mancomunitat contra un Ajuntament o per a bescantar un home honorabilíssim, com ho és el President de la Diputació de Girona. (Ovació.)

I encara parlen de tot això en to de burla.

La Mancomunitat no fou instituída com una agrupació administrativa, sinó com un inici, un tasi, de govern autònom. Però cal tenir present que la Mancomunitat a Madrid és mal vista per uns i constituïx per altres una pesadilla. S'havia cregut que fracassaria, i aquesta creença ho explica tot.

Diu que si per obtenir la concessió de telèfons s'han de gastar tantes activitats, quan s'hagi de plantejar el ple de l'autonomia un endevina ja el que passarà. S'anecaran tots els cosos, es parlarà notament dels reis catòlics, i serà impossible tota concòrdia. Què li hem de dir al poble de Catalunya? A mi, en tornar a Barcelona després d'una nit d'insomni en

Notícies de l'Estranger

Honrant la memòria
de Guynemer

París, 1. — M. Poincaré ha presidit la cerimònia de descobrir la làpida que ha estat col·locada al panteó en memòria de Guynemer. El cap del Govern ha exalcat la brillant carrera del famós capità d'aviador nomenat as dels asos i diu que el seu prestigi i la seva immortaltat recordaran als francesos la lliçó que els morts han donat a la pàtria i la victòria que ha coronat la seva obra i que França no es deixarà arrabassar. — Havas.

Les inundacions
del Mississipi

Nova York, 1. — Les inundacions de llarg al llarg del Mississipi s'estenen, causant grans pèrdues. Una part de l'estat de Louisiana es troba sumergit. — Havas.

Els desordres a Irlanda

Cork, 1. — El bisbe de Cork, en un sermó pronunciat a la catedral, ha deploiat els assassinats de protestants comesos durant la setmana a Cork. El bisbe ha expressat la seva simpatia a les famílies protestants víctimes de la guerra civil. — Havas.

Cork, 1. — Fa tres dies que desaparegueren tres oficials britànics. Circula el rumor que han estat segrestats. Les recerques realitzades per a saber on paren els desapareguts no han donat cap resultat. — Havas.

Dublin, 1. — L'anomenada Conferència de la pau entre el Govern de l'Estat Lliure i els partidaris de Mr. De Valera ha fracassat. S'atribueix el fracàs a la petició de Mr. de Valera en el sentit que siguin novament ajornades les eleccions. — Havas.

Cork, 1. — Les tropes republicanes han alliberat tres oficials britànics que havien estat segrestats. — Havas.

Belfast, 1. — Les tres dones ferides a conseqüència dels darrers successos han mort a l'hospital. — Havas.

El Vaticà i els Soviets

Roma, 1. — El «Corriere d'Italia» diu que les converses entre el Vaticà i els delegats dels Soviets no es refereixen a ultimar un conveni polític-religiós, sinó en trametre una missió especial de socorsos a Rússia. — Havas.

El President del Brasil

Rio Janeiro, 1. — En tornar a aquesta capital el president de la República del Brasil fou objecte d'una gran manifestació patriòtica, en la qual participaren totes les classes socials. — Havas.

van venir al pensament aquelles paraules del Dant: «Abandoneu tota esperança...»

L'ovació sorollosa no deixa sentir les darreres paraules de l'orador.

Aquest és efusivament felicitat per tots els que el voltaven.

LA CAMBRA AGRÍCOLA

A l'última reunió que celebrà la Cambra Agrícola es despatxaren tots els assumptes pendents que figuraven en l'ordre del dia, i per unanimitat s'acordà dirigir-se al president del Consell de ministres i al ministre de la Governació perquè es concedeixi la xarxa telefònica a la Mancomunitat de Catalunya, interessant a les altres Societats Agrícoles que formulin la mateixa petició ja que el servei telefònic amb els pobles és el que resulta més perjudicat amb l'actual estat de la qüestió.

LA CONFERÈNCIA DE GIRONA

Degut a estar ocupats els teatres i sales d'espectacles de Girona, s'ha hagut de suspendre la conferència que sobre la qüestió dels Telèfons havien de donar avui a la ciutat ducal, el conceller de la Mancomunitat, N. Agustí Riera i el diputat senyor Noguer i Comet.

Se celebrà avui, a dos quarts de set, a la sala de sessions de la Diputació.

A TARRAGONA

(Conferència a les 12 de la nit)

Acaba de celebrar-se la conferència per a tractar de la qüestió dels Telèfons de la Mancomunitat.

El Teatre Principal era ple d'una concurrència en la qual abundaven els alcaldes i secretaris dels pobles veïns. Hi havia també els diputats de la Mancomunitat, senyor Montserrat, Robert, Potau, Solanas i Ferrer, i les personalitats més sobresortint de tots els colors polítics, de la indústria i els comerços i la cultura.

Ha presidit el primer tinent d'al-

La Reina Victòria
a Londres

París, 1. — Ahir a la tarda va arribar a aquesta capital la reina d'Espanya, acompanyada de les seves files les princeses Beatriu i Cristina. Segueixen llur viatge cap a Londres. — Havas.

Londres, 1. — Ahir va arribar a aquesta capital la reina d'Espanya amb les seves filles. — Havas.

El primer dia de maig
a París

París, 1. — La manifestació comunista, preparatòria de la del primer de maig, celebrada ahir a Saint Ouen, va tenir lloc sense novetat, però en tornar, moments abans de disoldre's, hi hagué un petit incident, del qual en va resultar un manifestant i dos policies ferits.

La manifestació pogué ser disolta fàcilment. Es va practicar una dtenció, — Havas.

Alemanya dóna explicacions a França.

Oppeln, 1. — El representant d'Alemanya en aquesta ciutat ha presentat al general Le Rond les seves excuses i el testimoni del sentiment del Govern del Reich pels mals tractes que foren objecte per part d'un grup de paisans armats, un soldat que sense saber-ho va entrar en territori alemany. — Havas.

Trobada d'un Murillo

París, 1. — Comuniquen de Baltimore al «New York Herald», que el pare benedictí reverend Gragor, treballant en la restauració dels quadros del palau del cardenal, ha trobat un Murillo autèntic. Els artistes neolòquins creuen que es tracta d'una pintura que el rei Lluís XVI va presentar al bisbe Carles. — Havas.

La família de l'ex-emperador
Carles.

París, 1. — Telegrafien de Budapest al «New York Herald» que el comte Bethlen ha declarat que el Govern hongarès atindrà les necessitats de l'ex-emperadriu Zita i dels seus fills. — Havas.

L'ambaixada de França
a Washington

París, 1. — Telegrafien de Nova York que l'ambaixador de França serà aviat reemp aat pel director polític del ministeri de Negocis estrangers, M. Peretti della Rocca. — Havas.

caldes, senyor Gilibert, el qual ha cedid la paraula al senyor Guasch, conceller de la Mancomunitat i president de la Diputació de Tarragona. El senyor Guasch ha fet una detallada descripció de la tasca de la Mancomunitat referent als Telèfons, el gran nombre de quilòmetres instal·lats, comparant-los amb els fets per l'Estat i altres empreses.

Ha explicat la visita feta a Madrid, de la qual han tornat bastant pessimistes, puix ha desbotat l'odi a Catalunya, considerant a tots els catalans com a separatistes. Detalla el que faria la Mancomunitat si aconseguís, com hi té dret, la xarxa de Barcelona. Acaba dient que ell posa per damunt de tot l'amor a Catalunya, obrant en conseqüència.

El conceller senyor Lloret fa història de la Mancomunitat de la seva creació ençà, obtenint un veritable èxit en tots els assumptes que ha actual. Detalla els avantatges que de l'actuació de la Mancomunitat reporten les terres tarragonines en els terrenys de cultura, comunicacions, beneficència, etc.

Tant el senyor Guasch com el senyor Lloret, han estat molt aplaudits, celebrant-se els conceptes i l'amenitat amb què els han exposat.

A LLEIDA

Aquesta nit han tingut lloc les conferències dels consellers de la Mancomunitat, senyor Sol i Estadella. La sala del Circol Mercantil era plena d'una concurrència distingida, figurant-hi els representants de les entitats econòmiques, culturals i polítiques.

Ha presidit el senyor Daniel, president del Circol, fent la presentació dels oradors, els quals han explicat l'estat de l'assumpte de la concessió dels Telèfons de Barcelona a la Mancomunitat, els antecedents de la qüestió i els projectes que serien executats en cas que la xarxa urbana de Barcelona fos concedida a la Mancomunitat.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISOS I NOTICIES

Dimarts, 2 de maig de 1922

Els telèfons i la Mancomunitat

La paraula justa i suggeridora de l'illustre President de la Diputació de Barcelona i Conseller de Finances de la Mancomunitat de Catalunya, el nostre volgut amic En Joan Vallès i Pujals, explicà anit passada al benemèrit Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria la tramitació i l'estat actual de l'afer relatiu a la cessió de la xarxa telefònica de la nostra urbs.

El públic nombrosíssim i distingidíssim que omplia el teatre del Centre, on tenia lloc la conferència, seguí atent des de les primeres paraules, absolutament compenetrat amb l'orador, l'exposició dels antecedents i del desenvolupament de la qüestió, el significat notori dels decrets que crearen la Mancomunitat i concediren al nostre organisme cabdal l'exploitació de la xarxa telefònica de tota la terra catalana, sense més limitacions que el respecte, elemental a les concessions aleshores existents; el contrast entre les iniciatives de l'Estat i l'actuació de la Mancomunitat en la tasca de facilitar la comunicació telefònica a tots els pobles catalans, i entre l'administració de l'Estat i l'administració de la Mancomunitat; l'ambient passional creat a Madrid, a l'entorn d'aquest afer; l'actitud dels diputats de la *Unión Monárquica Nacional*; i la conducta del Cos de Telègrafs.

La conferència d'En Vallès i Pujals, interrompuda constantment pels aplaudiments de la concurrència, fou una exposició mestral de l'estat de l'afer dels telèfons, dels seus antecedents i de les seves conseqüències probables. Però, malgrat el to pessimista que la realitat donava a les seves paraules, l'ambient de la sala i la vibració patriòtica de l'auditori feien concebre les més albiradores esperances en el triomf definitiu de la causa catalana.

Car aquesta és la lliçó essencial d'aquest episodi dels telèfons: la necessitat ineludible d'afirmar cada vegada més la consciència nacional del nostre poble. Que el dia que aquesta consciència sigui prou forta per a impedir que puguin viure políticament a la nostra terra conglomerats de l'odi, el destriament, el despit i la negació com el de la *Unión Monárquica Nacional*, hauran aconseguit la màxima eficàcia del nostre esforç. El dia que no sigui possible que fills de Catalunya, ostentant representacions catalanes, s'aisequin al Congrés per a parlar contra els ideals i els interessos de Catalunya, no ja tan sols una xarxa telefònica urbana, però ni la més integral de les autonomies ens podrà ésser negada.

Cal, doncs, que el nostre poble dedueixi de l'episodi actual el camí a seguir i que sigui eliminada políticament de la nostra terra una agrupació que de la negació de la ptria catalana fa el seu únic programa.

La festa de Sant Jordi a París

Al matí, a les onze, se celebrà l'acte religiós a l'Església dels flamencs de la Rue Charonne, galantment ofert pels sacerdots belgues. Assistiren a la missa molts membres de la colònia, i en combraren alguns. Després de l'Evangeli, traient la idea de les paraules divines «la veritat us alliberarà», mossèn Joan Tarré, deixeble de l'Escola de Cartes, féu consideracions sobre l'obra de l'Església a Europa, la permanència de les nacions i les vicissituds dels Estats artificials. Amb l'ocasió de la festa de Sant Jordi — de la — els catalans amants de la Pàtria renouaren, que actuen en la gran ciutat mundial, on es contrasta, es depura, i s'eleva tota valor, havien de celebrar la festa patriòtica en comunitat d'esperit amb els del Palau de la Generalitat i els d'arreu del món. Més modestament que els anglesos, influïts pel mateix antic esperit fort de família, no es troben estranys en qualsevol lloc de la terra.

La festa del Patró, restaurada, més que culte al Sant Cavaller, que vells cròniques referien apareixent-se als exercicis del comte Borrell i al rei En Jaume en pro de la civilització amenaçada, esdevé la festa de la Pàtria que el pren per protector.

Francia i Anglaterra, degut als imponents treballs dels Manlius, han pogut assenyalar en els nous reculls de vulgarització, com eren obra preponderant dels bisbes i dels monjos, revelant-se en el caràcter metòdic del poble català la paciència i l'eficàcia transmeses pels seus grans monestirs, i com la força de l'agrupació franca era eixida de les assemblees episcopals i monacals. El dia que, recollits per una institució avui

puxant, s'hagin ordenat els immensos materials per a la història de la nostra Església, podrà presentar-se el tipus específic que la civilització catalana portà i del qual segueix encara animada.

Recull de tota Europa esdevingué Roma, pretenint un imperi etern, donant el poder al més fort, i a canvi del despotisme, el poble exigia sols la seguretat de la vida privada; però els impostos per a sostenir-la destruïen la petita propietat. Les seves institucions afavoriren massa l'organització humana de l'Església, però s'es notat com Sant Agustí, tot i reconeixent-ho, s'hi mostra escèptic.

El món desconegut, i després odiat, el germànic fracassà en les primeres èpoques a les terres meridionals. Més tard, amb l'Església que abraçava ja el gènere humà, i amb la reforma gregoriana, oferia una eternitat gloriosa, segons justícia i veritat, pogueren triomfar. L'eficàcia episcopal, pel treball i l'abstinència, havia renovat l'ennobliment de la castedat i de la caritat, fent llavors, mitjançant les virtuts, més proselitisme que pel dogma, i a voltes pel mateix culte.

Els temps de reconquesta contra els sarraïns a Catalunya, coincideix amb la nova obra general de Carlemany, i la civilització franca, poble el més universal i influent. Gran home, no innova, sinó que continua, excel·lent propulsor de la civilització, arriba a l'imperi, sostenint la llibertat de llengües i de pobles, la democràcia consultant, l'alliberament de la consciència mitjançant l'Evangeli. Té al costat l'exèrcit monacal, gran reserva en els perills. Tota la Catalunya vella és monàstica, i en la part més marítima, l'Empordà, especialment per aquest motiu, manifestava encara més que altre l'esperit de treball, de tradició, d'esperit clar, de caràcter eficaç, d'a-

mor a la llibertat sobretot. La civilització moderna ha començat.

Quan el renaixement, els corrents generals d'organització absolutista seran fetsals per a Catalunya, però passaran els grans Estats, i sorgiran les nacions, i aquell Estat que, prentengué dominar tants pobles d'ambdós continents, es veu en el segle XIX menyspreat de tots i únic sense obra colonial.

El nacionalisme català, digué el gran Bisbe, reposant en completa teoria científica, es fonamenta sobretot en un gran fet, i a les realitats l'Evangeli, les abraça, les vivifica, les sublima. La Providència no abandonarà l'alliberament que cerca i pel qual treballa Catalunya.

Finida la missa, en els jardins del Circol Flamenc, es repartiren als concurrents les noves estampes al·lucinat, d'En Canyelles, i rams de clavells.

A la tarda, a la gran sala de festes de «Le Journal», sota la presidència de la Junta del Casal Català, tingué lloc una festa patriòtica, on En Ramon de Capell, en un discurs vasant inspiració, glossà la idea de la festa de les roses i flors, dibuixant la figura de la Catalunya renaixent, artística i pensadora, guanyant una posició entre les nacionalitats que van pel camí de l'alliberament.

Els selectes germans Abellard i Encarnació Mus, causaren les delícies de la concurrència amb el concert, selecció de clàssics de violí i piano, i l'eminent concertista En Ricard Vinyes, en el recital de piano, féu oír belles peces d'Albéniz, Granados, Falla i Debussy.

El cor «Jugoslavija», compost pels estudiants serbis a París, fou presentat a la concurrència amb una adreça en llengua catalana, pel doctor Alfons Trias, fíntic, amb una coral salutació en serbi, a l'agrupació del cor, que en agraïment al missatge que els catalans els adreçaren als inicis de la guerra, i al concurs següent, havien aportat el valuós ajut artístic a la «matinée», interpretant plens de sentiment les composicions «Trubac» (el clari que ens acollia en les hores supremes), «Sio cutis» (Perquè restes muda, oh Serbiat), «Solonjica» (A les noies que el sol ixent besa) i «Okroak» (Dansa txeca). Merquesquen ovacions i se'ls oferiren presents de la diada.

En el vestíbul hi havia col·locada la taula de compliment, on les senyores Farran, Puiggròs, Ribot i Serra, Rodon i Mus oferien rams de roses i clavells barcelonins, amb llagades catalanes.

La concurrència era integrada pel millor de la colònia catalana, i nombroses relacions amb famílies parisenses, juntament amb una nombrosa representació de jugoslaus, i també italians. Ultra els socis del Casal, hi assistiren convidats el crític literari Schneéberger, En Juli González, els senyors Salvador Puiggròs (de pas), els senyors Clara, Sala, Monturiol, Rojas, Pérez Jorba i molts d'altres.

El primer de maig

La festa del primer de maig ha estat enguany gairebé completa. Els oficis que més nombre d'obriers compten, com són els de construcció, fusteria, metal·lúrgia, carreter i altres van estar parats, treballant-se només en algun petit taller. Les fàbriques en sa quasi totalitat, tampoc van treballar. En aquest punt, les ordres emanades del Sindicat Lliure van ésser obides.

Les operacions de càrrega del port van quedar reduïdes al més indispensable.

A les parades de cotxes i autos de lloguer hi hagué durant el dia pocs vehicles, i en alguna no n'hi va haver cap.

Als edificis de la Generalitat i de l'Ajuntament onjava la bandera i les oficines municipals van restar tancades.

El servei de tramvies va ésser normal i així i l'estar totes les botigues obertes, va contribuir a que la ciutat presentés l'aspecte de costum. On es mostrava la festa era en certs indrets de les barriades extremes.

Gran nombre d'obriers van sortir de bon matí, a passar el dia a fora, però a migdia, la pluja persistent i el fet que apretava cada vegada més els va obligar a tornar, amb gran satisfacció dels amos dels cafès i dels empresaris de cinemes, que veleren llurs locals plens.

Al vespre, el governador civil va dir als periodistes que no tenia notícia de cap incident.

No va publicar-se cap diari, per haver-ho així ordenat el Sindicat Lliure.

Un viatge a l'Argentina

Estampes de la travessia

Santa Creu de Tenerife. — L'altèrrs prodigi del Telde trenca, audaciós i seré, la planura de les agües. I al seu costat i als seus peus, Santa Creu de Tenerife es banya a la mar, com una gavina que descansa.

A poc a poc, l'encís de la badia se us entra ànima endins amb un dolc caient de gràcia bruna de donzella sensual. Totes les gràcies li escauen, quan us ensenya el pit, d'assonada brunor, colrada de sol, per damunt l'atenar de les onades. Ara entra un vaixell tot blanc, anglès, esvelt, amb una mena de caminar ple de la indolència somniosa en què semblen adormir-se totes les fatigues en arribar a aquest port, acollidor i càlid.

I a la ciutat, neta, polida, vibradora i fèrera, la mateixa pàlpitació vital, el mateix ritme... El cor de la donzella bruna és una colpadora revelació magnífica.

Santa Creu de Tenerife. En la xardor d'un clima calorós — barrets de palla el 15 de març — està un xic entornada. Però llueix amb tanta gràcia fresca i juvenívola la brusa de seda! Talment com quan en la feixugor d'una tarda d'estiu us ha sorprès sota el caliu del cel la veu de cristall i el braç moribund de la donzella qui renta sota l'emparrat, aquella mateixa que té les millors mans per a confitar codonyes!

Amb aquest mateix encís se us fixa en el record la ciutat del Telde, el cim alferós que llança damunt dels barrets de palla, el 15 de març, la clara rialla de les seves neus.

Els dos germans. — Tot el paisatge sent l'esgarripança i l'expectació. Som ja a 48 hores de Tenerife i diu que avui, en aquest ample camí de la mar, ens hem de creuar amb l'«Infanta Isabel», que retornava de Buenos Aires. El «Reina Victoria», en el qual anem nosaltres, és germà de l'«Infanta Isabel» que ara ve. En la cordialitat de les salutacions hi posaran tots dos, hi trobarem nosaltres la flor d'una festa.

Perquè no hi manqui res, aduec tenim una realitat emocionant, que té tot l'aire agre-dolç d'una llegenda. Hi ha en la tripulació un tal Roca que té un germà a l'«Infanta Isabel». I fa quatre o cinc anys que no es veuen, que no tenen més comunicació cordial que la d'aquest minut solenne i melangios en què es creuen els dos navells. Cada un d'ells ocupa un lloc convingut i, en creuar-se, es fan uns senyals determinats, que són el bon auguri i la bona nova de llurs salut. Així, en aquell instant, pren un aire de valor eterna la fraternitat.

De primer és una petita guspira de llum que es balanceja al lluny. A poc a poc es va multiplicant en la nit, sota la innumerable meravella dels estels, aquesta altra constel·lació que avança a flor d'onada. Després, comencen d'enlairar-se, de l'un i l'altre navell, els coets ardits, els agüls focs d'artifici, la veu saludadora de les sirenes. Tot el passatge es penja encuriosit i emocionat a la borda, damunt el negre misteri remorós... Ja els dos vaixells, els dos germans són al costat l'un de l'altre. Ara veiem l'«Infanta» davant nostre, com un vaixell fantasma, rellat en llum sobre la tenebra. Acl-

maçons, orles, visques... Una emoció en tots, en es que hi anem i en els que hi tornen. Una mena de simpatia, sense reserves ni petiteses, filla d'aquesta gran i solenne, generatriu i fecunda catolicitat de la mar salada. Una cordialitat humana, integrada capall i abast, en la remor de les onades i en la blancor de les escumes, una salmodia que té resso d'eternitat.

Els dos germans Roca s'han saludat de lluny, en passar. Així ells vénen a ésser el símbol i la significació d'aquest minut de festa i d'angúnia. Els dos navells germans s'han saludat. I també hi ha hagut en els dos paisatges i en les dues tripulacions el sentiment viu i penetrant d'una fraternitat. En la immensitat de la mar, la solidaritat humana té unes arrels profundíssimes. Saluda, Roca, el teu germà. Saluda tu, viatger, el teu germà desconegut, que ve de l'altre banda del món, on tu vas ara... Germà, desconegut germà, per sempre més lligat a mi, per la meravella d'aquest minut inoblidable, salut i bona mar!

I mentre s'obren en el fons del vostre record i del vostre anyor aquells ulls estimats que heu deixat anera o que heu de trobar, aquells ulls amorosos que saben esperar, els dos navells germans s'allunyen altra volta. Ja cada un d'ells no és per a l'altre sinó una guspira de llum, i entre tots dos, la mar que els separa i a l'ensens els lliga.

Adéu, germà desconegut! Ara tot ha passat. Tremolen els astels en l'alta negror. I en la negror més baixa canten les ones la seva eternitat.

La missa. — Quan, a coberta, davant l'altar improvisat, en el silenci que la remor de la mar bruscava amb suavitat amorosivola i materna, el capellà, ungit amb totes les preeminències de la religió i de la mar, ha fet el gest de la consagració, i en l'aire quiet, en la solennitat d'un ritus primitiu i senzill, ha aixecat, entre la fervor de tots, la Sagrada Forma, s'ha sentit passar, en mig del recolliment i de la quietud, una alienada dolça d'un vent molt suau. Diríem que hem sentit, més imperativa, però més tendra, més colpadora, però més amorosa que mai la veu del Senyor.

No hi ha soledat en la immensa solitud de la mar. No hi ha abandon ni desempar. Tot és una dolça i comprensadora companyia.

Aquí som tots, Senyor, davant dels teus ulls. I tu ets entre nosaltres. I els ulls teus ens aclareixen el camí.

Hem sentit la teva veu, Senyor, i hem vist revolar la blancor de la teva túnica damunt les agües blaves, com aquell dia que caminaves per la pacífica quietud acollidora del llac de Tiberiades la veleren els teus deixebles...

No hi ha abandon, que tots us fem companyia. I ara estem asserenats i esperançats. Perquè la missa al mar ens ha fet sentir, més que mai, la catolicitat de la Religió.

Rafel MARQUINA

Dia de Sant Josep, 1922. A alta mar.

Polítiques

ACTE D'AFIRMACIÓ NACIONALISTA

S'ha celebrat a La Bisbal un important acte d'afirmació nacionalista com a preparació de la conferència nacional catalana. El Teatre de l'«Escut Emporità» ha estat envaït per una enorme concurrència. Han parlat els senyors Vidal de Llobatera, Maruny, Massó i Llorens i Martí Esteve. Ha regnat gran entusiasme, essent aplaudits, especialment, els paràgrafs de més intensitat nacionalista.

EN VALLS I TABERNER

Sabem que a les oposicions que el nostre caríssim amic, diputat de la Mancomunitat, En Ferran Valls i Taberner, ha fet a Madrid per a la càtedra d'Història, per unanimitat s'ha estat adjudicada.

«LA TRALLA»

D'aquí a pocs dies reapareixerà el famós setmanari catalanista «La Tralla».

«La Tralla» deixà de publicar-se l'any 1907.

Conferències del P. Semeria

Avui, dimarts, a dos quarts de set de la tarda, al Coliseu Pompeu (Travessera, 8 i 10, Gràcia), el P. Semeria, donarà la seva primera conferència cultural «Pro Ordes de guerra», desenvolupant el tema «Doctrines místiques de Santa Teresa de Jesús, en el tercer Centenari de la seva canonització».

Les invitacions i programa a la taquilla del teatre Coliseu Pompeu, al Consolat general d'Itàlia, Fontanella, 9, i a les llibreries catòliques d'aquesta ciutat.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell o una firma

La Conferència de Gènova

La demostració dels neutrals

(Del nostre enviat especial)

La Comissió de Transports ha estat ja les qüestions que figuraven a l'ordre del dia i ha finalitzat els seus treballs. Les conclusions que ha donat es reporten, naturalment, als punts de Barcelona d'abril de 1921 i, més a més, es demana la reunió, a París, d'una conferència ulterior per a resoldre el desgavell del trànsit. La Comissió de Transports no ha fet, doncs, res. Ha recordat uns acords passats i ha ajornat la feina per a l'esdevenidor. Les altres comissions, que estan a punt d'acabar el seu fei, no podran fer altra cosa que la de transports. Formar unes regles noves o recordar-ne unes de velles, recomanar-les als Estats i esperar la seva acceptació, per a fer el mateix. I així continuarà, naturalment, fins que les coses s'arrangin per elles mateixes.

La feina purament econòmica de Gènova està, doncs, acabada. I no es menys, tothom creu que en realitat la Conferència no ha començat mai. Avui es dona a Gènova que ara un fet la vinguda del senyor Poincaré i s'annuncia per al dia 6 — data fixada pel retorn del senyor Millerand — la seva arribada a Gènova. Per altra part, la vinguda de Lloyd George i la seva arribada a Gènova són, doncs, convertint en un rumor. De fet, ningú sap quan ha d'arribar a la Conferència. Una cosa segura n'hi ha, i és la frase de Lloyd George. Ningú es mourà de Gènova — ha dit el primer anglès — fins que de la Conferència en surti quelcom d'important. Una cosa o l'altra sortirà d'aquí, doncs, perquè no l'ha pas de tenir la ingenuïtat de creure que Lloyd George ha vingut a Gènova per embarrancar-hi el vell rellotge de la política anglesa i la seva eterna carrera política.

Queden en pau, en realitat, avui, els tres problemes centrals d'Euroa: primer, problema de la pau, o l'establiment del pacte europeu; segon, problema de l'entrada de Rússia en el consorci europeu, per la resolució del qual ha estat convocada principalment la Conferència; tercer, problema de les reparacions o sigui discussió de la política franco-alemanya.

De la magnitud d'aquests problemes no se'n pot donar idea. Si s'hagués d'exhaurir la Conferència, duraria qui sap què. Si la Conferència arriba a posar les bases d'aquestes tres grans qüestions hauria acomplert una gran obra.

A hores d'ara, les potències estan prenent posicions per quan l'hora sigui arribada d'enfrontar directament aquests problemes. En realitat, només hi ha dues direccions: la franco-belga i l'anglo-italiana. La primera ha determinat el seu camí en el discurs de M. Poincaré. La segona persisteix i manté l'esperit de la conferència, és a dir, política de pau amb Rússia i de pacificació amb Alemanya. Amb la direcció franco-belga avui hi està articulada la «Petite Entente», tornada a les mans de França automàticament, gràcies al perill que per als països que dirigeix M. Benes representa el document germano-rus de Rapallo. M. Benes té certament, però, una certa fama d'elector, manera amable de qualificar l'o-

portunisme i la intel·ligència balcànica del famós polític. Sembla, de tota manera, que en els presents moments l'acord Barthou-Benes és més fort que mai.

En aquesta catalogació de potències en quedava un grup escadusser: els neutrals. I els neutrals — els neutrals que compten, ben entès — han fet una declaració, una demostració que té la seva importància. S'han encarregat de fer-la dos neutrals d'èsser idealista i elevat: el suec Branting, ministre socialista i el suís Motta. Si al suís Motta s'hi suma el suec Branting, s'obté un petit Jean Jacques Rousseau.

Els neutrals, en fer la demostració, han recollit la bandera, una mica trencada per tots, de la funció europea. Han dit, per una part, que el grup de potències neutrals està interessat en la represa de les relacions amb Rússia. I per l'altra han tingut a bé declarar que consideren necessari no treure atribucions de la Conferència, la qual té avui orgues capacitats per a enverinar qualsevulla qüestió.

La declaració, com es veu, és purament política. Seria molt llarg el comentar-la, i seria, per altra part, innecessari, donat que la intenció del lector li farà veure, més que les nostres raons, que en realitat representen una adhesió a la política de Lloyd George i a la direcció anglo-italiana que esmentàvem. Breu, i representa una adhesió per contrabalançar la política Barthou-Benes.

El ministre italià Schanzer és l'autor pròxim del pas que han donat els neutrals. L'autor remot és Lloyd George. Schanzer ha fet un treball finíssim. Els neutrals estan satisfets perquè aquestes adhesions un dia o altre es cobren. Per a Lloyd George és un triomf de la seva política i per a Itàlia, és gairebé un èxit massa gros, perquè el triomf massa fa pujar el fum al cap, a la llarga, i ara ja li comencen de tenir i tothom canta a Itàlia l'aria de les gèstes del seu ministre de Negocis estrangers, que és l'aria de la «funció europea».

Amb tot, la incògnita de Gènova és la mateixa del dia 10, és a dir, de com França podrà sortir d'aquest trencacòlles de la Conferència. Si hagués de comentar ara a divagar sobre l'esdevenidor de França i hagués de recollir tots els matisos que hi ha entre l'opinió de Theodore Wolff segons la qual França ha perdut en absolut el cap i l'opinió de Stead, director del «Times», que diu a tothom qui el vol sentir que el discurs de Poincaré és un cop com el millor de Talleyrand, esgotaríem la paciència del nostre llegidor més ben organitzat.

Parlem de literatura, camarada espanyol — ens deia aquest vespre, en un racó de la casa de la Stampa el ciutadà Rapoport, comunista del món — parlem del mestre Anatole France, que té una daurada muller com una poma, i una casa al país de Rabelais, i amics que l'estimen i belles pintures per a contemplar. Parlem de mestre France, que viurà cent cinquanta anys, perquè no parla mai de política...

els primers dies un ambient de respecte provocat més que per res per la curiositat. Ara la curiositat és el de menys, perquè s'han imposat com a diplomàtics i com a gent admirablement entrenada pel que porten entre mans. Així ja comença a preocupar. Ha estat comentatíssim el que, en el banquet ofert pel rei d'Itàlia a les delegacions, els únics presents al rei hagin estat Lloyd George, Barthou... I Txitxerín. En els medis conservadors de la Conferència això alça un enrenou. Sembla que el senyor marqués de Villaurrutia és característic entre els indignats, per la seva indignació. Ens sembla que pendre una actitud així és voler perdre conscientment el temps — cosa natural per altra part en els senyors que es dediquen a aquests afers d'indignació.

— Li dona molta feina, senyor Garbina, la Conferència? — pregunta un dia d'aquests un amic meu al delegat espanyol.

— Mai n'havia tingut tan poca... — contesta fresc com una rosa l'ex-ministre d'Espanya.

El mot de Lenin als homes de la seva delegació sembla per política, però és evidentment diplomàtic. Els russos estan voltats, anegats a Gènova pel natural i desenformat egoisme dels Estats capitalistes. Voler trobar el punt flac de la corda sense poder-se retirar de Gènova és cosa gairebé insuperable, és cosa impossible. Això dona a la delegació soviètica una nerviositat, una capacitat per l'empirisme i per l'oportunisme, que ha de tragar les delegacions com la francesa que està muntada a Gènova sobre principis inflexibles. Aquests principis són la plasmació jurídica de l'interès nacional cru. Amb quin èxit poden lluitar els representants de la misèria russa amb els principis daurats del senyor Vandierp, amb els principis dels pobles que han guanyat la guerra, que estan fonamentats sobre la màquina irrombible del tradicionalisme i del burgesisme occidental? Amb quin èxit poden lluitar contra les estadístiques dels experts, contra el sentiment tancat europeu, aquest sentiment que subordina sempre a la veritat d'aquí la veritat d'allí, que és la veritable?

L'oportunisme rus ha fet dir a mi-ter Lloyd George que els delegats soviètics són una mena de marxants orientals, de teles persanes. Els delegats russos a Gènova, amb ull de perdut i l'orella dreta fan en un moment determinat una proposició, i si cau malament — que sempre hi cau — posen altra al xi, i si convé, a fi de comptes, parlexen la diferència. I si això poden fer, curten amb el tràgic estirabot de la desesperació. I llavors són simplement únics.

Es parlava a la comissió dels afers russos, de la situació dels bans dels estrangers vinculats a Rússia i dels bans de Rússia vinculats a l'estranger. Lloyd George i Barthou tenien endogalat a Rakowsky i el constreïen a fer una concessió a cada paraula. Lloyd George anava darrera del mató, i cada pou color trobat en el camí de la profunditat era atansat a la definitiva concessió russa. Lloyd George tenia darrera seu l'ordre i la finança del món, i Rakowsky un país famolenc i caòtic. Arriba, naturalment, l'hora de l'acabament dels matócs, i quan Lloyd George i Barthou s'alçaven amb la partida guanyada, Rakowsky amb el cinisme i la deservoladura de la desesperació i digué la «bontade»:

— Nosaltres tenim dret a les nostres propietats de l'estranger perquè vosaltres reconeixeu la propietat privada. Vosaltres, en canvi, no podeu reivindicar les propietats vinculades a Rússia perquè la propietat a Rússia està nacionalitzada.

Les sessions de la comissió es trenquen, naturalment, i les sessions foren ajornades «sine die». L'endemà, però, els russos venien amb una proposta nova i les sessions es reprenien. Els francesos pogueren parlar de la festilitat de solucions dels russos. Lloyd George parlà dels marxants orientals de teles persanes i Txitxerín hagué de rehabilitar a Rakowsky, de fet desautoritzat per la seva tècnica.

En general l'ambient de la Conferència és pessimista respecte dels guanys que per Rússia representaria. No es veu la manera que els delegats bolxevistes trobin la quantitat de dos milions de dòlars que necessiten per la reconstrucció. La indicació d'aquesta quantitat prové del mateix senyor Txitxerín. La qüestió de l'emprestit a Rússia no fa camí ni marxa la moratòria de trenta anys demanada pels delegats. Convenis particulars i concretíssims podran sortir de la Conferència. Avui no es veu per Rússia altre esdevenidor.

La fam de crèdit

El comerç clama per augmentar la capacitat de compra. Tracta d'aconseguir el crèdit a llarg terme. Els banquers, en canvi, es mostren refractaris.

Les societats de crèdit, convé no oblidar-ho mai, tenen limitades les seves funcions quant a l'esmerçament dels dipòsits que els confia el públic; sempre que no vulguin fer correr cap risc als dipòsits. El banquer, demés, ha de conservar en les seves caixes un mínim de numerari del 40 per 100 en temps normal, i un 80 i 90 per 100 en cas de crisi per als reemborsaments, per als pagaments de xecs i de lleures dels dipositants.

La bona política financiera dels dipòsits consisteix en fer les operacions següents: El descompte d'efectes comercials, dobles, i crèdit damunt de valors; perquè en cas de crisi, el Banc d'Espanya ho redescapta. També els reports damunt de valors de bona qualitat per la seva fàcil liquidació. I el crèdit damunt de mercaderies. Però, aquesta operació no té eficàcia en el nostre mercat financer. Hi ha manca d'organització i preparació per a fer-les. L'única societat existent és el Crèdit i Docks de Barcelona, però no té prou radi d'acció per a absorbir totes aquestes operacions.

L'any 1919, abans del cataclisme financer, la confiança pública dipositava en els principals bancs uns 3.084 milions de pessetes. Sis voltes més que l'any 1900. — Aquestes dades són preses dels seus balanços.

El mateix any, el descompte sumava 1.004 milions. Quatre voltes més que l'any 1900.

La xifra del descompte sembla que ens vulgui dir que les societats de crèdit posin continuament a disposició del comerç els cabals necessaris per al seu desenvolupament. No és pas així. Si la comparem amb la dels dipòsits deduirem fàcilment que les societats de crèdit s'accontenten en seguir pas a pas el progrés, però no l'activen. I en aquest cas els homes de negoci tenen raó, quan es lamenten de què els bancs no ajuden al comerç.

Amb una xifra de dipòsits de 3.084 milions bé es pot invertir en crèdits 1.850 milions — el 60 per 100 — . En canvi, sols han donat 1.004 milions, o sigui, 746 milions de menys.

La xifra de 1.004 milions no demostra, per a res, les facilitats del descompte de grosses quantitats. Perquè pot molt bé explicar que el comerç s'ha vist obligat a dividir-les en petites lleures per a descomptar-les en manes establiment de crèdit. Hauríem de conèixer en cada època

el nombre de descomptadors. La qual cosa és impossible per la mala estructuració dels balanços de les societats de crèdit.

Hi ha un fet, però, que explica la resistència a concedir crèdits de grosses quantitats. Molts comerciants tenen en un banc un moviment de 15.000 pessetes màxim. I en un moment determinat sol·liciten un crèdit de 50.000 pessetes. És evident que aquell Banc no l'hi concedirà al comerciant. Perquè el banquer té molt en compte els cabals que aquell li confia. Si en lloc de tenir repartit el seu patrimoni en manes societats financeres, el tingues dipositat en un sol Banc de la seva confiança, aquell banquer li donaria, no 50.000 pessetes, sinó 80 o 100.000 pessetes.

Demés, els nostres homes de negoci tenen una mala concepció del crèdit. Creuen que el crèdit és per a conservar-lo els dotze mesos de l'any. En aquests casos, el banquer es converteix en comanditari, amb tots els inconvenients de la comandita i cap avantatge. El crèdit és un pal·liatiu que quan ha fet el seu efecte s'ha de deixar. S'ha de fer ús del crèdit en casos determinats.

Una altra explicació dels banquers ens manifesta que ells no poden acceptar el paper comercial a sis, nou i dotze mesos per les dificultats que troben en el Banc d'Emissió pel redescòmpte. Impossibilitat d'infilar la nostra cartera, diuen, que podria esdevenir irrealitzable. Ja mants clients els refusen el descompte perquè no ens donen les garanties possibles. Quan els diem que facin acceptar lleures als seus deutors per a negociar-les nosaltres, no hi venen a bé fer-ho. I aquests devindrien insolvents. Al·leguen, també, que hi ha una millonada de diner immobiliari, que priva l'elasticitat del crèdit.

Es cert, doncs, que els bancs no donen al comerç l'ajuda necessària. El motiu és la defensa dels interessos d'aquells que els confien els seus diners. Alabem, doncs, la política de prudència que salvaguarda els cabals dels dipositants. Però, això no ens priva d'exterioritzar que la deficient política de crèdit produeix greus vicissituds a la gent de negoci, que's devora la fam de crèdit.

Si tots els bancs anessin plegats, i evitessin la competència ridícula que fan uns i altres per a aconseguir un client, quant de bé farien al país! L'antagonisme financer no deixa fer política de concentració-bancària i, per consegüent, el públic, sempre mirarà recelos la seva actuació.

Francisco COLINDRES

El lema de Lenin es comerciar

El termòmetre de les passions de la Conferència té altes i baixes, la dramatització dels incidents és inconsistent, però hi ha sempre dues coses a Gènova, que tenen el mateix to: la indignació de la delegació francesa pels delegats russos i el cinisme de la delegació soviètica davant de totes les qüestions. Diem cinisme i el terme potser no és ben exacte. Ja feta notar Cavour que, essent la gràcia una virtut raríssima en els polítics, el polític gosat ens ha de produir una impressió especial. D'aquesta impressió en dedueix la gent que el gosat és un cinic i nosaltres acceptem aquesta terminologia psicològica convencional per fer-nos entendre. Qual impressió farien els delegats francesos a Gènova si creguessin els consells d'aris de Charles Maurras i an predir l'acció política per so-

narla. Els francesos semblen, davant dels russos, especialment desorientats. Els francesos tenen una frase fina i plena d'esperit davant de la feina una mica matussera i poc elegant que fan els russos a Gènova. Però els russos, que són suficientment ingenuos per no creure en frases fines, guanyen terreny en tots els fronts. Els francesos han dit una plà de coses delicioses que els «gourmets» de tot el món saborejaran quan algun erudit de l'Escola de Carles les reculli en un volum correcte, sobre el lema que Lenin ha donat a la seva delegació per la Conferència. Aquest lema és, en efecte, una mica bast, una mica poc jurídic una mica poc elevat i retòric. Però els russos amb la seva tàctica de comerciants disposats a especular sobre tot el que es presenti, sobre totes les coses numàniques i divines, donen cada dia un fort disgust als correctíssims senyors del «Qual d'Orsay».

Entorn dels russos és fèu a Gènova

Ara Paschal és a Gènova, el seu nom figura a la llista russa després dels noms de les mecanògrafes, no porta sembla cap càrrec oficial, però tothom el senyala com l'inspirador de Txitxerín en els afers d'occident. Paschal no ha volgut rebre a Gènova cap periodista ni s'ha volgut entretenir amb ningú. Els periodistes han tingut una destil·lusió, perquè el seu nom era una bella crònica. Un home dels antecedents sensibles i intel·ligents de Paschal — una crisi religiosa del qual impressiona l'ambient de la sensibilitat francesa, com l'impressiona avui encara la seva crisi política — havia de donar a la premsa al valor que realment té.

Nosaltres volem només assenyalar als lectors la personalitat d'aquest Jean Cristophe de carn i ossos que ha tingut la força d'avançar les seves idees universals a la seva pàtria. I assenyalar encara la responsabilitat dels homes de Rússia si esdevenen per un home com Paschal, en un moment determinat, una decepció.

JOSEP PLA

Gènova, abril.

Publicacions rebudes

— Memòria de la Junta general d'accionistes i obligacionistes dels Ferrocarrils de Medina del Campo a Zamora, Orense i Vigo.

— «Blanco y Negro». Revista il·lustrada. Número 1613.

— «Revista Franciscana». Número 823.

— «El Porvenir de las Mutualidades». Número 160.

— «Revista de Economía y Hacienda». Número 15.

ker, que corria amb 50 quilos i mig, tots dos cavalls de quatre anys. Els altres restaren prou lluny, tractant-se d'un handicap.

Ara ens manca rebre els detalls de la sisena i última diada, dia 30 d'abril, en la qual s'haurà corregut el premi del Jockey Club, 20.000 pessetes i 1.500 metres, per a cavalls de tres anys endavant.

A Sevilla, el dia 23 es va córrer el premi de S. M. el Rei don Alfons XIII, poule de productes de tres anys, guanyada pel «Javelot», del duc de Toledo, per mig cos sobre «Señorita», del marquès de San Miguel.

El dia 25, el Gran Premi de Sevilla 12.000 pessetes i 2.000 metres, fou guanyat guanyat per l'«Antonio», del dit marquès, sobre el «Tambour» de l'esmentat duc, seguit per «La Strouma» i «Shortage». El «Plying Post», d'En Valero Pueyo, inscrit pel Gran Premi de Barcelona, a Sevilla ha guanyat fàcilment dos petits premis.

Per últim, el dia 27, tercer i últim dia, en l'Omniump, handicap de 10.000 pessetes i 1.800 metres, el «Tambour» s'ha vençut de l'«Antonio», arribant el «Shortage» tercer, i no col·locant-se «Wheat-Duck» i «Plying Post», inscrits, així com el «Tambour», en el nostre Gran Premi esmentat.

Anem ara a les carreres que es corran al nostre hipòdrom.

El diumenge vinent, dia 7, serà la primera diada de les vuit consignades per a la reunió d'aquesta primavera. El programa ens descriu les cinc carreres següents:

Premi Alfaro (a reclamar), 2.000 pessetes al primer i la meitat de l'excipient de la reclamació pel segon, per a cavalls de tres anys endavant, posats a reclamar per 6.000 pessetes. Distància, 1.400 metres.

Premi Cerdanya, 3.750 pessetes: 3.000 al primer, 500 al segon i 250 al tercer, per a poltres de tres anys, amb recarrecs i descàrrecs. Distància, 2.000 metres.

Premi Bandit, 2.500 pessetes: 2.000 al primer, 500 al segon i 250 al tercer, per a cavalls de quatre anys endavant, amb recarrecs i descàrrecs. Distància, 2.100 metres.

Premi Llobregat (lanques-mirta), 2.300 pessetes: 2.000 al primer, 200 al segon i 100 al tercer, amb descàrrecs. Distància, 3.000 metres.

Premi Montserrat (steep-chase), 2.500 pessetes: 2.000 al primer, 300 al segon i 200 al tercer, amb recarrecs. Distància, 3.400 metres.

Aquest programa es ben variat, essent les seves carreres lliures una bona preparació per a les que es corran els altres dies i principalment pel Gran Premi de Barcelona, que sabem que s'ha de córrer el diumenge següent, dia 14 de maig.

Els entusiastes, cada dia més nombrosos, d'aquest formós espectacle, estan d'enhorabona i preparant-se per a gaudir les seves innegables bel·leses.

WHIP

Barreja

Regna gran entusiasme per a l'aplec Excursionista de Catalunya, el qual tindrà lloc el dia 21 de maig, al Monestir de Sant Benet de Bages (Manresa), organitzat pel Centre Excursionista de la Comarca de Bages i patrocinat per la Lliga de Societats Excursionistes de Catalunya.

Seguidament es van sabent adhesions de les entitats excursionistes, ço que demostra l'intens amor i cooperació a aquesta festa de l'Excursionisme català.

CORREDISSOS

TEATRE TÍVOLI
DEMA, NIT
DEBUT

LA REGINA
DEL FONÓGRAFO

Opereta en 3 actes de Lleó Bard,
amb la qual debutarà la primeríssima
COMPANIA ITALIANA
D'OPERA D'E. PANCANI

Primera tiple còmica
DORA THEOR
Primera tiple cantant
DORA DOMAR

Centre Autonomista de Dependents

Festes del XIX aniversari

CONCERT PER L'ORFEO GRACIENC

Començaren les festes amb el concert donat el dissabte a la nit a la sala d'actes del Centre. Va assistir-hi una gran concurrència, la qual ovacionà les composicions cantades amb gran justesa.

BONS ALS POBRES

El matí del diumenge va fer-se el repartiment de bons als pobres, consistents en pa i arròs.

CAMPIONAT D'ATLETISME

També, el mateix matí, al Montjuich se celebraren les finals dels Campionats del Centre i a l'acabament hi hagué una audició de sardanes, a càrrec de la cobla «Els Rossinyols», de Castelló d'Empúries.

DINAR DE GERMANOR

Ahí a la tarda se celebrà al Restaurant Gran Melro l'acostumat dinar de germanor i d'obsequi als representants dels Centres de Dependents de Catalunya. Es reuniren prop d'un centenar de comensals, figurant-hi entre ells diverses dames esposes de socis del Centre.

El dinar fou molt ben servit i al finalitzar el president del Centre, senyor Casals, pronuncià breus paraules, dient que se celebrava amb la festa de l'acreciment del Centre onsems que es continuava la tasca dels seus predecessors, ajudats també per les altres entitats de dependents de Catalunya.

El senyor Salas parlà a continuació en nom de la Federació de Dependents de Catalunya i del Centre de Dependents de Reus, dient també breus paraules en les quals remarcà la solidaritat de tots els dependents en llur actuació conjunta i vers una mateixa finalitat.

S'havia convingut en principi que hi haguessin només aquests dos parlamentaris, però, a pracs de diversos concurrents anaren parlant totes les restants representacions.

El senyor Ricart, com a president de la Comissió d'Organització i Treball del Centre, va posar de manifest el caràcter de continuïtat en l'actuació que tenia la festa, encaminant-se als esforços dels dependents a la consecució de les reivindicacions polítiques i socials de Catalunya i els quals s'han vist ajudats per les altres entitats.

El senyor Sala, constant caixer del Centre, fou requerit per a parlar per aclamació, i en aixecar-se fou rebut amb una forta ovació. Va dir que el sentiment el privava d'expressar-se i que desitjava de tot cor arribar a la celebració de les bones de plaça i d'or de la fundació del Centre.

El representant del Centre de Dependents de Sabadell, referint-se a la doble actuació nacionalista i social dels dependents de Catalunya, féu remarcar la coincidència en el tracte que les dues qüestions rebien del poder central. Es referí a la llarga suspensió de les garanties dient que en aixecar-se ara subsistien les mateixes causes que quan foren suspeses i que res havien fet els governs per a canviar la situació. Acabà celebrant la creixença anual del Centre i desitjant que l'any vinent es pogués festejar la concreció dels camins que han de portar la solució dels plebs polític i social de Catalunya.

El president de la Secció de Socorsos Múns del Centre senyor Vallej, exposà la intensa tasca social realitzada amb la creació dels nous organismes Secció Múns, Femina, Caixa d'Estalvis, Cooperativa d'Estalvi i Cooperativa de Consum. Es felicità que en el dinar de germanor hi fossin presents els que començaren l'obra del Centre, els que la continuaren i els que la seguiràn fins a portar al triomf les aspiracions que el mantenen amb tanta prosperitat.

El senyor Rius, representant del Centre de Dependents de Manresa, fou ovacionat en aixecar-se com a prova de companyerisme, de seguida d'haver estat empresonat, per considerar-lo la política sindicalista i perillós separatista. Començà dient que la companyonia de la dependència i especialment de la Federació de Dependents, l'havi ogut constatar mentre fou empresonat. Manifestà que les derivacions tràgiques

que ha tingut la qüestió social foren tolerades pels Governats per a sufragar el catalanisme. Declarà la seva convicció que les esferes governamentals tenen més temor al catalanisme que no pas la qüestió social.

Recorda la reunió convocada al Govern civil dels representants locals de l'Institut de Reformes Socials en la qual el delegat del ministeri del Treball va titllar de parlistes els comitès paritaris i la Comissió Mixta del Treball, acusant-los d'imposar moltes limitacions als comerçants que no eren catalanistes i dignes que això era un detall de la malvolença amb què es vista l'actuació d'aquests organismes que agermanen les diferències entre patrons i dependents.

El senyor Alcantara, president de la Comissió d'Educació i Instrucció del Centre, digué que a manca de condicions oratòries, es limitava a aclamar Catalunya i al Centre.

L'ex-president del Centre, senyor Puig i Esteve, fou requerit també per parlar, en mig dels aplaudiments dels comensals, manifestant que assistia joïós a l'acte com a soldat de files. Salutà a les entitats foranes, a les creacions de les quals va assistir, i va declarar que totes elles eren la veritable opinió de la dependència, desitjant-les-hi una vida pròspera per a treballar en pro de la causa política i social de Catalunya.

El senyor Farrerons parlà en nom de la Lliga de Corredors i Viatjants i va al·ludir a l'actuació dels Comitès paritaris i de la Comissió mixta del Treball, dient també que la creació llur obel als desigs de fugir de les imposicions dels de dalt i dels de baix. Va declarar que els Comitès actuen lliurement, sense premisses i no cobrant dietes per a no crear un altre burocratisme, que no sempre faria justícia.

El senyor Carrova, president de la Secció de Propaganda del Centre, va dir que el seu Casal és demanat per tots per a exposar-hi llurs idees, puix en ell troben escalf, si s'actua del bé de Catalunya. Afegí que s'ha de treballar amb decisió per a enfortir el sentiment patri i acabà dient que els elements lores del Centre no dubten que trobaran sempre l'ajuda de llurs predecessors.

El senyor Santos, president de la Secció d'Esports del Centre, digué que així com en altres organismes, el Centre cercava el millorament polític i social dels catalans, la Secció d'Esports veïlla pel millorament físic. Afegí que ha procurat catalanitzar els centres d'esport de Catalunya, i que en aquest sentit havien obtingut un èxit, puix totes les federacions han adoptat el català com a idioma oficial. Acabà exposant el gran somni de la Secció, de bastir el Casal de Mar, que espera ho serà de tots els dependents de Catalunya.

A requeriments dels comensals va parlar el senyor Vendrell, un dels iniciadors de la Comissió mixta i dels Comitès paritaris, i al·ludint a la no convocatori dels dependents a la reunió del Govern civil, per a tractar del projecte de sindicació, va dir que l'òbit fou segurament intencional, perquè en aquella reunió les entitats obreres demanaven el que ja tenen els dependents. Estimulà l'extensió dels Comitès a tot Catalunya, troba que el millor mitjà d'obtenir-ho és cercar a cada localitat la coincidència entre patrons i dependents, tenint la seguretat que aleshores els serà concedit, sense esperar disposicions de caràcter general del Govern.

El senyor Durban, ex-president de la Secció d'Esports, també, a requeriments dels comensals, expressà la satisfacció que li produïa sentir parlar de la compaginació entre les reivindicacions nacionalistes i les socials, creient que totes dues es compenetraven en el desig d'assolir la llibertat de Catalunya.

Parlà després el senyor Fernández, de la Secció d'Organització i Treball del Centre, felicitant-se de la presència de les dames, creient que ha d'existir una compenetració completa entre tots per a obtenir l'èxit de les reivindicacions. Parlat dels Comitès Paritaris, va dir que havien d'harmonitzar els interessos dels patrons i dels dependents, fins el punt que els primers han defensat les aspiracions dels dependents.

Tots els parlamentaris foren molt aplaudits, resumint-los el president del Centre, senyor Casals, recollint els dos aspectes que s'hi havien tractat, o sigui el polític i el social, i que constituïen la idea motriu del Centre. Afirma la completa compenetració entre el reconeixement de la personalitat integral de Catalunya i les reivindicacions dels dependents.

Va declarar que la qüestió social s'havia aguditzat per la covardia moral dels catalans i que l'acció dels dependents havia d'ésser enèrgica, puix la posició llur de trobar-se al marge entre patrons i obrers, els donava força per a influir perquè els uns no neguin justes aspiracions, ni els altres vagin a la violència per a assolir-les.

Per això afegí — havem fet sentir la nostra veu, que per alguns fou mal interpretada, quan no ens guiava altre intent que afirmar la nostra personalitat i el desig de procurar solucions harmòniques. Nosaltres, per damunt d'aquests plets, hi veïem el problema de la llibertat col·lectiva de Catalunya, però tampoc podem comprendre aquesta, sense una llibertat individual.

No sabem veure una gúbia d'or plena d'homes esclaus. (Ovació.) El Centre farà no nou acte en el qual no s'hi predicarà cap política, sinó que s'hi farà una afirmació del seu nacionalisme. En l'aspecte polític la nostra entitat té autoritat i austeritat, i el mateix podem dir en l'ordre social. Volem que vingui un règim de més justícia, però volem també que acabin les violències. (Ovació.)

Acabà l'acte amb visques a Catalunya, i cantant tots els comensals «Els Segadors».

L'AUDICIÓ DE SARDANES

A la tarda, a la sala del Centre, hi hagué una gran audició de sardanes, per les cobles «Els Rossinyols» i «La Principal». De l'escala. El local era pleíssim d'una selecta concurrència.

FUNCIO DE TEATRE

A la nit, se celebrà la representació de la tragèdia d'En Guimerà «Judith de Welp», a càrrec dels alumnes de l'Escola d'Art Dramàtic, que dirigeix N'Adria Gual.

Hi assistí molta concurrència i els interès foren justament ovacionats així com l'autor.

Cultura

A l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya va donar En Pere Bichgas Balaguer la seva lliçó sobre el tema «Problemes històrico-literaris sobre la lletra de la cançó popular». Féu observar la falta de materials en què ens trobem per a emprendre els estudis de caràcter històric i literari que planteja la cançó, per la qual cosa cada dia esdevé més necessària la publicació d'un bon cançoner català. Tot seguit féu un anàlisi dels elements literaris que s'incorporen a la cançó popular, resumint alguns dels mètodes geogràfics que modernament s'han exposat per a l'estudi de l'extensió i propagació de les cançons i variants. Parlat de les divergències d'alguns d'aquests mètodes, observà que obtenen a les diferents condicions de la propagació de la poesia popular en els països on ells han nascut, i parlat del cas concret de Catalunya féu notar que la circumstància que el país d'on han vingut les cançons hagi continuat influint políticament i culturalment sobre el nostre, després de l'emigració d'aquelles, ha variat a casa nostra el procés d'elaboració i alteració de les cançons. Amb aquest objecte, posà exemples d'algunes cançons provençals i castellanes vingudes a Catalunya, remarcant la vida tradicional que aquí han portat. D'aquests exemples en donà alguns conseqüents relatives a la vida de les variants, del caràcter tradicional de les quals solament podem assegurar-nos mitjançant la geografia folklòrica. El caràcter tradicional de les variants ha d'ésser el criteri que ha de presidir el recull d'un cançoner català complet i perfecte; així, doncs, es perillós corregir defectes i exotismes que ofereixin els textos de les cançons populars sense abans constatar llur caràcter tradicional. Això cal tenir-ho en compte d'una manera especial quan es tracta de cançons vingudes de Castella. En aquest punt es distingí quèlcom, fent veure la diversitat de procés que s'observa entre uns romanços que s'han conservat del tot castellans aquí, i altres que s'han conaturat de tal manera que han acabat per regular del tot catalans. En uns i altres s'hi noten, no obstant, símptomes d'haver-se propagat tradicionalment a Catalunya més que no pas mitjançant la impremta, posant diversos exemples que ho confirmaven. En l'última part de la dissertació es tractà d'alguns problemes especials de mètrica que es plantegen a Catalunya i de l'estudi del lirisme de la nostra cançó, enumerant alguns temes i situacions líriques que es donen a la nostra poesia popular, dels quals podria parlar-se per a estudiar els orígens de la nostra lírica popular.

La tasca segura i documentada, dissortat fou altament elogiada i aplaudida.

Arxius, Múns i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata del Rei.

D'Història Natural, al Parc, a l'orell, al passeig de les Magdalenes «Museu de Catalunya» (fauna, flora, geologia, ocnografia, paleontologia, a l'ex-restaurat de l'«Vivarium», a l'antic Inventari, a l'«Aquarium», a la Cascada. — Obert cada dia, menys els dilluns, de les 10 a una i de tres a cinc de la tarda.

Especial de Mineralogia, Petrològia, Paleontologia i Conquillologia en la Societat de Ciències Naturals, «Club Montanyenc», Princesa, H. S. Mer — Obert d'onze a una i de tres a onze de la tarda.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura — Segon pis de la Universitat, a onze de la tarda.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí fins a una de la tarda, i de les tres de la tarda fins a una de la nit.

Municipal: Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les tres de la tarda fins a les set de la tarda: Casa de Ciutat.

Especial de Patologia Vegetal: Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Public. Tots els feiners, de deu a una i de quatre a sis de la tarda. Avants anticipament també es pot visitar els feiners.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça R. número 10.

Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Caputxins, 2.

De la Corona d'Aragó: Carrer de Comtes de Barcelona.

De Protocol: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

De Catalunya (Pishe, 1). — Cal arja de presentació. De deu del matí a la una del migdia i de cinc a la tarda a les vuit de la tarda.

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Obert de deu a vuit de la tarda i de les deu a les quatre de la nit.

Biblioteca: del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Obert, de 10 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda.

El diumenge, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulant.

Episcopal: Palau Episcopal.

Deis Museus Artístics (especial Art): Obert de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Arús. — Obert de deu a una del matí, i de set a nou del vespre. P. seig de Sant Joan 26, principal.

Del Consell de Foment: Aragó, número 287, principal. Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Public. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis de la tarda.

Del Reial Patrimoni: Palau de Diputació.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

Biblioteca especialitzada en matèries tèxtils. Escola d'Indústries Tèxtils de la Universitat Industrial d'Urgell, 187, oberta, de deu a dos de la tarda. Servei de préstec.

Biblioteca pública de Sant Andreu de Palomar (Santa Marta, 18 i 20). Oberta de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca pública per a cecs. P. seig de Torres Amat, 6. Dies feiners de deu a una. Dies festius, de quatre a onze a dos quarts d'una.

Provincial Universitaria. — Obert de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda. Edifici de la Universitat.

Biblioteca de l'Escola Elemental de Treball (Urgell, 187, Casa Batlló). Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Oberta tots els feiners, de sis a vuit de la tarda.

TAQUIGRAFIA

CATALANA

DE J. ELIAS JUBERT

El millor llibre de taquigrafia

De venda en totes les llibreries i en la nostra Administració

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

La malaltia de la pesseta

Desafortunadament s'ha fos en el mercat internacional la prima que gaudia la nostra signe monetari en els anys anteriors a la guerra i el més curiós encara és que, a mesura que els països de l'economia de guerra a l'economia de pau, el nostre signe monetari, autòcton, de privilegiada, per a cotitzar-se amb els de la llunya.

Per l'any 1918 a la Borsa de Barcelona l'importació es va fer els següents canvis: a Nàgima, per a la lliura esterlina, pesse- ta 11,45; per al franc suís, pesse- ta 1,45; per al dòlar, 3,50 pessetes. Aquests preus representen una pri- meralta de 34 %, 13 % i 32 %, respec- tament.

Avui, aquestes tres monedes han guanyat a la nostra plaça el terreny perdut i, doncs, es cotitzen per da- munt l'aquella pesseta privilegiada. Relacionant les darreres cotitza- cions fetes en el nostre Centre de Contratació amb la paritat legal corresponent a aquestes tres signes monetaris, endevinem una pèrdua en la pesseta de l'11 %, 25 % i 24 %, respectivament, quant a la lliura esterlina, franc suís i el dòlar.

En canvi, aquesta cotització fa- voreix de la moneda anglesa es con- tracta amb la que es veu a les Borses de Zuric i Nova York, les quals cotitzacions es tradueixen en un dany aproximat per a la lliura esterlina d'un 11 % i 10 %, respec- tament.

No és, doncs, cert que la lliura es- terlina pugi de preu, perquè conti- nuï depreciada en els altres mer- cats, i si ho és que la pesseta dis- minueix de valor.

La principal causa de la malaltia de la pesseta la trobarem fent un examen de l'administració del nostre país.

Hem no ignorar que des de 1915 no s'ha deixat fer a Espanya un pre- supost veritat. El seu dèficit passa de 1.000 milions de pessetes.

Han contribuït a inflar el dèficit les despeses burocràtiques de l'Estat, l'augment de les quals d'ençà de 1909, es calcula aproximadament en uns 500 milions i 50 milions el dels ele- mentos armats. La nostra intervenció al Marroc ens costa també diàriament una despesa de 6 milions de pessetes. I el més greu és que no s'ha tingut en compte la manca de potència del país per a cobrir les despeses es- sencials.

L'augment de les despeses públi- ques sense la contrapartida d'ingres- sos s'ha convertit en una inflació fi- nanciera de 5.000 milions de pessetes en bil·lets de banc, o sia el doblé del límit de 1914. I encara que s'ha vol- gut distreure en una variació de les reserves, no deixa d'ésser una emi- sió d'inconvertibilitat del bil·let de banc.

L'elevació de bil·lets en circulació sense la deguda garantia en or i sen- se un major desenvolupament indus- trial, equival a restar poder adquisi- tiu al signe fiduciari, i, per conse- qüent, el decreix.

El Tresor, però, per atendre les des- peses públiques, ha posat mà sempre al compte de Tresoreria que té regi- strat al Banc d'Emissió. I mitjançant les emissions d'Obligacions del Tre- sor 5 % ha traspassat al públic el deute que contínuament té amb el Banc d'Espanya. Aquest diner que ha sol·licitat a la nació per a cobrir les deficiències administratives del Pre- sament, l'ha sostret al comerç i a la indústria en els moments que es ne- cessiten més capitals per al desen- volupament dels negocis.

Finalment, les crisis de Govern que no succeïen amb molta freqüència, donen llur origen en el dèficit del pressupost, i, a l'enseny, no permi- ten als homes de bona voluntat fer tasca de profit.

Aquestes, doncs, i no altres són les causes de la malaltia de la pesseta, que repercuten a l'exterior en sen- tit desfavorable.

FRANCESC COLINDRES.

MERCAT DE BARCELONA

Dià 29 d'abril de 1922.
Cotització setmanal dels preus cor-

rents de cereals i altres articles faci- litats per la Junta Sindical del Col- legi d'Agents de Canvi i Borsa de la Plaça de Barcelona:

Blats: Candeal Castella, de 45'50 a 47' pessetes els 100 quilos sobre vagó d'origen.

Mancha Candeal, de 47'50 a 48' pes- setes els 100 quilos sobre vagó d'ori- gen.

Aragó (hembrilla), a 48' pessetes els 100 quilos sobre vagó d'origen.

Navarra muntanyenc, de 50 a 51' pessetes els 100 quilos sobre vagó d'origen.

Extremadura, a 45'50 pessetes els 100 quilos.

Manidoba 2, E. U. disponible, a 63'50 pessetes els 100 quilos sobre carro.

Hard-Winter 2 disponible, a 56' pes- setes els 100 quilos sobre carro.

Farines: Elaboració per cilindres: Extra blanca número 1, de 66'50 a 68' pessetes els 100 quilos; superfina blanca número 2, de 62 a 65; entera, de 64 a 66; segona, a 38'35; tercera, a 33'33; quarta, a 31'68; extra força núm. 1, a 75' pessetes; entera força segona, de 35'80 a 37'50; tercera, de 30'83 a 33'33; quarta, de 29'17 a 32'33 pessetes.

Altres: Benlloch zero, de 67 a 68' pessetes els 100 quilos; idem floret, de 68 a 70; idem selecte, de 72 a 74; matissat de 72 a 73; bomba corrent pur, de 110 a 112; idem idem superior, a 125 pessetes.

Garrofas (noves): de Vinaroc a 20'83 pessetes els 100 quilos; roges, a 19'04; Mallorca, a 16'75; Elviassa, a 16'60; Tarragona, a 20'83; València, a 20'43; Móra, a 24'40; Portugal, a 20' pessetes.

Despulls: de segó, a 5' pessetes els 100 quilos; de segonet, de 5'35 a 6'42; de segonet menut, de 5 a 6'70 pessetes.

Escalioia: de Sevilla, de 66 a 68' pes- setes els 100 quilos; estrangera, de 52 a 55 pessetes.

Civada: d'Extremadura, de 37'50 a 38'50 pessetes els 100 quilos; Manxa,

de 37'50 a 38'50; Argentina, disponi- ble, a 34'50; Tunis, de 38 a 39'50.

Veces: de Navarra, a 70' pessetes els 100 quilos; de Bahicarió, de 58 a 60; de Calat, de 58 a 60 pessetes l'hectòlitre; de Sevilla, rodones, de 59 a 60 pessetes els 100 quilos.

Ordi: de la comarca, de 38 a 40' pessetes els 100 quilos; del Danubi, dis- ponible, de 34'50 a 35; del Marroc i Tunis, de 31'50 a 35 pessetes.

Faves: d'Extremadura, de 50 a 51' pessetes els 100 quilos; Marroc, nou i vell, de 47 a 48'50; Mallorca, de 48 a 49; Móra, a 68.

Favons: de Sevilla, nous, de 51 a 53' pessetes els 100 quilos; Xerac nou, de 51 a 52; Marroc, nou i vell, de 45 a 47; Xina, de 50 a 51.

Morcs: del Plata disponible, de 31 a 31'50 pessetes els 100 quilos; idem embarcament de juny, a 24'60 caf; Yellow American 2 disponible, de 28 a 28'25.

Mill, estranger, de 30 a 31; de la comarca, de 50 a 52.

Erps: del país, de 47 a 48' pessetes els 100 quilos.

Llavor de canem: de l'estranger, de 72 a 75' pessetes els 100 quilos.

Cigrans: d'Andalusia blanca, de 46 a 50 pessetes els 100 quilos segons número; idem idem peixos, de 46 a 50 pessetes segons número; idem idem idem alfarats, de 70 a 110 pessetes segons número; idem idem morans número 29, de 52 a 54; idem

Nonell Germans

CANVI — VALORS — CUPONS
Rambla del Centre, 16

Fills de F. Mas Sardà

20, Rambla del Centre, 20
VALORS — CANVI — CUPONS

Negociem els cupons Deute 5 per 100 Amortitzable, venciment el 15 de maig de 1922.

BORSA DE BARCELONA

1 de maig
de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contratacions del Casino Mercantil, a fi de mes: es fa de Nords de 63'40 a 63'50; Alacants de 63'00 a 62'85 i a 62'80; Andalusos de 49'30 a 49'05, i Andalusos variable a 35'50.

A la tarda, a la Casa Llotja. Es fa de Nords de 63'40 a 63'70 i a 63'45; Alacants de 63'00 a 63'20 i a 63'10; Orenses, de 16'50 a 16'10 i a 16'40; Filipines de 162'0 a 165'50; Plantes a 42'50, i Colonials a 57'25.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 6 %, a 98'50.
Barcelona Traction and Light Power 7 %, a 107'00.
Barcelonesa de Navegació 6 %, a 111'00.
Obligacions Espanyola Colonització 6 %, a 95'50.
Eléctrica del Cinca 6 %, a 114'00.
Grans Molins Bascos 6 %, a 9'50.
Acers Sant Martí 7 %, a 97'50.
Mines de Potassa «Suria» 7 %, a 100'00.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers

Paris, xec, publicat, 63'5
Londres, xec publicat, 24'50
Berlín, xec, 2'45
Vienna, xec, 9'25
Ginebra, xec, 34'50
Zurich, xec, 125'25
Nova York, xec, 8'45
Corones sueques, París, 303'50
Corones sueques, Londr, 168'15

Dents Estats

Amèrica, A, 69'60
E, 69'75
C, 68'90
D, 68'60
F, 68'55
G, 68'40
H, 71'00
I, 68'25
J, 68'40
K, 68'50
L, 68'10
M, 68'75
N, 68'75
O, 68'00
P, 68'70
Q, 68'65
R, 68'65
S, 68'65
T, 68'65
U, 68'65
V, 68'65
W, 68'65
X, 68'65
Y, 68'65
Z, 68'65

Ajuntaments i Diputacions

Municipi, 1900, 70'25
1901, 70'25
1902, 70'25
1903, 70'25
1904, 70'25
1905, 70'25
1906, 70'25
1907, 70'25
1908, 70'25
1909, 70'25
1910, 70'25
1911, 70'25
1912, 70'25
1913, 70'25
1914, 70'25
1915, 70'25
1916, 70'25
1917, 70'25
1918, 70'25
1919, 70'25
1920, 70'25
1921, 70'25
1922, 70'25

Almanacs

Almanac, 1900, 80'50
1901, 80'50
1902, 80'50
1903, 80'50
1904, 80'50
1905, 80'50
1906, 80'50
1907, 80'50
1908, 80'50
1909, 80'50
1910, 80'50
1911, 80'50
1912, 80'50
1913, 80'50
1914, 80'50
1915, 80'50
1916, 80'50
1917, 80'50
1918, 80'50
1919, 80'50
1920, 80'50
1921, 80'50
1922, 80'50

Bonos E.

Bonos E., 1900, 80'75
1901, 80'75
1902, 80'75
1903, 80'75
1904, 80'75
1905, 80'75
1906, 80'75
1907, 80'75
1908, 80'75
1909, 80'75
1910, 80'75
1911, 80'75
1912, 80'75
1913, 80'75
1914, 80'75
1915, 80'75
1916, 80'75
1917, 80'75
1918, 80'75
1919, 80'75
1920, 80'75
1921, 80'75
1922, 80'75

10/11 per 100 azot i 2/3 per 100 àcid fosfòric, a 35 pessetes els 100 quilos.
Nitrogina Sant Jordi 8/10 per 100 azot a 25 pessetes el sac de 70 quilos.

Farina fosfatada d'ossos per ali- ment de bestiar, a 50 pessetes els 50 quilos.

Sofres

Sofre en pois, a 14 pessetes el sac de 40 quilos.

Sofre «Extra fl», a 15 pessetes el sac de 40 quilos.

Sofre sublimat (flor), a 21 pesse- tes el sac de 40 quilos.

Sofre en terrós, a 28 pessetes el sac de 100 quilos.

Sofre precipitat (gris), a 10 pesse- tes el sac de 40 quilos.

FRUITES I LLEGUMS DEL PAIS

Dià 29 d'abril de 1922.
(Informació de la casa Miquel Valls i Salvadó)

Allis cap-pares, a 40 pessetes la dot- zena de forces.

Armetles amb closca molla, a 170 pessetes els 100 quilos; idem amb closca forta, a 80 pessetes; idem Es- perança de primera, a 410; idem Ma- llorca escollida, a 406; idem propie- tati de primera sense trassos, a 365 pessetes.

Escalioia de Sevilla, a 58 pessetes els 100 quilos.

Mongetes blanques: Amonquillina, a 80 pessetes els 100 quilos; Moldà- via, a 40; perles del Japó, a 35; Ma- llorca, a 79.

Mongetes de color de Castella, a 94 pessetes els 100 quilos.

Matifaluga en gra de Castella, a 205 pessetes els 10 quilos; idem de la Manxa, a 212.

Veces de Sevilla, a 65 pessetes els 100 quilos.

Arros Bomba floret, a 110 pessetes els 100 quilos; bomba número 12, a 100; amonquill núm. 10, a 68; amon- quill número 5, a 66; amonquill nú- mero 2, a 64; selecte, a 72; farina d'arros, a 52; glacé, a 71.

Avellanès: negreta escollida, a 70 pessetes els 58 quilos; idem garbella- des, a 68 idem en gra de primera, a 240 pessetes.

Cacauets: gra de l'estranger, a 95 pessetes els 100 quilos; tres grans de primera, a 118; dos grans roigs de primera, a 105.

Comí, a 165 pessetes els 100 quilos.

Llavor de canem, a 85 pessetes els 100 quilos.

Xufes garbellades, a 150 pessetes els 100 quilos.

Cigrans: de Xerac, a 112 pessetes els 100 quilos; idem Xerac número 1, a 100; idem Xerac número 2, a 90; Mazagan, números 29-30, a 65; pe- lons número 4, a 60; especials, a 85 pessetes.

Llenties del país, a 105 pessetes els 100 quilos.

Morcs: del Plata, a 31 pessetes els 100 quilos.

Nous escollides, a 160 pessetes els 100 quilos.

Panses de Màlaga, de 18 a 28 pes- setes, la caixa de 10 quilos.

Pinyons de Castella, a 525 pesse- tes els 100 quilos.

Tramusos, a 45 pessetes els 100 qui- los.

COLONIALS

Dià 29 d'abril de 1922.

Sucres. — Després del recent aug- ment publicat el 12 de febrer, se- guelx el nostre mercat cotitzant ferm els més alts preus del mercat mundial podent-se indicar per al consum els següents:

Mel, de 148 a 150 pessetes els 100 quilos.

Terciari, de 160 a 162 pessetes.

Centrífuga de remolatra, de 157 a 159 pessetes.

Turbinat de Cuba, de 158 a 160 pes- setes.

Centrífuga de Cuba, de 156 a 158 pessetes.

Blanc de Java, de 160 a 162 pes- setes.

Blanquets, de 168 a 170 pessetes.

Blancs de primera refinats, de 170 a 172 pessetes.

Blancs de terrós P. G. d'Aragó, de 175 a 177 pessetes.

Blancs de terrós P. G. Andalusia, de 178 a 180 pessetes.

Piló en pans, de 185 a 190 pessetes.

Tallat, de 205 a 212 pessetes.

Cafes. — La puja experimentada en tots els mercats d'origen conti- nua afermant els preus en el nostre, els quals podem anotar per al consum com segueix:

REBLES

Moka legítim, de 670 a 680 pessetes els 100 quilos.
Semi Moka Harrar i africans, de 625 a 635 pessetes.
Puerto Rico Caracollo, de 630 a 640 pessetes.
Puerto Rico Yauco especial, de 615 a 625 pessetes.
Puerto Rico Yauco superior, de 590 a 600 pessetes.
Puerto Rico Hacienda, de 550 a 560 pessetes.
Caracas, Costa Rica i semblants, de 565 a 575 pessetes.
San Salvador, Colombia i similars, de 520 a 530 pessetes.
Mèxic i Puerto Cabello, de 475 a 485 pessetes.
Santos, de 465 a 465 pessetes.
Java i Colombia baixos, de 425 a 435 pessetes.
Cacaos. — Ha arribat, procedent de Fernando Poo, el vapor correu «Cataluña», portant 22.000 sacs de la dita procedència.
Es mostra el mercat quelcom encalmat, continuant en preus sense variació amb referència a la setmana anterior, o siguin els següents:
Guayaquil Arriba, de 390 a 400 pessetes els 100 quilos.
Guayaquil Balao, de 375 a 385 pessetes.
Fernando Poo de primera, de 340 a 350 pessetes.
Fernando Poo de segona, de 325 a 335 pessetes.
Fernando Poo de tercera, de 300 a 310 pessetes.
Fernando Poo de quarta, de 250 a 260 pessetes.
Caracas de primera, de 435 a 445 pessetes.
Caracas de segona, de 430 a 440 pessetes.
Canyelles. — Ceilan extra, de 8'25 pessetes el quilo.
Idem número 1, a 7'30 pessetes.
Idem número 2, a 7 pessetes.
Idem número 3, a 6'70 pessetes.
Idem número 4, a 6'50 pessetes.
Xina, a 5'80 pessetes.
Rasurs de Ceilan, a 4'25 pessetes.
Pebres. — Singapore blanc, a 8'40 pessetes el quilo.
Idem negre, a 6 pessetes.
Penang i Tellicherry, a 5'90 pessetes.
Tabaco Jamaica, a 5'80 pessetes.
Clavells d'espècies — Classe superior, a 10 pessetes el quilo.
Destil·lats, a 4'90 pessetes.

OLIS

Dia 29 d'abril de 1922.
(Associació Gremial de Negociants d'Olis de Barcelona)
Oli d'oliva
Andalus corrent bo, a 198 pessetes els 100 quilos.
Tortosa fins, a 243'47 pessetes els 100 quilos.
Aragó, de 285'20 a 286'95 pessetes els 100 quilos.
En el mercat segueixen els mateixos preus.
Oli de pinyola
De color verd de primera, de 108'70 a 113'05 pessetes els 100 quilos.
Groc de primera, de 121'74 a 128'09 pessetes els 100 quilos.
Groc de segona, de 113'05 a 117'39 pessetes els 100 quilos.
Sense envaços.
Oli de coco
Blanc (amb envàs), a 140 pessetes els 100 quilos.
Cochin, a 170 pessetes els 100 quilos.
Palma, a 100 pessetes els 100 quilos.
Cacauet, a 180 pessetes els 100 quilos.
Oli de llinosa
Oli de llinosa cru, a 190 pessetes els 100 quilos.
Oli de llinosa cuit, a 198 pessetes els 100 quilos.
Oli de llinosa incolor, a 220 pessetes els 100 quilos.
En calces, 8 pessetes més per 100 quilos.
Arribades de la setmana
D'oli andalus n'han arribat 65 vagons i del país 5.
A l'estació del Morrot hi ha 23 vagons d'oli andalus.
ZENC, PLOM, ALBAIALDE, MINI I ESTANY
Preus que regelen des del dia 28 d'abril de 1922:

Pessetes per 100 quilos

Zenc: En lingots, primera fusió, 150
En lingots refinats, 180
Xapes, núm. 5, 200
Xapes, núm. 6, 190
Xapes, núm. 7, 180
Xapes, núm. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 22 i 24, 165
Planxes ondulades, números 13 i 14, 165
Planxes per a satinar paper, 202

Planxes per a calderes de vapor, 174
Discos i tires per a gibrells, 237
Claus de zenc, 230
Zencs amb especial per a piles Leclanché, 250
PLOM: Tubs de plom pur de 8 m/m. 135
Tubs de plom pur de 10 m/m. en avant, 135
Planxa de plom pur de 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 i 4 m/m. 135
Mini: Pur de plom en barrils de 50 quilos net, 135
Pur de plom en barrils de 100 quilos net, 135
Pur de plom en barrils de 200 quilos net, 135
Albaialde: Pur en barrils de 150 quilos i 250 quilos net, 160
Estany: Fi en barretes, marca Billiton, 750
Fi en lingots d'uns 18 quilos, marca Billiton, 750

FARRATGES

Dia 29 d'abril de 1922.
Alfals d'Urgell (vell), a 32'50 pessetes els 100 quilos sobre vagó estació de Barcelona.
Alfals d'Urgell (nou), a 20'50 pessetes.
Palla d'Urgell, a 18'50 pessetes.
Palla curta de l'Aragó, a 10'50 pessetes.
Palla per a embalatges, a 11'25 pessetes.
Palla per a omplir mangleques, a 10'50 pessetes.

HORTALISSES I FRUITES

(Informació Matutana)
Dia 29 d'abril de 1922.
Alls de primera, de 42 a 48 pessetes la dotzena de forces; idem de segona, de 24 a 30.
Cebes d'Egipte, de 70 a 80 pessetes els 100 quilos; idem de València, de 70 a 80.
Patates del buda, de 45 a 50 pessetes els 10 quilos; idem de bodalo, de 50 a 55.
Pèsols del país, de 25 a 35 pessetes els 10 quilos.
Mongetes tendres, de 15 a 20 pessetes els 10 quilos.
Tomàtocs del país, de 6 a 10 pessetes els 10 quilos.
Pomes d'Aragó, de 20 a 25 pessetes els 10 quilos.
Cols de València, de 4 a 6 pessetes el centenar.
Llimones, de 3 a 5 pessetes el centenar.
Enlams, de 0'20 a 0'35 pessetes la dotzena.
Escaroles, de 0'50 a 0'60 pessetes la dotzena.
Plàtans, de 1'25 a 1'75 pessetes la dotzena.

MERCAT DE FIGUERES

Blat de primera, de 38'75 a 40 pessetes el quintal.
Ordi, de 21'25 a 22'50 pessetes l'hectòlitre.
Civada, de 17'50 a 18'75 pessetes l'hectòlitre.
Sesos d'hectòlitre.
Moresc, de 26'25 a 27'50 pessetes l'hectòlitre.
Mongetes, de 40 a 56'25 pessetes l'hectòlitre.
Faves, de 31'25 a 32'50 pessetes l'hectòlitre.
Patates, de 55 a 60 pessetes el quintal mètric.
Usarda, de 10'50 a 11'50 pessetes el quintal.
Civada granada, de 8 a 8'75 pessetes el quintal.
Palla, de 6 a 6'75 pessetes el quintal.
De la cotització dels alls fins als nous, sense mercat.
Cebes, de 0'50 a 1'75 pessetes el for.
Olls, de 169'40 a 177'45 pessetes l'hectòlitre.
Aviram. — Gallines, de 17 a 20 pessetes el parell; pollastres, de 13 a 20 pessetes el parell; conills, de 9 a 11 pessetes el parell; ànecs, de 16 a 18 pessetes el parell; oques, de 16 a 18 pessetes una; ous, de 2'20 a 2'25 pessetes la dotzena; 30 dotzenes d'ous, de 67 a 68 pessetes.
Fruites. — Ben assortit en les del temps, però cares.
Verdures i hortalisses. — Moltes piles i a preus ben regulars.
Planter. — Força existència, i més aviat car.
Concurrència sols regular, per amenaçar pluja.

BACALEA

Dia 29 d'abril de 1922.
Aquesta setmana no hi han hagut noves arribades.
Per al consum es cotitzen els següents preus:
Bacallà llibre de primera, a 102 pessetes els 40 quilos.
Bacallà d'Islandia superior, a 98 pessetes els 40 quilos.
Bacallà d'Islandia primes, de 90 a 92 pessetes els 40 quilos.

Peixopaló, a 135 pessetes els 40 quilos.

CACAUS

Dia 29 d'abril de 1922.
Acaba d'entrar, procedent de Fernando Poo, el vapor «Cataluña», amb uns 23.000 sacs de cacao d'aquella procedència, els quals, estant ja coberts el cupus, aniran tots a l'estranger per a la venda.
Les operacions de la setmana poden avaluar per uns 5.000 sacs del de Fernando Poo, de variades classes. Hi ha falta total de tipus mitjans i corrents, que tenen gran sol·licitud i ara els compradors hauran d'esperar-ne per tipus, fins que són els únics que resten de campanya.
Els preus són sense variació, regint els següents:
Fernando Poo extra, a 3'60 pessetes el quilo.
Fernando Poo superior, a 3'50 pessetes el quilo.
Fernando Poo corrent 1o, a 3'40 pessetes el quilo.
Fernando Poo corrent baix, a 3'25 pessetes el quilo.
Guayaquil Arriba superior, a 4'10 pessetes el quilo.
Guayaquil Balao, a 3'90 pessetes el quilo.
Caracas extra pintat, a 5 pessetes el quilo.
Caracas natural corrent, a 4'50 pessetes el quilo.
Aquests preus s'entenen despatxat de Duana.

MERCAT VINICOLA DE BARCELONA

Dia 29 d'abril de 1922.
(Informació facilitada per l'Associació de Magatzemistes de vins de Barcelona.)
Preus per grau i hectòlitre i mercaderia posada al taller del col·litor:
Penedès: blanc, a 2'10 pessetes; negre, a 2.
Camp de Tarragona, blanc, a 2'50 pessetes; negre, a 2'25 pessetes.
Priorat: negre, a 2'70 pessetes.
Vilanova i Geltrú: negre, a 2 pessetes.
Igualada: negre, a 2 pessetes.
Manxa: blanc, a 2'30 pessetes.
Alacant: negre, a 2'75 pessetes.
Mistela blanca, a 3'25 pessetes.
Mistela negra, a 3'25 pessetes.
Moscatell, a 4'75 pessetes.
Preus fèrms.

BORSA DE LA PROPIETAT IMMOBILIÀRIA

Otització de terrenys, segons dades autèntiques particulars i oficials.
Preu demanat per metre quadrat:
Avinguda de la República Argentina, a 52'95 pessetes.
Carrer d'Enric Granados, a 284'60 pessetes.
Carrer de Vilanova, a 66'15 pessetes.
Carrer d'En Verdi, a 39'69 pessetes.
Operacions realitzades
Preu pagat per metre quadrat:
Solar, carrer del Dos de Maig, S. M. Escripura del 10 de febrer de 1912, a 24'39 pessetes.
Solar, Passatge, entre els carrers de Piferrer i Rialp, S. A. Escripura del 24 de febrer de 1922, a 35'72 pessetes.
Vendes de finques urbanes
Casa, carrer del Consell de Cent, D. E. 189 metres quadrats. Escripura del 27 de febrer de 1922, 87'500 pessetes.
Casa, carrer de Regas. Escripura del 28 de març de 1922, 27'500 pessetes.

Noves construccions

Permisos concedits per l'Ajuntament:
Casa, carrer de Dalmau.
Casa, carrer de Sant Agustí.
Casa de quatre pisos, carrer d'Olellanes.
Casa de dos pisos, carrer de Vallmajor.
Casa, Passatge de la Pau, Reforma i edifici.
Baixos, carrer de les Cortes, entre Sicília i Cerdanya.
Baixos, carrer de Trinxant, cantonada Besalú.

MERCAT DE GIRONA

Dia 29 d'abril de 1922.
Blat, a 50 pessetes el 100 quilos.
Mestall, a 37 pessetes els 100 quilos.
Ordi, a 38 pessetes els 100 quilos.
Civada, a 37 pessetes els 100 quilos.
Moresc, a 36 pessetes els 100 quilos.
Fesols, de 47 a 50 pessetes els 100 quilos; fesols menuts, de 90 a 100.
Fruites, de 60 a 200 pessetes els 100 quilos.
Faves, a 52 pessetes els 100 quilos.
Pèsols, de 30 a 50 pessetes els 100 quilos.

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA
TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanco anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANC
Disponible	10.21	00.00	10.18			00.00
Futura:						
Maig	10.06	10.11	10.13			00.00
Juliol	10.13	10.19	10.21			00.00
Octubre	10.09	10.16	10.17			00.00
Gener	10.05	N.	10.13			00.00
Març	10.02	N.	10.11			00.00

Alexandria	Obriment ahir	Obriment avui	Jumel	Tanco anterior	Obriment avui	TANC
Futura						
Maig			18.00	00.00	00.00	00.00
Juliol			18.35	00.00	00.00	00.00

Nova York	Tanco anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANC
Disponible	18.35	00.00	00.00	00.00
Futura:				
Maig	18.21	18.28	18.32	00.00
Juliol	17.72	17.76	17.82	00.00
Octubre	17.85	17.84	17.98	00.00
Desembre	17.85			00.00
Gener	17.80	17.80	17.92	00.00

Nova Orleans	Tanco anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANC
Disponible	17.00			00.00
Futura:				
Maig	16.90			00.00
Juliol	17.20			00.00
Octubre	17.29			00.00
Desembre	17.28			00.00
Gener	17.25			00.00

Barcelona, 1 de maig de 1922

Cigrons, de 55 a 100 pessetes els 100 quilos.
Farina de blat, a 65 pessetes els 100 quilos.
Llana blanca, a 150 pessetes els 100 quilos; llana negra, a 140.
Arros, de 65 a 110 pessetes els 100 quilos.
Garrofes, a 25 pessetes els 100 quilos.
Palla, de 18 a 19 pessetes els 100 quilos.
Patates, de 50 a 55 pessetes els 100 quilos.
Olls, de 200 a 230 pessetes els 100 quilos.
Vins, de 48 a 60 pessetes els 100 quilos.
Formatges, de 5 a 10 pessetes el quilo.
Carbó vegetal, de 22'50 a 27'50 pessetes els 100 quilos.
Sucre, de 1'70 a 2'50 pessetes el quilo.
Mill, a 34 pessetes els 100 quilos.
Panís, de 65 a 70 pessetes els 100 quilos.
Avellanes, de 65 a 75 pessetes els 100 quilos.
Bestiar. — Vagues, de 350 a 1.100 pessetes una; bous, de 350 a 1.100 pessetes un.
Aviram. — Gallines, de 8 a 12 pessetes; pollastres, de 4 a 9 pessetes; conills, de 3 a 5 pessetes; ous, a 2'25 pessetes la dotzena.

Moviment del Port el dia 1

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Cabo Nao», de Santander, amb càrrega general i cinc passatgers.
Vapor espanyol «Rey Jaime II», de Mahó, amb càrrega general i 35 passatgers.
Vapor espanyol «Sac II», de Newcastle, amb carbó.
Vapor espanyol «Juan Maragall», de Liverpool i Glasgow, amb càrrega general.
Pallebot espanyol «Asunción», de Santa Pola, amb sal.
Vapor francès «Phoebus», de Nova York, amb càrrega general.
Vapor anglès «Carpio», de Newcastle, amb carbó.
Vapor noruec «Vard», de Newcastle, amb carbó.
Vapor espanyol «Cabañal», de Gijón, amb càrrega general, i 230 passatgers.
Vapor espanyol «Previsor», de Santa Cruz de Tenerife, amb fruita.
Vapor francès «Drax», de Saffi, amb càrrega general.
Llagut espanyol «Paquita», d'Afra, amb tomàtocs.

BIBLIOTECA LITERÀRIA

ENEIDA

VIRGILI

Traducció Mn. Llorenç Riber
2 volums

Preu: 2'60 Ptes. volum

ANUNCIS D'ESPECTACLES

GRAN TEATRE DEL LICEU

Avui, dimarts, a un quart de nou: Darrera representació de l'òpera de Wagner. **LO-ENGELIN**, presentant-hi part els celestres artistes senyors Dahmen, Leier i senyors Schubert, Schlusnus i Dees. Mestre Fritz Reiner. — Demà, dos quarts de nou. Comiat de la gran artista Genoveva Vix i Serafina d'Onore de l'eminent tenor Lauri Volpi. Darrera representació de **MA-ION**, i romances pel senyor Lauri Volpi. — El dissabte, Estrena de l'òpera **EL GENIO ALEGRE**.

Principal Palace

Gran Teatre, 2 i 4. Tels. 5125 i 4736 A.
PENULTIMA SETMANA
A PREUS POPULARS
Avui, dimarts, 100 representació del famós espectacle
LA REVUE EN ZIG-ZAG
amb els grans exitassos
A TRAVES DE LA PANTALLA
CORTINA FEMINA ADAM I EVA
EL LENGUATGE DELS PETONS
amb els notabilíssims artistes
Edmundo GUY Ernest VAN DUREN
PENULTIMA SETMANA
PREUS POPULARS.

Teatre Català ROMEA

GRAN COMPANYIA CATALANA
DIRECCIO: E. GIMENEZ
Avui, dimarts, tarda: Butaques, a una pesseta i a 0'65. Darrera representació de l'emocionant obra en quatre actes, del doctor E. Rotter. **SCHILD**, traducció de J. Montero. **EL CADUCEU**. — Nit, i cada nit: L'infinit, comiat d'èxit, la pel·lícula extravagança en tres actes i nou quadros, del gran autor i actor En Joaquim Mon-
i 54 passera.

UN MIRACLE A BARCELONA O LA QUESTIO ES PASSAR L'ESTONA
Avui, dimarts, a un quart de nou: Darrera representació de l'emocionant obra en quatre actes, del doctor E. Rotter. **SCHILD**, traducció de J. Montero. **EL CADUCEU**. — Nit, i cada nit: L'infinit, comiat d'èxit, la pel·lícula extravagança en tres actes i nou quadros, del gran autor i actor En Joaquim Mon-
i 54 passera.

TEATRE TIVOLI

Gran Companyia d'òpera i sarsuela
Direcció: Josep Llimona
Mestres directores i concertadors:
Francesc Palos i Antoni Capdevila
Avui, dimarts, GRANS FUNCIONS en honor i benefici de l'eminent artista
EMILI SAGI-BARBA
Tarda, a dos quarts de cinc, a preus econòmics. Primer: el grandios exit.

LOS BUSCADORES DE ORO
(Escenes de la vida americana) en dos actes (el segon dividit en tres quadros) i un anunci periodístic, original i en prosa de N. Aurell G. Rendón, música del mestre Rafel Milán. Protagonistes els eminents artistes **LLUISA VELA** i **EMILI SAGI-BARBA**. Intèrprets: senyores Isaura, Farvaro, Conti i García, i els senyors Castro, Gorgé (P.), Acuña, Llimona, Oya, Oliva, etc. Balls: Charito Calzado i Antoni Garrido. Cinc decoracions noves de Buiena i Girbal. 200 vestits confeccionats a la casa Paquita. Sàbana, atrezzo, etc., tot exprés per a la dita obra. Presentació luxosa i apropiada. Segon: la sarsuela en dos actes (el segon dividit en dos quadros), llibre de Ramon Peña, música del mestre Eduard Granados.
LA CIUDAD ETERNA

pels eminents artistes

LLUISA VELA i **EMILI SAGI-BARBA**
senyores Ferrer, Viladoms, Conti (E.), senyores Fuentes, Llimona, Alcald, Gorgé (P.), Oya, Acuña, Fabregat, etcètera. Nit, a tres quarts de deu. Primer: la sarsuela en un acte i tres quadros música del mestre Soriano.
EL QUITARRIO
per la senyoreta Farvaro i els senyors Sagi-Barba, Llimona, Oya, Acuña, etcètera. Segon: el grandios esdeveniment, la sarsuela en dos actes, i en català, lletra d'En Campodon, música del mestre Arrieta.

MARINA

Intèrprets: Montserrat Viladoms, Josep Bruna, Emili Sagi-Barba, Pau Gorgé, Roser Marco, Ricard Fuentes, Josep Llimona. Decorat nou de Buiena i Girbal. Sarsuela de la casa Paquita. Presentació curiosa i apropiada. En el primer acte, **EL SEBASTI FOLKLORE CATALUNYA**, i la cobla-orquestra BARCELONA, integrada pels més prestigiosos professors i dirigida pel mestre En Josep Grabalosa, de la qual forma part l'eminent mestre de tenora N. Albert Martí, interpretaran la popular sardana d'En Pep Ventura.

PER TU PLORO

Al segon acte, passarà per l'escena la típica processó del Roser. Tercer: l'eminent artista

EMILI SAGI-BARBA

cantarà, amb acompanyament d'orquestra, **«Alma brava»**, de Galobardas i Quirós; **«El timbal del Bruich»**, de Montero i Zamacois (pare) i **«Nena»**, de Puche i Casamoz. Demà, dimecres, nit, a les deu, debut de la Companyia italiana d'opèretes d'Enrico Pancani, amb l'estrena de l'opèreta en tres actes, de Lleó Bard.

LA REGINA DEL FONOGRAFO

Mireu els anuncis d'espectacles. Es despatxa a comptaduria.

Gran Cafè Restaurant Tivoli

Grans concerts cada dia, tarda i nit pel renomnat **QUINTET VILA**. Econòmic i esmerat servei a la carta. Servei d'automòbils, especial de la casa. Preus econòmics.

Teatre Tivoli

Esdeveniment artístic, 10 úniques funcions, 10, per la primeríssima Companyia italiana d'opèretes de **ENRICO PANCANI**
Primera triple còmica, Dora Tkeor, primera triple cantant, Dora Domar.
DEBUT, DIMECRES, 3 DE MAIG
nit, amb la famosa opèreta de Lleó Bard.

LA REGINA DEL FONOGRAFO

Butaca, 6 pessetes (timbres compresos). Dijous, estrena de l'opèreta

¡¡¡!!!
Grandios exit del cèlebre compositor Pietro Mascagni. — Queda obert l'abonament per a les dues funcions de nit, i es despatxa a comptaduria per a les dues primeres representacions.

Teatre Català ROMEA

Cada dia

Un Miracle a Barcelona o LA QUESTIO ES PASSAR L'ESTONA
pel·lícula extravagant en tres actes, i nou quadros, d'En Joaquim Montero, presentació estupenda. Interpretació immillorable. Cuplets i balls, per En Montero i l'Aymerich. Tot-hom a ROMEA a riure i aplaudir.

Un Miracle a Barcelona

Teatre Novetats

Companyia Còmico-Dramàtica

ENRIC BORRAS

Avui, dimarts: **FESTA NACIONAL**. Tarda, a les cinc: **MATINEE ECONOMICA**: Darrera representació de la comèdia en tres actes.

ANTON CABALLERO

magistral interpretació de la Companyia. Nit, a les deu: L'entremès **MANANA DE SOL**, i segona representació del drama tràgic en tres actes, de don Josep López Pinillos (Parmeno).

EL CAUDAL DE LOS HIJOS

grandios exit. — Demà, nit: **EL CAUDAL DE LOS HIJOS**.

ELDORADO

Companyia de Sarsuela del

TEATRE APOLO DE MADRID

Avui, dimarts, tarda, a les cinc. Magnífica Matinée de Moda: Formós programa. El divertidíssim entremès **LA PRIMERA SIESTA**, i el grandios exit del dia, el sainet en sis quadros disposats en dos actes, de Muñoz Seca i Pérez Fernández, amb il·lustracions musicals del mestre Guerrero.

EL NÚMERO 15

Nit, a les deu: Selecte programa. El sainet en un acte i en prosa, original d'Antoni Ramos Martín, música del mestre Rafel Calleja.

EL VENEDOR DE DIARIS

i el sainet en dos actes, original de Pere Muñoz Seca i Pere Pérez Fernández, il·lustracions musicals del mestre AMADEU VIVES.

TRIANERIAS

Demà, dimecres, tarda: **TRIANERIAS, EL ULTIMO CHULO**. — Nit: **LA PRIMERA SIESTA, EL NÚMERO 15**.

Teatre Victòria

Direcció: VALLEJO

Avui, dimarts, tarda, a dos quarts de cinc. Primer: **«La divisa»**; segon: **«La Macarena»**; tercer: **«La cara del ministro»**. Nit, a dos quarts de deu. Primer: **«Consolación, la gitana»**; segon: **«Trianerias»**; tercer: **«La al-saciana»**.

TEATRE COMIC

Avui, dimarts, tarda, a dos quarts de cinc. L'opèreta en tres actes, **«La holandesa»** i **«Noche de animas»**. Nit, a les deu. Primer: l'opèreta en un acte, **«Lysistrata»**; segon: **«El maestro Campanone»**; tercer: **«Los mosqueteros»**.

Aviat...

LA MA DEL MORT

Perllongació de la immortal obra
El comte de Montecristo

Teatre Poliorama

Avui, dimarts, tarda, a les cinc. Matinée popular. Butaca platea amb entrada, una pesseta. **«El amigo Fritz»** (tres actes). Nit, a les deu. Popular. Butaca platea amb entrada, dues pessetes. **«Los monigotes»** (un acte), i **«Como hormigas»** (dos actes). — Demà, dimecres, tarda, a les cinc. Matinée popular. **«El cuarto de galina»**. Nit, a les deu. Popular. **«El multimillonario»**. — Divendres, 5 del corrent. Nit. Estrena a Barcelona del passatempo en tres actes, d'Enric Paradas i Joaquim Giménez. **«Los pollos bien»**.
Es despatxa a Comptaduria.

TEATRE GOYA

Tels. 5112 A.

Companyia de Ricard Calvo
Avui, dimarts, 2 de maig. Nit, a les deu, reaparició i **DEBUT** de **THE GRAND RAYMOND**. El millor il·lusionista del món. Nou programa: **EVE**. Lligó de cuina. Caça de colombs. El tron misteriós. Confettis de Venècia en el vas d'argent. L'ampolla de la bona sort. Un misteri japonès. La màquina del divorci. **«Levitación Hipnòtica»**. Viatge accidentat a la ciutat dels esperits. **«Metempsicosi»**. — Demà, dimecres, tarda i nit, grandioses funcions.

ELDORADO

Tarda:

Nit:

El Número 15

Trianerias

SALO ESLAVA

ANTIC LOCAL DEL CINE - DORÉ
EMPRESA DE **ELDORADO**
Temporada popular de varietats

Avui, dimarts, tarda, a dos quarts de cinc. Nit, a les deu. Programes extraordinaris. Projectió de formoses pel·lícules, entre elles, la colossal creació de la cèlebre artista Francesca Bertini, **L'ESFINX**. Exit del notable quadro d'atraccions: **THE OBSON**

FLORY, ciclistes còmics, saltadors. **DIABOLINA**, ballarina. Gran **OLIVARES**, rei del cigarret. **ORIGINAL VADY TROUPE**, cants i balls hongaresos. Triomf indiscutible de

OFELIA DE ARAGON

sobirana dels cants regionals.

PALACE CINE

Avui, dimarts. Colossals programes. Pel·lícules del més gran exit: **REVISTA PATHE; MUSICS DE CABRER. SI-SEBUTA ESPORTIVA. EL RUSTEC**, pel cèlebre actor Jordi Walsk, i el colossal film de formós argument, **L'ESFINX**, creació de l'eximia actriu **BERTINI**.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet Jordà-Moltó. — Avui, dimarts, gran exit de la formosa comèdia **«Vida social»** (exclusiva), per la gran artista Katherine Macdonaki, primer premi de bellesa a Nova York; **«La deessa de la illa»**, per Lina Cavallieri; **«El signe de la germanada»**, preciosa comèdia; **«S'ha casat la grossa»**, còmica. — Demà, dimecres, gran trena del Programa Ajuria **«De nord a sud»**, per l'imitable artista Douglas Fairbanks. El programa més selecte i moral es projecta al Saló Catalunya.

Molt aviat...

LA MA DEL MORT

perllongació de la famosa novel·la cinematogràfica

El comte de Montecristo

Palau de la Música Catalana

CONCERT DANIEL

CONCERTS DANIEL

Divendres, 5 de maig, segon recital de piano pel cèlebre concertista

Rubinstein

Programa: Obres de BACH, BEETHOVEN, CHOPIN, HAVEL, FRANCIS, POULENC, LISZT. Despatx de localitats a l'Administració del Palau de la Música Catalana, de tres a set tarda

Teatre Goya

Dimecres, 10 de maig
DEBUT de la Companyia de sarsuela i vers
de LORETO PRADO
i ENRIC CHICOTE
que actuen per primera vegada a Barcelona

Palau de la Música Catalana

ORQUESTRA CASALS

Concerts de Primavera. — Sèrie IV. Sis grans audicions simfòniques amb importants solistes. Dies 15, 20, 26 de maig, 1, 6 i 12 juny. Dijous, 4 de

maig, es publicaran els programes i s'obrirà l'abonament.

Palau de la Música Catalana

Dissabte, 6 maig, a les 9'45 del vespre
RECITAL DE PIANO I VIOLÍ

ONIA FARGA

Pianista acompanyant

ADELMIRA ANGLADA
Programes als magatzems de música. Localitats de tres a set de la tarda, a l'Administració del Palau.

Carreres de cavalls-HIPODROM

Dies 7, 14, 21, 28 i 28 maig, 1, 4 i 11 de juny. Preus, impostos compresos: Tribuna, 10 pessetes; entrada general, 1'25 pessetes. Abonament: Els vuit dies, 50 pessetes. Despatx abonament i localitats: Teatre Novetats, Centre de Localitats i **«El Ingenio»**, Raurich, núm. 6. Tels. 4007 A. Tren especial dies carreres i servei autobusos.

Frontó Principal Palace

Avui, dimarts, tarda, dos grans partits de pilota a pista. Nit, a un quart d'onze, repetició del colossal partit jugat el diumenge últim. **MALLEGA-RAY** i **TRESET** contra **ITUARTE** i **VEGA**. — Dijous, **DEBUT** del notable pilotaire **ELOY**. En aquest partit prendran part **MARCELINO** i **ARNEDILLO**.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. **LA ROSINE**, la reina dels brillants. Cada dia **Aperitif Dinner Tango**.

Banc de Catalunya

Barcelona

Central: Rambla d'Estadís, 4

Agències: N.º 1: Creu Coberta, 8.
N.º 2: Sant Andreu, 148
N.º 3: Salmerón, 11.

Valors - Cupons - Girs
Canvi - Banca

Apartat de Correus: 588

Direcció telegràfica:
CATALONIABANK

Viandox

Producte Liebig
Consommé - Caldo
calent o fred
TÓNIC i RECONSTITUENT
Bar i kiosc Canaletes - La Lune - American Bar - Lunch Bar - Bóbo - Gran Liceu - Petit Pelayo - Gran Metro - Bar La Rambla - Bar Monumental - Principal Palace i Nou Liceu.

Aixarop del professor GIROLAMO

Polvos i Catxets **Pagliano** (de Florencia)

El millor depuratiu i refrescant
de la sang

65 anys d'èxit creixent
són la millor recomanació

Exigiu sempre el nom del professor
GIROLAMO

Se ven en les principals farmacies i drogueries

Única agència a Espanya:

J. Uriach i C^a Bruch, 49 : Barcelona

Santa Coloma de Farnés
Telèfons 520 i 14. • Apartat n.º 1

Barcelona
València, 245, ent. Tel. 1845 G.
D. Dalmau

AVUI EL BALNEARI TERMAS ORION

comença la seva temporada oficial
Prodigioses aigües

Es parla francès,
anglès i alemany

Servei d'autos a l'Estació
Servei d'autos turisme

Serveis de la Companyia Trasatlàntica

LINEAS A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
P. DE SATRUSTEGUI
El vapor sortirà el 25 de maig de Barcelona, el 28 de València, el 30 de Màlaga i el 30 de Cadix cap a Nova York, Havana i Veracruz.
ALFONSO XIII
El vapor sortirà el 17 de maig de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge per a Costafirme i Pacífic amb trasbord a Havana.
MONTSERRAT
El vapor sortirà el 10 de maig de Barcelona, el 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadix cap a les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, San Juan, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. Admet càrrega i passatge amb trasbord cap a Veracruz.
LINEA DE BUENOS AIRES
REINA VICTORIA EUGENIA
El vapor sortirà el dia 4 de maig de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadix cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.
LINEA DE FILIPINES
O. LOPEZ Y LOPEZ
El vapor sortirà el dia 4 de maig de Cadix el 9 de Barcelona, cap a Port-Saïd, Colombo, Singapur i Manila.
LINEA DE FERNANDO POO
CATALUNA
El vapor sortirà el dia 5 de maig de Barcelona amb escales a València i Alacant, i el 10 de Cadix cap a les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, demés escales intermèdies i Fernando Poo.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i ports del Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'annunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dona allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen Telegrafia sense fil.

SERVEI COMERCIAL

El vapor «REINA MARIA CRISTINA» sortirà el dia 3 de maig de Bilbao; el 4 de Santander; el 5 de Gijón; el 6 de Coruña i el 7 de Vigo, cap a Nova York i Havana, admetent càrrega i passatgers.

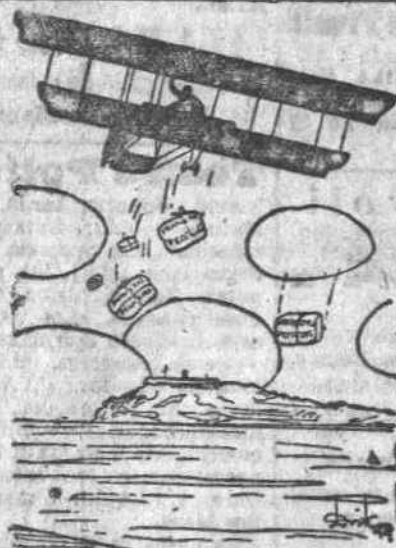
¿QUÉ ES LO QUE NECESITAN
los DÉBILITADOS, los FATIGADOS
aquellos que tienen débiles los PULMONES y los BRONQUIOS?
Un ANTISÉPTICO y un RECONSTITUYENTE
Para casos tales, nada como la

SOLUCIÓN PAUTAUBERGE

que en forma apropiada, reúne el antiséptico y el reconstituyente más poderosos, la Creosota y el Clorhidrofosfato de Cal.
Constituye el remedio soberano contra los CATARROS, las BRONQUITIS CRÓNICAS, la GRIPE, el RAQUITISMO y la ESCROFULA. Aumenta el apetito y las fuerzas, agota las secreciones y previene la

TUBERCULOSIS

L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, PARIS, y en todas las Farmacias.

Se puede prescindir de toda sustitución de pilas. Pila de 1000 mAh. 1.50. Pila de 2000 mAh. 2.50. Pila de 3000 mAh. 3.50. Pila de 4000 mAh. 4.50. Pila de 5000 mAh. 5.50. Pila de 6000 mAh. 6.50. Pila de 7000 mAh. 7.50. Pila de 8000 mAh. 8.50. Pila de 9000 mAh. 9.50. Pila de 10000 mAh. 10.50.

JOVENTUT PERPETUA

Sabo, 1.50. Crema, 2.50. Polvos, 3.50. Aigua de Colònia, 4.50. 101 13 ptes. segons frasc. Locions per al cabell, 5.50. 6.50 10 ptes. segons frasc.

Darretres creacions Productes sèrie «IDEAL»

ACACIA, Mimosa, GINESTRA, Rosa de Jericó, ADMIRABLE, Matinal, OMBRE, Rocío Flor, ROSA Vértigo, CLAVELL, Muguet, VIOLETA, Jazmín.

Sabo, 3. Polvos, 4. 1000, 4.50, 7.50 20 ptes. segons frasc. Essència per al mocador, 15 pessetes/frasc amb catòiz.

CORTÉS GERMANS - BARCELONA

—Mira, espòs meu, com en pocs dies ha desaparegut a blancor dels meus cabells amb l'acreditat i inofensiu RHUM BELLESA a base de noguera. ¿Per què no l'uses tu també i rebrans el teu cabell i bigoti el color que abans tenien? Venda en perfumeries.

Fàbrica de Flors, Corones i Plantes

Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa X. COSTAS Falla, 13 i 15, pral.

Catarro dels nois

L'Anti-catarro BORGONEI, es el veritable especific acró ditat per a curar en pocs dies la Coqueluche, Bronquitis de tota mena de tos de les criatures.
Dipòsits: Farmàcia de l'autor, Carders, 44; Doctor Andreu i J. Viladomat, Rambla de les Flors.

Salut : Força : Vigor : Joventut HISTOGENIC PUIG JOFRE

L'ideal dels reconstituent. Rehabilitades dels primers dels els organismes agotats per la TUBERCULOSI, ANEMIA, NEURASTENIA i demés afeccions CONSUNTIVES.
Vint anys d'èxit. — PREMIAT pel Congrés Internacional de la Tuberculosis de 1910.
Demani's a totes les farmàcies

Lloguers

Pianos de lloguer de varis preus. Bruch n.º 78, entresol. C. BIEGGER

AVISOS

Cartes Circulars

reproduïdes en l'aparell MULTIGRAPH, inconfusibles d'originals mecànics grafats.

Mobles Fitxes Carpets

Guies i tot el material per als sistemes moderns d'organització d'oficines.

COPIES

originals a màquina

HAMMOND

per a escriptura, de tipus canviabls

Casa Garcia Suárez

38 - Rambla de Catalunya

Telèfon 4335 A

Vendes

Joies d'ocasió

Safates i serveies de plata, al pes. Compro or, plata, platí, brillants i perles.

Joaquín de J. Múñoz

Rambla de les Flors, 8 A

1. Carretera Casanova, 8

Es ven caseta

barata aprop d'Horta, a cinc minuts tramvia. Preu econòmic. Vista panoràmica. Rad. Giralt Pellicer, 8, baixos.

Traspassos

TRASPASSO botiga dues portes. Rambla Catalunya, 40

Pèrdues

Arrecada

es va perdre diumenge, matí, Placa Josepets a les noies que la recolliren se'n prega el seu retorn, Astúries, 7, segon, 2ª